

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΣΟΥΛΙΕ

Ὁ Φριδερίκος Σουλιέ, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἄνωρου θάνατον (1) θρηνεί ὁ φιλολογικὸς κόσμος, ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Φουάξ, κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1800. Μετὰ τὴν σειράν τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν του, τὰς ὁποίας ἤρχιστε μὲν εἰς Ποιτιέρας (Poitiers), ἀπεπέρασε δ' εἰς Νάντην (Nantes), ὁ πατήρ του τὸν ἐπεμψεν εἰς Παρίσιους, ὅπου ἀλληλοδιδόντως διετέλεσεν ὡς μαθητὴς τῆς Νομικῆς, ὡς τελωνικὸς ὑπάλληλος καὶ ὡς διευθυντὴς καταστήματος λεπτοουργίας μηχανικῆς. Κατὰ τὰς στιγμὰς δὲ τῆς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου σχολῆς του συνέγραψε τὸν Ῥωμαῖον καὶ τὴν Ἰουλίσκην (Romeo et Juliette), κατὰ ψιλὴν μίμησιν τοῦ Σακεσπήρου, ἧς παρεστάθη ἐν τῷ Ωδεῖῳ κατὰ τὸ ἔτος 1827, χάρις εἰς τὴν μισοτείαν τοῦ Κ. Ἰανίνου (Janin), ἐνὸς τῶν ἐπιστηθιωτέρων φίλων του. Λέγοντες τοῦτο, δὲν ἐννοοῦμεν διὰ τοῦτο ὑπῆρξε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον· συλλογὴ γαλλικῶν στίχων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Γαλλικοὶ Ἔρωτες*, προϊόν τῆς κατὰ τὴν ἐξοχὴν σχολῆς του, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, εἶχον δημοσιευθῆ ἔτη τινὰ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Ῥωμαῖου

καὶ τῆς Ἰουλίσκης. Ἐν διαστήματι δὲ τριῶν ἐτῶν, ἐβλέπομεν τὸν Φριδερίκον Σουλιέ ἐξασκούμενον σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ εἶδη, εἰς τὴν Ἐλεγίαν, εἰς τὴν Κωμῶδιαν, εἰς τὸ Διήγημα, εἰς τὴν Μυθιστορίαν, εἰς τὸ Δράμα, καὶ ἠθελίαν συνέργειαν συγγραφῆς ἀποποιούμενον. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῶν *Δύο Πετωμάτων* (Les Deux Cadavres), συνεργάσθη δὲ μὲν μετὰ τοῦ Βάδωνος (Badon), ὅτε δὲ μετὰ τοῦ Βοσαγγίου (Bos-sange). Ἀπὸ δὲ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης χρονολογεῖται ἡ ὑπόληψις αὐτοῦ ὡς μυθιστοριογράφου, ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν μετ' οὐ πολὺ ἐπεσπράχθησαν ὁ Σύμβουλος τοῦ Κράτους (Le Conseiller d'Etat), ὁ Μαγνητιστής (le Magnétiseur), καὶ ἰδίως τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Διαβόλου (les Mémoires du Diable). Ὁ Φριδερίκος Σουλιέ, πρὶν ἢ εἰσέτι φθάσῃ τὸ τριακοστὸν ἔκτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, πολλὰκις ἐστέρθη ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας· αἱ δὲ πρῶται φράσεις τοῦ τελευταίου τούτου συγγράμματος, ἀποδεικνύουσι ὁποίας σκληρᾶς δοκιμασίας εἶχεν ὑποσιτῆ ἢ φρενὶ ὑπερήφανος καρδία του. Τοιαύτην τιὰ τοῦλάχιστον θέλει τις ἐπιφέρει κρίσιν ἐκ τῆς κατωτέρω περιχοπῆς, ἧς ἐμπεριέχει διδασκαλίαν λίαν λυπηράν.

«Οἱ Παρίσιοι, λέγει, εἶναι ὁ πῖθος τῶν Δαναῶν· ἐνὶ οὗ αὐτοῦ ῥίπτομεν τὰ φαντασιοκοπήματα τῆς νεότητός μας καὶ τὰ σχέδια τῆς ὀρίμου ἡλικίας μας· τὰ πάντα ἐξαφανίζονται, καὶ μηδὲν ἀπολαμβάνομεν! Ὡς νέοι, σεις τοὺς ὁποίους ἀγαθὴ μοῖρα δὲν ὤθησεν εἰς τὴν σκαρφαττικὴν ταύτην ἀτμοσφαιραν, μὴ ἔλθετε εἰς Παρίσιους ἐὰν φλέγεσθε ὑπὸ ἔρωτος ἱερᾶς φιλοδοξίας. Μὴ ἔλθετε, διότι

(1) Ἀπεβίωσεν ἡλικίας ἐτῶν 48. (1)

δταν ζητήσητε παρά του κοινού προσεκτικόν οὐς ὑπὲρ του λαλοῦντος ὀρθῶς καὶ τιμῶς, θέλει τὸ ὕβρι ἐνησυχολημένον εἰς τὴν ἀκράσιν τῶν ἀγροίκων διηγημάτων συγγραφίως τετριμμένον, ἢ εἰς τοὺς μύθους ἐγχειρηματικῆς ἐφημερίδος· θέλει τότε ἀκούσει τὸ κοινὸν κράζον πρὸς τὴν μοῦσάν σας. «Σιώπα ἢ διασκεδάσον μας» θέλω διεγερτικὰ διὰ τὰς νευραρκωμένας αἰσθηθεῖς μου. Ἐχεις νὰ μοὶ διηγηθῆς κάθη καὶ ἐγκλήματα τερατωδῶν μοιχῶν καὶ ἀποτροπαίων μαινάδων; Ἐὰν ἔχῃς τοιαῦτα, λάλει· σὲ ἀκροάζομαι ἐπὶ μίαν ὥραν, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ τραχὺς καλάμος σου θέλει ῥέει ἐπὶ τῆς ἀποσκληρυνθείσης ἢ γαγγραινωθείσης αἰσθητικότητός μου· ἄλλως, σιώπα. Ἰπαγε ν' ἀποθάνῃς καὶ οὐ εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ τὸ σκότος.» Εἰς τὴν ἀθλιότητα! δηλ. εἰς τὴν περιφρόνησιν καὶ τὸ σκότος, τὴν τόσον ἐπιτυχῶς ἐπικληθεῖσαν ταύτην θάσανον! Ἀλλὰ δὲν θὰ θελήσητε νὰ ὑπαγήτε, ὦ νέοι, καὶ τότε τί θέλετε πράξει; θέλετε λαβεὶ καλάμον καὶ φύλλον χάρτου, καὶ γραφεὶ δι' ἐπιγραφῆν. Ἀπομνημονεύματα τοῦ Διαβόλου, καὶ θέλετε εἶπει πρὸς τοὺς ἀναγνώστιας σας. Ζητεῖτε, κύριοι, σπαραξικάρδια πράγματα πρὸς τέρψιν σας, ἰδοὺ πολλοστημόριον τῆς ἱστορίας σας.»

Ἐὰν εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμάς, ἀπλῶς μετανεχθείσας ἐνταῦθα εἰς ὑπόδειξιν τῆς εἰκόνας τοῦ Σουλιέ, εἴχομεν τὴν ἀπαιτήσιν νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐπιδοκιμασίαν φιλολογικὴν, τὸ προηγούμενον κεφάλαιον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος τοῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ ὕους τοῦ συγγραφίως. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τι φορικὸν καὶ τραχὺ, τί εἰρωνικὸν καὶ ἀκαμπτον· τὸ πάθος προχωρεῖ μέχρι παραφορᾶς, εἶναι ἐξαφίς πλήρης ὀργῆς ἀγρίας. Ὁ καλάμος τοῦ Σουλιέ ἔχει τι σπαρακτικὸν ἢ φαντασία του παρεδέχετο τὴν ὑπαρξιν τοῦ κακοῦ τὴν ὁποῖαν ματὴν ἐπροσπάθησε νὰ ψεύσῃ ἢ ἀγαθὴ καὶ εὐαίσθητος καρδιά του. Ἀδύνατον ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ φαντασθῇ ὅτι μαγανεία τις ἐπενήργει ἐπὶ τοῦ συγγραφίως, ἢ ὅτι ἐνδίδων εἰς τὰς παρακλήσεις δαίμονος, μᾶλλον ἐξημμένου ἢ κακοτρόπου, παρεφέρετο ὑπ' αὐτοῦ μετὰ μνηστικῶν εἰς σφαῖρας φαντασίας. Ὁ Σουλιέ εἶχε μὲν χαρακτήρα ἰσχυρὸν, ἀλλὰ φιλοκαλίαν ἀσθενῆ καὶ ὀλιγον ἀνεπτυγμένην. Ὁ Σουλιέ περὶ οὐδενὸς ἀμφίβαλλεν, ἢ δὲ εὐπιστία αὐτῆς ὑπῆρξεν ἢ πρώτη ἀφορμὴ τῆς ἐπιτυχίας. Αὐτὴ ἐξηγεῖ καὶ τὰ ἐπιτυχῆ τολμήματα τοῦ πνεύματός του, καὶ τὰς ἀτελείας του. Δυνάμεθα δὲ ἀλανθασίως νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ καλάμος τοῦ Σουλιέ κυριεῖται μᾶλλον τὰς αἰσθησεῖς τοῦ ἀναγνώστου ἢ τὸ πνεῦμα του, καὶ ἐπενεργεῖ ἐπ' αὐτοῦ μαγνητικῶς τὸν περιβάλλει μὲ μυστήρια, τὸν περιπέλει ἐν τὸς ἀτελεσιτέτων συμπερασμάτων, διεγείρει τὴν περιέργειάν του διὰ τοῦ τρόμου, καὶ ἀδιακόπως ἐπικαλεῖται ἐνώπιόν του τὸ μέγα φάντασμα τοῦ ἀγνώστου. Ἀλλ' ὅμως, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ᾖ ἢ φιλολογικὴ θέσις ἢ αἰ ἐπερχόμεναί γενεαὶ ἐπιφυλάττουσι διὰ τὸ συγγράμματά του, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἀδύνατον νὰ παραγάγῃ τις τοιοῦτον ἀποτέλεσμα μὴ ὦν προικισμένος ὑπὸ χαρακτήρος σπανίου καὶ. (ὡς εἰς τινὰ τῶν συγγραμμάτων του μέρη ἀπαντᾷται.) ὑπὸ εὐφύιας ἐξόχου· διότι, ὡς τινες ὀρθῶς εἶπον, ὁ

Σουλιέ καὶ διὰ τῶν μελετῶν του καὶ διὰ τῶν σκέψεων του ἀνῆκε, ψυχῆ τε καὶ σώματι, εἰς τὴν δύσκολον τέχνην τὴν συνισταμένην εἰς τὸ λαλεῖν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τὴν γλώσσαν τὴν ἀρμόζουσαν μᾶλλον εἰς τὸ πνεῦμά των, εἰς τὴν φαντασίαν καὶ τὰ πάθη των. Εἰς τοῦτο δὲ συνισταμένης τῆς τέχνης τοῦ γραφῆν, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Φριδερίκος Σουλιέ ὑπῆρξε συγγραφίως οὐχὶ εὐκαταφρόνητος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ περὶ τοῦ συγγραφίως, ἐξετάσωμεν ἤδη αὐτὸν καὶ ὡς ἄνθρωπον. Ὁ Σουλιέ διακρίνεται μᾶλλον διὰ τῆς καρδίας του, ἢ διὰ τοῦ πνεύματός του, καὶ συμπεραίνομεν ὅτι ἀφῆτε περισσότερους φίλους ἢ θαυμαστάς. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ παραλείψωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰς ἀξιοσημειώτους λέξεις τῆς ἀφωσιωμένης συζύγου του, τῆς παρηγόρου τῶν τελευταίων στιγμῶν του. Κληνῆρης ὦν ὁ Σουλιέ καὶ ἐκπληττόμενος, κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ βίου του στιγμᾶς, διὰ τὰ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν δείγματα ἀγάπης καὶ εὐλικρινείας, ἀνέκραξε, «Τί ἐπραξα ἀξίον τοσαύτης ἀγάπης;—Ἰπῆρξες πάντοτε ἀγαθός, ἔλαγεν ἢ γυνή. Καὶ τῶ ὄντι, τὴν ἐμφυτον καλοκάγαθιαν, τὸ κάλλιψεν τοῦτο διὰ τὸν ἄνθρωπον δῶρον, ὁ Σουλιέ κατεῖχεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν. Ἦτο εὐλικρινῆς, ὑποχρεωτικὸς, πρόθυμος εἰς τὸ ἀγαθοεργεῖν, καὶ ὡς τις τῶν φίλων του ἔλεγε, ὑπῆρξες ὅλων τῶν δυστυχῶν. Ἐνοχλούμενος συχνάκις ὑπὸ τῆς κριτικῆς καὶ προσβαλλόμενος παρ' αὐτῆς μᾶλλον εἰς τὰς ἐπιτυχίας ἢ εἰς τὴν ἀξίαν του, ἔκαμνε χρῆσιν ἐνίοτε, πρὸς ὑπεράσπισίν του, τῆς παραφορᾶς ἐκείνης τῆς φαντασίας του, τὴν ὁποῖαν τόσον εὐκόλως ἀποκαλύπτει τις καὶ εἰς τὰ συγγράμματά του· ἀλλ' ἠθέλωμεν φανῆ ἀδικοὶ κατηγοροῦντες αὐτὸν, ὅτι ὑπερασπιζόμενος ἔκαμνε χρῆσιν τῆς αὐτῆς θερμότητος τὴν ὁποῖαν ἐνέβαλε καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τῶν μυθιστορημάτων του. Ἡ ζωηροτέρα ὀργὴ τοῦ Σουλιέ συνίστατο εἰς ἐξαφίς στιγμιαίαν, μετὰ τὴν ὁποῖαν, ἔτινε πάλιν φιλικὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἐχθρὸν του. Τὸ μῖτος ἢ ἡ φιλολογικὴ μνησικακία οὐδέποτε ἐρρίζωθησαν εἰς τὴν καρδίαν του, ἢ δὲ μετριοφροσύνη του ἀνταπεκρίνετο πάντοτε πρὸς τὴν καλοκάγαθιαν του. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ καλάμου του εἶχε δημιουργήσει περιουσίαν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, μᾶλλον δὲ τοιαύτην διὰ τῆς ὁποῖας ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιῇ γενναίως ἀπάσας τὰς ὀρέξεις τοῦ εὐεθερίου καὶ μάλιστα μεγαλοπρεποῦς χαρακτήρος του, δὲν τολμῶμεν, φοβούμενοι μὴ προσβάλωμεν τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρός, νὰ κατηγορήσωμεν τὴν ἄκραν ἀνεξαρτησίαν ἢν αἰείποτε ἐθήρυσεν· ἀπ' ἐναντίας τὸν νομίζομεν ἄξιον παντὸς ἐπαίνου διότι κατὰ τὰς ἀποφράδας ἐκείνας ἡμέρας τῆς κενοδοξίας καὶ ἰδιοτελείας, (1) ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸν τίτλον τοῦ μυθιστοριογράφου. Τὸ ἐπάγγελμά του ἰθεῖώς ἐπ' αὐτῶν πεπαιδευμένους καὶ τοὺς καλλιτέχνας περιποιεῖτο ὡς ἀδελφοὺς, ἐκτιμῶν τὴν τέχνην μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ τελευταίου κοινῶν ἐργάτου.

Ὁ Σουλιέ ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες, ὡς ὁ Βικτωρ Οὐγὼν τὸ ἐξέφρασεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀνδρός, κύ-

(1) Ἐργοὶ ὁ συγγραφίως τὴν ἐπο ἡρ τοῦ 1848.

πτοῦσι μόνον διὰ νὰ τείνωσι τὸ οὐς πρὸς τὴν συνείδησίν των, καὶ ἐκτιμῶσι τὸ προτέρημα διὰ τοῦ χαρακτήρος. Καὶ εἰς τὰ δράματα καὶ εἰς τὰ μυθιστορηματά του εἰδείξεν αἰείποτε πνεῦμα σοβαρὸν, τείνον πρὸς τινὰ ἰδέαν καὶ ἀναδεχόμενον καθήκοντι πρὸς ἐκπλήρωσιν. Ἦτο τέλος ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες θέλουσι νὰ χρεωστῶσι τὸ πᾶν εἰς τὴν ἐργασίαν, οἵτινες κυχῶνται ἐπὶ τὸ προῖον τοῦ νοός των. . . Ὁ Σουλιέ ἐπιθυμῶν ν' ἀφήσῃ πολλὰ ἔργα, ἐργάζετο ταχέως, ὡσεὶ ἠσθάνετο προσεγγίζον τὸ τέρμα του· ὁ καλάμος του οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ἀπεικόνισις τῆς ψυχῆς του, πλήρους σπᾶνίας ἐνεργητικότητος· καὶ ἐντεῦθεν τὸ εἰς τὰ ἔργα του νεβρώδες μὲν διὰ τοὺς αὐστηροὺς ἐπικριτάς, δεσμευτικὸν δὲ διὰ τὸν ὄχλον. Ὁ Σουλιέ διὰ τοῦ αἰσθήματος ἐξῆσε, καὶ ὑπὲρ τοῦ αἰσθήματος ἀπέθανεν· ἀλλὰ δὲν τὸν οἰκτεῖρωμεν, διότι ἀντημείφθη δι' εἰκοσι θριάμβων, ἀντημείφθη διὰ μεγάλης καὶ ἐπιζήλου ὑπολήψεως, ἥτις οὐδένα ποτὲ διηρέθισε καὶ πάντας αἰείποτε εὐχαρίστησε. Προσηλῆς καὶ εἰς τοὺς θλίποντας αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς μηδέποτε αὐτὸν ἰδόντας, ἠγαπᾶτο παρὰ πάντων, καὶ τὸ ὄνομά του περιστρέφετο εἰς ὅλων τὰ στόματα, ὅπερ δεικνύει τὴν γλυκυτέραν ἀγάπην. Τῆς δ' ἀγάπης ταύτης ἦτο ἀναντιρρήτως ἄξιος· διότι αἰείποτε ἀπέβλεπε διὰ τοῦ νοός πρὸς τὸν διπλοῦν ἐκείνον σκοπὸν, ὅς τις ἐμπεριλαμβάνει πᾶν τὸ εὐγενὲς καὶ ὑψηλὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τὸν σκοπὸν λέγομεν τοῦ εἶναι ἀνεξάρτητον καὶ ὠφέλιμον.

Ἄν καὶ ὁ Φριδερίκος Σουλιέ ἑωρίς πολὺ ἐγκατέλιπε τὴν ποιήσιν ὡς μητέρα τροφοδότην, ποτὲ ὅμως δὲν ἀπεφάσισε νὰ τῆ δώσῃ τελευταῖον ἀπασμόν. Ἀπ' ἐναντίας, ὁ ἔμμετρος λόγος ἦτο ἢ κατὰ προίμῃσιν αὐτοῦ γλώσσα. Εἰς τὴν ποιήσιν ἐνεπιστεῖθη μέχρι τελευταίας πνοῆς τὰς ἐσοχωτέρας καὶ ἀγνωτέρας αὐτοῦ ἐντυπώσεις. Ἡ ποιήσις, διαρκούσης μὲν τοῦ βίου του, ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἢ ἀγαθὴ μοῖρα, ἥτις τῶ ἔπεμπε τρὺς ὠραιότερους αὐτοῦ ὁμίρους, περὶ δὲ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, ὁ ἄγγελος ὅστις παρέλαθε τὸ πνεῦμά του· διότι ὁ Σουλιέ ἐξέπνευσε ψιθυρίζων τὰς ἀκολούθους στίχους.

Je n'acheverai point mon pénible labeur ;
Plus de récolte, hélas ! imprudent moissonneur,
Hatant tous les travaux faits à ma forte taille,
Je jetais au grenier le froment et la paille.
De mon rude labeur nourrissant ma maison
Sans m' informer comment s'écoulait la moisson.

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ]

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΜΑΡΙΑ Η ΑΙΜΟΧΑΡΗΣ.

εἰς τοὺς μεταγενεστέρους Μαρίαν τὴν αἰμοχαρῆ καὶ δικαίως κατηγορεῖται αὕτη ἐπὶ σκληρότητι. Ἀλλ' ἂν ἡ δικαιοσύνη ὀφείλῃ νὰ ᾖ ἀμερόληπτος εἰς τὰς κρίσεις της, πολλῶ μᾶλλον ὀφείλει νὰ ᾖ εἰς τὰς ἀποφάσεις τὰς ὁποῖας μεταβιβάζει εἰς τὸ δικαστήριον τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, ἐν ᾧ μέλλουσι νὰ δικασθῶσιν οἱ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τούτου διαπρεψάντες, σκηνῆς τοσοῦτον ποικίλης κατὰ τὰς φάσεις της. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ Μαρία ὑπῆρξε σκληρὰ καὶ φανατικὴ· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἄρα γε οὐδεὶς δικαιολογικὸς λόγος, ὅστις, ὡς λάμψις φωτός, νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν πραγματικὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας; Εἰς τὸ πεπρωμένον ἐκάστου ἀνθρώπου ὑπάρχουσι θαθεὰ καὶ ἀκατάληπτα μυστήρια! Πολλάκις οἱ μεταγενεστεροὶ ἀποφασίζουσιν . . . ἀνεκκλήτως . . . Καὶ, εἴτε ἐπιεικῶς, εἴτε αὐστηρῶς ἀπεφάνθησαν, ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν ἄλλων ὑποταγήν. . . Καὶ ἐν τούτοις συχνάκις συμβαίνει, ὡστε ὁ ὑπὸ τοῦ περωτισμοῦ καὶ σοφοῦ τούτου κόσμου δικαζόμενος νὰ μὴ ᾖ οὔτε τότε ἔνοχος, οὔτε τότε ἄθως ὅσον ἐκηρύχθη μετὰ κρίσιν ἐσφαλμένην, βασισμένην ἐπὶ τῆς πλάνης.

Ἡ Μαρία τῆς Ἀγγλίας, γεννηθεῖσα τὴν 18 Φεβρουαρίου 1515, ὑπὸ τοῦ Η'. Ἐρρίκου καὶ τῆς Αἰκατερίνης τῆς Ἀραγωνῶν, ἀνετράφη ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Οὐγάτηρ οὗτα συζύγου ἀποπειμφθείσης, καὶ ἀδιακόπως καταδικωμένη, ἡ Μαρία ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἐστερήθη κατὰ τῶν μᾶλλον ἀπαραγράφων αὐτῆς δικαιωμάτων· τὸν δὲ καταδιωγμὸν τοῦτον ὑπέστη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της. Ἰσπανὶς τὸ γένος καὶ καθολικὴ τὴν θρησκείαν, ἐπόμενον ἦτο νὰ μισθτοδόγῃ κατὰ καθάγιασαν τὴν καταδικην οὐ μόνον Αἰκατερίνης τῆς Ἀραγωνῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας Μαρίας, τοῦ νομίμου βλαστοῦ τοῦ εὐγενοῦς οἴκου τοῦ Τυδώρ (Tydor) τῆς Μαρίας λέγομεν τῆς Ἀγγλίας! . . . Ὡς καὶ ὁ πατήρ αὐτῆς, ἡ Μαρία ἔτραψε ἐν τῇ ψυχῇ ἀποτροπαίους καὶ αἰμοχαρεῖς σκοπούς. . . Ὡς καὶ ὁ πατήρ αὐτῆς, ἡ Μαρία οὐδέποτε ἐσυγχώρη. . . Ἡ Μαρία ἦτο χαρακτήρος σκυθρωποῦ, σοβαροῦ καὶ μᾶλλον θρηϊώδους. Οὐδὲν περὶ ἐαυτὴν ἐμαρτύρει τὴν γυναικίαν χάριν, τὸ τοσοῦτον ἰσχυρὸν τοῦτο θέλητρον, ὅπερ ἠθέληεν εἶναι δι' αὐτὴν μεγάλης συντελείας, ὅτι, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δ'. Ἐδουάρδου, ἐπαρουσιάσθη ὅπως ἀναβῆ τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου, καὶ καθῆσθαι εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀδελφοῦ της.

Τέσσαρες γυναῖκες, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῶν τρομερῶν ἀνωμαλιῶν, ἐπαρουσιάσθησαν ἀπαιτήσεις ἐχουσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας. . . Μαρία ἡ καθολικὴ, θυγάτηρ πρωτότοκος τοῦ Η'. Ἐρρίκου, ἐκ μητρὸς ἀποπειμφθείσης. . . Ἐλισάβετ ἡ διαμαρτυρουμένη, θυγάτηρ ἐπίσης τοῦ Η'. Ἐρρίκου, ἐκ μητρὸς κατατομηθείσης ὡς ἀτίμου. . . Μετὰ ταύτας, ἐν τῇ γραμμῇ τοῦ Ζ'. Ἐρρίκου, ἤρχοντο Ἰωάννα ἡ Γραῖν καὶ Μαρία ἡ Στυαρτς, βασίλισσα τῆς Σκωτίας. Ἐκ τῶν δύο τελευταίων ἡ μὲν πρώτη ἐτήριξε τὸ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαίωμα της εἰς τὴν θέλησιν καὶ τὴν διαθήκην τοῦ Ἐδουάρδου, ἡ δὲ δευτέρα, καθολικὴ ὡς καὶ ἡ Μαρία, ἐν μόνον δικαίωμα εἶχε, καὶ

Ἀρὰ καὶ ἐπώνυμον ἀποτροπαῖον χαρακτηρίζουσιν

τουτο ἀμφίβολον, καὶ μέγα ὀλίγα πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ.

Ἡ Ἰωάννα Γραῦ ἠγνόει ἐντουτῷ καὶ τὰ δικαιώματα της καὶ τὰ μισα τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν. Ἡ φιλοδοξία τοῦ πενθεροῦ της τὴν ἀπώλεσε· ἡ κεφαλὴ της ἐπέσεν ἐπὶ τοῦ ἰκνώματος πρὶν ἢ φθασῆ εἰσεῖν τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας της.

Ἀποθανόντος τοῦ ΣΤ' Ἐδουάρδου, ὁ Νορθυμπερλάδος μὴ ἀρκούμενος μόνον εἰς τὴν διαθήκην τοῦ βασιλέως διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνάβασιν τῆς Ἰωάννας Γραῦ ἄνευ εὐδενὸς ἐμποδίου, ἤθελεν πρὶν ἢ κάμῃ τὴν ἐλαχίστην ἀπόπειραν, νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν ἐσχὴν του τὰς δύο θυγατέρας τοῦ Ἡ' Ἐρρίκου. Ἡ ἀγκυλοποιὸν πρὸς τοῦτο τὸ συμβούλιον, μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως, νὰ γράψῃ πρὸς αὐτὰς, ὅτι ὁ βασις εἶχεν νύμφην πῶν περιποιήσεων καὶ τῆς βοηθείας των.

Ὁ Ἐδουάρδος ἐξέπευσε πρὸ τῆς ἐλύσεως των.

Ἀλλ' ὁ Νορθυμπερλάδος ἀπεσιώπησε τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως διὰ νὰ παρσύρῃ εἰς τὴν αὐτὴν τὰς δύο ἡγεμονίδας. Αὐαὶ εὐρίσκοντο ἤδη εἰς Χοδεσδέν (Hodesden), εἰς ἀπόστασιν ἡμιστίας ἡμέρας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων. Ὁ κόμης Ἀρυνδέλος ἀπέστειλεν ἐκτακτον ταχυδρόμον διὰ νὰ ἀναγγείλῃ πρὸς τὴν Μαρίαν τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ της, καὶ κατὰ τὴν γνωστοποίησιν τὰ σχέδια τοῦ Νορθυμπερλάδου (1). Ἀμα πληροφορηθεῖσα ἡ Μαρία περὶ τούτων, ἀπεσύρθη εἰς Κέννιγ Χάλλ (Kennig-Hall) καὶ ἀκολουθῶσα εἰς Φραμλινγάμ (Framlingham) εἰς τὴν κομητείαν τοῦ Σουφόλκ. Ἐκεῖθεν ἐσκόπευε νὰ μεταβῇ διὰ θαλάσσης εἰς Φλάνδρην, καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας δικαιώματα τῆς. Ἐγράψεν ἐπὶ τούτῳ εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ κράτους καὶ εἰς τοὺς πρωτεύουσας εὐγενεῖς, καὶ ἀπήτησε παρ' αὐτῶν νὰ ὑπερασπισθῶσι τὸ στέμμα καὶ τὴν νόμιμον αὐτοῦ διαδοχόν. Ἀπέστειλεν ἀπεσταλμένον εἰς τὸ συμβούλιον διὰ νὰ τῷ ἀναγγείλῃ διὰ πληροφορηθεῖσα περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ της, τῷ διατάττει νὰ λαβῇ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς στέψιν της.

Ὁ Νορθυμπερλάδος, κρίνας τότε ὅτι πᾶσα κροτοποίησις ἦτο πλέον περιττὴ, ὑπῆγεν εἰς Sin-Housse σταθερὰν διαμονὴν τῆς Ἰωάννας Γραῦ, συνωδευμένος μετὰ τοῦ δουκὸς τοῦ Σουφόλκ, τοῦ κόμητος δε Πεμβρόκκ (Pembrok) καὶ ἄλλων εὐγενῶν τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς Ἰωάννας Γραῦ, μετ' ὧν τῆς ἀπαιτουμένης ἐθιμοταξίας καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἄνδρα του ἀρμόζοντος σεβασμοῦ. Τότε μόνον ἡ Ἰωάννα Γραῦ εὐαθεῖ τὰ ὅσα ὁ πενθερὸς της εἶχε διοργανίσει ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἡ Ἰωάννα ἠγνόησε τὸ στέμμα, ὑποστηρίζουσα τὰ δικαιώματα τῶν δύο θυγατέρων τοῦ Ἐρρίκου, καὶ ἀναγνωρίζουσα τὴν ἐπὶ τῶν ἰδικῶν της δικαίαν αὐτῶν προτίμησιν· ἐνέμενε δὲ ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν ἀρνησίν της ταύτην, ἀλλὰ τέλος ἐνέδωκεν εἰς τὸς παρακλήσεις τοῦ συζύγου της Δυδλίϋ Γιλφόρδ (Dudley Gilford), αἵτινες ἐπειήρησαν ἐπ' αὐτῆς ἰσχυρῶς πρὸς τὴν ἐπιχειρήματα τοῦ πενθεροῦ της. Ἦτο τότε συήθεια, εἰ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας νὰ διάγωσιν εἰς

(1) Ἴδε Burnet τόμ. β. σελ. 233

τὸν Πύργον (Tour) τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς στέψεώς των. Ἡ Ἰωάννα ὠδηγήθη αὐτόθι· οὐκ ὡς βασίλισσα, ἀλλ' ὡς θύμα προωρισμένη διὰ τὴν μάχιραν τοῦ δημοῦ. . . Ματαίως προσεκήρυχθη ἡ βασιλεία τῆς Ἰωάννας. Ὁ λαὸς, ὅστις ἤθελε νὰ κυβερνηθῆ ὑπὸ τῶν θυγατέρων τοῦ Ἐρρίκου ἐτήρησε σιωπὴν βαθεῖαν.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ Μαρία διετριβὴν εἰς τὴν κομητείαν τοῦ Σουφόλκ, ὑποταχθεῖσαν εἰς αὐτήν. . . Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶχε τὸ νέον θρησκευμα, ὅπερ ἐτήρει μετ' ἄκρας αὐστηρότητος. Ἡ Μαρία ὑπεσχέθη νὰ σεβασθῆ τὰ δικαιώματα τῆς συνειδήσεως ἅμα δὲ οἱ λέξεις αὗται ἐξῆλθον τοῦ στόματός της, ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ αὐτῆς (1). Οἱ πρώτιστοι εὐγενεῖς ἔδρμον περὶ αὐτήν, ἡ δὲ Σιρ Ἐδουάρδος Ἀστινξ (Edouard Astings), ἀδελφὸς τοῦ κόμητος Οὐτινγδῶνος (Hutington), παραγγελλθεὶς παρὰ τοῦ συμβουλίου νὰ στρατολογήσῃ εἰς Βουκιγγαμσίρον (Buckinghamshire) (2) ὑπὲρ τῆς Ἰωάννας Γραῦ, ἀδῆγησε τὸν στρατὸν του πρὸς τὴν Μαρίαν. . . Στόλος δὲ τὸν ὅποιον ὁ Νορθυμπερλάδος ἐπεμψε νὰ περιπλεύσῃ τὰ παράλια τοῦ Σουφόλκ, περὶ εἰς Ἰορμουθ (Yarmouth) ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτῆς. . . Τέλος πάντων ἡ Μαρία ἤθην εἰς Βουρύ δε Σαιντ Ἐδμόνδ (Bury de Saint Edmond) χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἐμπόδια. Μετ' οὐ πολὺ οἱ ὑπουργοί, οἵτινες ἰθεωροῦντο ὡς τυλακισμένοι εἰς τὸν Πύργον, ἐξῆλθον ὅλοι ὁμοῦ, καὶ ἦλθον εἰς προὔπαντησιν τῆς Μαρίας μετὰ τοῦ ἀυλάρχου καὶ τῶν δημάρχων τοῦ Λονδίνου, ἵνα προσφέρωσι τὸν σεβασμὸν των πρὸς τὴν νόμιμον ἄνδρα.

Ἡ Μαρία ἰδὲθη τὸ πρῶτον ἐπιεικῆ καὶ γλυκεῖα. . . Ἐμεῖδιά μετὰ καλοκάγαθίας καὶ ἐλάλει περὶ συγχωρήσεως· ἀλλ' εἰς τὸ στόμα της ἡ λέξις αὕτη ἦτο φρικώδης· διὰ τὴν ὑπαρχούσης συγχωρήσεως, ἀναγκαιῶς ὑπῆρχε καὶ ὕβρις. . . καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικὸς ταύτης ἡ ὕβρις οὐδέποτε ἐμεινεν ἄνευ ἐκδικήσεως. . .

Ἐν τούτοις ἐδιεξε κατ' ἀρχὰς ὅτι μόνον κατὰ τοῦ Νορθυμπερλάδου περιορίζετο ἡ ὀργή της. . . Ἡ Ἰωάννα ἐμεινεν εἰς περιορισμὸν εἰς τὸν Πύργον ὡς καὶ ὁ σύζυγός της· ἡ δὲ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἐκηρύχθη παρὰ τοῦ λαοῦ δικαιοτάτη καὶ ἐπιεικεστάτη, ὡς καταβαλοῦσα μίαν μόνον κεφαλὴν. . .

Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀποδοτέον εἰς τὸν προσωρινὸν λήθαργον τῆς ἐκδικήσεως· διότι μετ' οὐ πολὺ αἱ φυλακαὶ ἠεώθησαν καὶ ἐπληρώθησαν θυμάτων. . . Ὁ δικαστὴς Χάλης (Hales), ὅστις ἐδειξεν ἀξιοθαύμασον εὐσταθειαν ὑποστηρίζων τὰ δίκαια τῆς βασιλίσσης, ἀπώλεσεν ὅλην τὴν ἀξίαν τῆς καλῆς διαγωγῆς του ἀνισταθεὶς εἰς τοὺς νεωτερισμοὺς τοῦς ὁποίους αὐτὴ ἠθέλησε νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ Κράτος. . . Τὸν ἐφυλάκισαν πάραυτα, καὶ προσηγάθησαν πρὸς αὐτὸν τόσον σκληρῶς, ὥστε παραφρονήσας αὐτοχειριάσθη. . . (3)

(1) Ἴδε Heylin σελ. 160, καὶ Burnet τόμ. 2 σελ. 237.
 (2) godwin σελ. 330.
 (3) Ἴδε Burnet τόμ. Β. Fox τόμ. Γ. καὶ Ba-uker σελ. 317.

Ὁ Γράμμερ (Granmer), πρὸς ὃν ἡ βασίλισσα ἐχρῶσται εὐγνωμοσύνην, δὲν ἀπωλείθη μὲν ἐκ τῶν πρώτων, προωρίσθη ἔμως εἰς βασάνους σκληροτέρας.

Τὰ πνεύματα διτρεβίσθησαν ἕνεκα σκληροτήτων τοσοῦτον τρομερῶν. Ἀμα ἡ κραυγὴ τοῦ γογγυσμοῦ ἐξέληθ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ, ἀντηχεῖ ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ἐὰν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπὴρ ἰπίσημος ἐν Εὐρώπῃ ἤθελε νὰ ὠφειλθῆ ἐκ τῆς ἀγαπηκτικῆς τοῦ ἔθνους, ἡ Μαρία ἀφείκτως ἤθελεν ἀπολεσθῆ. . . Ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ὧν πολὺ γενναίψυχος, δὲν κατεδέχθη νὰ διοργανίση σιᾶσιν, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ (τῆς Ἰσπανίας) ἤθελεν, ἀπειαντίας, νὰ προσκλήσῃ τὴν Ἀγγλίαν διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Ἡ Μαρίας λοιπὸν μόνον τοῦ εὐγενεῖς τοῦ Κράτους ὠφείλει νὰ φεθῆται. Ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς Ελισαβετ καὶ ἡ Ἰωάννα Γραῦ εἶχον εἰσεῖσι ἀπαραριθμους πατριώτας. Εἰς ἐξ αὐτῶν, ὁ Σιρ Θωμᾶς Οὐιάτ (Thomas Wiat) ἀνεστάτωσε τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Κέντ, καὶ ἦλθε μετὰ στρατοῦ μέχρι τοῦ Λονδίνου· ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις αὐτῆς ἦτο κενῶς διοργανωμένη, καὶ τούτου ἕνεκα, ἀν καὶ ὁ στρατὸς τοῦ Λονδίνου ἐγκατέλιπε τὴν μερίδα τῆς βασιλίσσης, μολοντότα ἐμεινεν αὕτη ἀρκούντως ἰσχυρὰ διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἐναντίων.

Ἐν τούτοις ὁ Σιρ Θωμᾶς Οὐιάτ, ἐνθαρῤυνθεὶς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν του ἐκ τῶν ὁποίων ἔλαθε πληροφοριῶν περὶ τῆς διαθέσεως τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου ἐπροχώρησε μέχρι τῆς γεφύρας τῆς πόλεως· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχον σιγήν αὐτῶν περιφράγματα, ὑπῆγεν εἰς Κινγστοῦνα (Kingston), διέβη τὸν ποταμὸν μετὰ τεσσάρων χιλιάδων ἀνδρῶν, καὶ ἐκείθεν ἐπαίηθη εἰς Λονδίον. Ἀλλ' εἰς ταῦτα κατηνάλωσε πολὺν χρόνον, καὶ ἐλησμόνησεν ὅτι εἰς παρόμοια τοῦ λαοῦ κινήματα, ἡ ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται ἐκ μᾶς καὶ μόνης στιγμῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἀφίλει τις νὰ σπεύσῃ νὰ ὠφειλθῆ. Ὁ Οὐιάτ ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν ἀκολουθῶν του συνείηθη πλησίον τοῦ Τεμπλεθάρ ὑπὸ τοῦ Σιρ Μαυρικίου Βερκλιϋ (Maurice Berckley). Καὶ ἐβδμήκοντα μὲν ἐκ τῶν δυστυχῶν τούτων ἔγιναν θύματα τῆς ὑποθέσεως ταύτης· τετρακόσιοι δὲ ἀπήχθησαν εἰς τοὺς πέδας τῆς φιλευσπλαγγῆτος Μαρίας, ἧσις τοῖς ἐχώρισε τὴν ζωὴν. . . εὐχαριστηθεῖσα μόνον νὰ ἴδῃ τοὺς ἀθλίους ἐκείνους δεδεμένους διὰ σχοινίου ὡς εὐτελεῖ κτήνη, καὶ προσπίπτοντας πρὸ τῶν ποδῶν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ζωῆς των. (ἀκολουθεῖ.)

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ.

Κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην ἡμέραν τὸ γιγαντιαῖον τέρας (τὸ Λονδίον) ἀναπαύεται, καὶ ὁ ἀφόρητος τῆς ἑβδομάδος θόρυβος· καὶ ἡ ἀένναος κίνησις, παύουσιν ἐντελῶς. Τὰ ἐργαστήρια εἰσι κεκλεισμένα, αἱ κάμιννοι τῶν σιδηρουργείων καὶ τὸ πῦρ τῶν ἐργασταίων ἐσβεσμένα, ὁ δὲ ἥλιος, μὴ σκιαζόμενος πλέον ἀπὸ τὰ δμυχλάδη τοῦ καπνοῦ νέφη, ῥίπτει ἐπὶ τῶν ἡρώχων τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης ὁδῶν τὰς λαμ-

πρὸς αὐτοῦ ἀκτίνας. Οἱ ὀλίγοι διαβάται τοὺς ὁποίους ἀπαντᾶ τις, ἀντὶ νὰ τρέχωσιν ἐσπευσμένως καθ' ὅλας τὰς διουθύνσεις, βαδίζουσι χούχως κατὰ μήκος τῶν ὁδῶν, εἰς δὲ τὰ πρόσωπα των φαίνεται ἐντελής ἀφροντιρία περὶ τῶν ὑποθέσεων αἱ ὁποιαὶ ἐπασχολοῦσιν αὐτοὺς κατὰ τὰς λοιπὰς τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας. Οἱ Ἀγγλοὶ τὴν Κυριακὴν μεταβολλοῦσι καὶ θέλματα καὶ τρόπον, καὶ ἐνδύματα, ὁ δὲ νοῦς αὐτῶν εἶναι ἐπίσης ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τοῦς συνηθεῖς σουλλογισμοὺς τῶν ἄλλων ἡμερῶν.

Ἦδη ὁ μελωδικὸς ἦχος τῶν κωδῶνων τῶν Ἐκκλησιῶν προσκαλεῖ τὰ πλῆθη εἰς τὸν νοόν. Ἐν πρώτοις ἐξέρχονται τοῦ οἴκου των αἱ οἰκογένειαι τῶν μικρεμπόρων, προπορευομένων τῶν τέκνων των· μετὰ ταῦτα οἱ πολῖται ἀκολουθοῦμενοι ἀπὸ τὰς χαρῖσσας αὐτῶν συζύγους καὶ τὰς μεγαλητέρας των θυγατέρας, κρατούσας ἐντὸς τοῦ μανθηλίου των μικρὰ ἐκ μαροκίνου δέρματος βιβλία τῆς προσοχῆς. Ἡ ὑπηρετρία ἐκ τοῦ παραθυροῦ, θεωρεῖ οὕτους ἐξερχομένους τοῦ οἴκου, θαυμάζουσα τὴν ὠραιότητα τῆς οἰκογενείας, λαμβανει δ' ἴσως ὡς ἀμοιβὴν νεύματι ἡ μειδίαμα τῶν νεαρῶν οὕτως δεσποικῶν, εἰς τὴν κόμωσιν των ὁποίων παρευρέθη.

Ἐν τούτοις ὁχηματι φαίνεται διατρέχον κατὰ μήκος τὴν ὁδὸν καὶ φέρων τινα τῶν ἐδίων ἴσως ἀξιώματικόν τινα τῆς Ἀστυνομίας, ἡ δικαστὴν. Ταυτοχρόνως δὲ κρότος πολλῶν ποδῶν ἀγγέλει λιτανεῖαν τελουμένην ὑπὸ μαθητῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σχολείου, φερόντων ἐνδύματα ἀρχαίων ἐποχῶν· ἕκαστος δ' αὐτῶν φερεῖ μικρὸν προσευχητᾶριον ὑπὸ μάλην.

Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν σιωπῶσιν ἐπὶ τέλος, ὁ κρότος τῶν ὀχημάτων παύει, ὁ δὲ τῶν θημάτων τοῦ πλῆθους δὲν ἀκούεται πλέον. Ὁ λαὸς συναθροίζεται εἰς ἀρχαίας ἐκκλησίας διὰ διαφόρων στενῶν ὁδῶν τῆς πολυανθρώπου ταύτης πόλεως, ἐνῶ ἡ ἀγρυπναὶ ὑπηρετρία τοῦ δημοσίου ἱστανται προσεκτικώτατοι εἰς τὴν θύραν, ὡς οἱ φυλάττοντες τὰ ποίμνια κύνες.

Τὰ πάντα ἡρεμοῦσιν ἐπὶ τινα χρόνον. Ἀλλ' ἀμέσως ἀκούεται ὁ θαρὺς καὶ καθαρὸς ἦχος τῆς μουσικῆς, διαχεόμενος καὶ ἀντήχων εἰς τὰ εὐρυχώρους τῆς ἐκκλησίας περιβόλους, ἐνῶ τὰ ἴδρα τοῦ χοροῦ ἄσματα πληροῦσιν αὐτοὺς μελωδίας καὶ μεθυσίου. —Ποτὲ δὲν ἠθάθηθη τοσοῦτον ζωηρὸν τὸ θρησκευτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ὅσον ἔτε ἤκουσα αὐτὸ διαχεόμενον, ὡς χειμαρρῶς χαρᾶς, μέχρι τῶν ἀπωτάτων τῆς εὐρυχώρου ταύτης μητροπόλεως μερῶν ὑψοῦν αὐτὴν ὑπεράνω τῶν χαμερπῶν πράξεων τῆς ἑβδομάδος, καὶ ἐπαναφέρων τὴν πτωχὴν καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἀείποτε περιδουμένην ψυχὴν ἡμῶν εἰς ἐποχὴν ἐντελοῦς ἀρμονίας μετὰ τοῦ Ὑψίστου.

Τέλος ἡ πρωτὴ λειτουργία τελειώνει. Αἱ ὁδοὶ ἀναλαμβάνουσιν ἐκ γέου ζωῆν ἐκ τοῦ ἐπιστρέφοντος οἴκαδε πλῆθους, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον μένουσιν πάλιν ἔρημοι, καὶ τὰ πάντα σιγῶσι. Ἦδη φθάνει ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, τὸ ὅποιον διὰ τοῦς μικρεμπόρους τοῦ Λονδίνου εἶναι ἀρκετὰ σπουδαῖον, διότι μόνον ταύτην τὴν

ημέραν έχουσι καιρόν ἀναπαύσεως, καὶ οἰκιακῆς διασκεδάσεως, τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, τὰ ὅποια ἐνεκα τῶν ἀσχολιῶν τῆς ἐβδομάδος εἶπιν ἀποχωρισμένα, δύνανται νὰ ᾤσιν ἑαυτοῦ. Ὁ ἐν Παιδοτροφίῳ παῖς δύνανται νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῇ πατρικῇ του οἰκίᾳ καὶ παλαιῶς τις φίλος τῆς οἰκογενείας διέρχεται αὐτόθι τὴν Κυριακὴν του, διηγούμενος διαφόρους ἱστορίας, καὶ διασκεδάζων νέους καὶ γέροντας μετὰ διάφορα παιγνίδια.

Τὴν Κυριακὴν μετὰ μεσημβρίαν οἱ πολῖται διανοσκρῶνται ἐκ νέου εἰς τοὺς παραδείσους (parks) καὶ τὰς περὶ τὴν πόλιν ἀγροικίας, ὅπως ἀναπνεύσῃ τὸν καθαρὸν ἀέρα, καὶ ἀπολαύσῃ τὴν ὠραίαν θέαν τῶν ὑπὸ τῶν ἡλιτικῶν ἀκτίων διαπερυσμένων φυτῶν περιπέτων. Δύνανται οἱ φιλοκατηγόροι νὰ εἰπωσιν ὅτι θέλουσι περὶ τῶν ἀγροικῶν διασκεδάσεων τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου κατὰ τὰς Κυριακάς, ἀλλὰ τὸ κατ' ἐμὲ εἶναι λίαν εὐχρηστον νὰ βλέπῃ τις τὸν πτωχὸν αἰμαλωτὸν τῆς πολυανθρώπου καὶ κοινοτρόφου πόλεως τοῦ Λονδίνου δυνάμενον ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος νὰ βίπτεται ἐπὶ τοῦ χλοεροῦ κόλπου τῆς φάσεως. Ὁμοιάζει μὲ τέκνον, ἀποδιδομένον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητέρας του. Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες κατὰ πρῶτον κατασκευάζαν τοὺς ὠραίους τούτους παραδείσους, καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ταύτας ἐξοχὰς, αἱ ὅποια περιεκλύουσι τὴν ἀπέραντον ταύτην μητρόπολιν, συνήγησαν οὐχ' ἦτονον εἰς τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ἡθικὴν τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ὅσον καὶ οἱ ἐξοδεύσαντες πρὸς κατασκευὴν Νοσοκομείων, φυλακῶν καὶ Μοναστηρίων.

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Θ Ν Μ.

ΑΠΟΛΕΣΟΝ ΔΙΑ ΝΑ ΣΩΣΗΣ.

Διάγων εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἐγνωρίσθην, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπιστηθίου φίλου μου Φερνανδέζου, μετὰ τινος ἀρχαίου στρατηγῶ Ἰσπανοῦ, σεβαστὸν καὶ ἐπίσημον λείψανον ὄλων τῶν πολέμων καὶ ἐπαναστάσεων οἵτινες ἐπὶ ἡμῶν αἰῶνα κατεμάττισαν καὶ κατηρῆμωσαν τὴν χερσόνησον. Ὁ Δὸν Καστάνος, (τοιούτων ἦν, ἂν δὲν μ' ἀπατᾷ ἡ μνήμη, τὸ ὄνομα τοῦ γνωρίμου μου, ἐξαιρουμένων πολλῶν πατρωνυμικῶν, ὡς Νουνέζου, Δοπέζου καὶ ἄλλων, τὰ ὅποια κατ' ἀρεσκίαν, προσέθετον,) εἶχε συνάμα φυσιολογικὴν ἀξιοσημείωτον καὶ χαρακτηριστὴν ἀξιοπερίεργον. Τὸ πρόσωπόν του ἰσχνόν, φέρον ὅτινα δατώδη καὶ κυρτὴν, μὴλα ἐξέχοντα, περιφρίαν γωνιώδη, εἶχεν ἐκφρασιν αὐστηρᾶς τιμιότητος καὶ ἀλαζονείας σκυθρωπῆς καὶ βραθύμου, ἥτις παραδόξως συνεδιδάχθη μετὰ τὸ ζωηρὸν καὶ ἀγρίον βλέμμα του, τὸ διελάμπον ἐκ τῶν μαιρῶν καὶ κοιλῶν ὀφθαλμῶν του, δευδοσιμένων ἐντὸς ἐξέχοντος τόξου τῶν ὀφρύων. Ὡς πρὸς δὲ τὸν χαρακτήρα του, λέγομεν ὅτι ἦτο Δὸν Κισὼτ ὁ σκεπτικὸς,

Ἐνθουσιαστὴς ἀπειρος, ἐστερημένος πάσης εὐκαμψίας πνεύματος καὶ συμπεριφορᾶς, ὑπερήφανος εἰς ἄκρον καὶ μεγάλην ἔχων ὑπὲρ τῆς ἀξίας του ἰδέαν ὥστε νὰ φαντασθῇ ὅτι ἠδύνατό ποτε νὰ παύθῃ, ὁ ἀγαθὸς στρατηγὸς μας ἐπρεπὲν ἀφύκτως νὰ καίξεται ἀείποτε καὶ πραγματικῶς οὕτω συνέβαινε. Διὰ τοῦτο φθὰς εἰς τὸ τέρμα πολυταράχου σταδίου, τὸ ὅποιον τὸν εἶχε βίσει εἰς τὴν ἐξοχίαν, περιωρίζετο, φοβούμενος μὴ πάθῃ χειρότερα, εἰς ξηρὴν ἀδράνειαν, καὶ ἀμφίβαλε περὶ πάντων, ὥστε ἤθελε νὰ τιμωρήσῃ ἑαυτὸν διὰ τὴν ἀποτυχίαν του. Ὁ Δὸν Καστάνος, γενναῖος μέχρι θρασύτητος, εὐθὺς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ πολιτικὸν αὐτοῦ βίον μέχρις αὐστηρᾶς ἡθικῆς, εἶχε τηρῆσαι πάντοτε εἰς τὸν κότμον πρῶτονον δευτερεύον. Καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ εἰς τὸν πολιτικὸν του βίον, ὑπερήνευε πάντοτε ὑπὸ βαθμὸν ὑποταλῆ, καὶ, τότε, διὰ τῶν προτεροματίων του ὅσον καὶ διὰ τῶν ἐλαττωμάτων του, ἐχρησίμευσεν ὡς τὸ καταλληλότερον ὄργανον ὅπερ ἤθελεν ἐπιθυμῆσαι πολιτικὸς ἐμπειρὸς ἢ στρατιωτικὸς φιλόδοξος καὶ ἐπιτήδειος.

Εὐκόλως δύνανται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τούτων, ὅτι ἄνθρωπος οἷος ὁ Καστάνος, ἦτο ὀλίγον καταλλήλος εἰς συναναστροφήν. Μολαταῦτα, τὰ τελευταῖα συμβάντα τῆς Ἰσπανίας προσέβαλον τὴν ὑπερήφανον ἐχεμύθειάν του καὶ τὴν συνήθη του ευσθροπότητα. Ἀπὸ αἰσθημα οὐχὶ τόσον φιλεύσπλαγχον, ἀλλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτονον δικαιοδογούμενον ὑπὸ τοῦ πρὸς τὸ ἐρίξιν ἔρωτος, ἠρεσκόμεθα νὰ τὸν ἀναγκάζωμεν νὰ μᾶς διηγῆται ὅλας τὰς ἐκστρατείας, ἐπαναστάσεις, προδοσίας καὶ προκρούσεις γενικὰς, τῶν ὁποίων ἡ Ἰσπανία ὑπῆρξε δυστυχῶς τόσον γόνιμος ἐπὶ δέκα ἔτη. Καθ' ἐκάστην δὲ τῶν ἐπαρουσιάζομεν νέον ἥρωα, Χριστιανιστὴν, ἢ Καρλιστὴν, προοδευτικὸν ἢ ἐσπαρτεριστὴν καὶ τλπ. καὶ τοῦτο πολλάκις μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὸν ἀκούσωμεν νὰ εἴπῃ μετὰ τὸ ἀκρόχολον φλέγμα του, ἀνυψῶν τοὺς ὤμους.

• Ὅλοι αὐτοὶ εἶ-αι βραδιοῦργοι.
— Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀνέκραζον, κακίστην ἰδέαν ἔχετε, κύριέ μου, διὰ τοὺς συμπατριώτας σας.
— Ἐγὼ! ἀπεκρίνετο μετὰ τὸ σύνθηρος ἀπότομον καὶ ἀλαζονικὸν ὕφος του, σκέπτομαι περὶ αὐτῶν ἰδίᾳ ὅπως σκέπτομαι περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐν γένει.
— Κάλλιστα! πραγματεύεσθε πολὺ εὐθυνα, καθὼς βλέπω, τὸν πατριωτισμὸν, τὴν ἀτακτῆσιν, τὴν...
• Ὁ Δὸν Καστάνος μετὰ δέκα ἔτη τότε μετ' ὕφος οὐχὶ τόσον ἀπότομον.
• Μὴ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, καθ' ἂ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτονον ἔλαβον μέρος εἰς τὰ πολιτικὰ, ὀλίγον πατριωτισμὸν καὶ ὀλίγην ἀτακτῆσιν ἀπήνησα.
— Ἄλλ' ἐν τούτοις, στρατηγέ, νομίζω ὅτι δὲν συμπεριλαμβάνετε εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν καὶ τὸν ἑαυτὸν σας, ἐπανελάμβανον γελῶν διὰ νὰ καταπραῦνω τὴν ἐξασπιν τῆς φιλαυτίας καὶ μολαταῦτα δύνασθε νὰ πιστεύσητε ὅτι ἡμῶν τις ν' ἀπαντήσῃ πουθενὰ τὴν ἀτακτῆσιν;
— Ὡ! ὡς πρὸς τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ Ἰσπανὸς μετὰ τὸ σύνθηρος φλέγμα του, δὲν γνωρίζω τίποτε.

— Πῶς! ἀνέκραξα ἐκπληκτος, δὲν γνωρίζετε τίποτε οὐδ' εἰς αὐτὸ τὸ ὅκειον ἀφορᾷ ὑμᾶς αὐτὸν;

— Ποσῶς! διότι αὐτὴ ἡ ἀρετὴ ἐξαρτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐκ τῶν περιστάσεων... καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἠξέυρω, εἶναι ὅτι ἐγὼ ποτὲ δὲν εὗρηθην εἰς τοιαύτας περιστάσεις.

— Ἄ! πολὺ καλὰ! Ἰσα ἰσα ἐφαρμόζεται ἐδῶ ἡ παροιμία, ὅτι «ἡ περίστασις κάμνει τὸν κλέπτην», καὶ δὲν ἐμριβαλλῶ ὅτι ἡ Σαντσα Παντοα, ὡς πρὸς τὰ παροιμιώδη ἀπομνημονεύματα, ἔχει ἰσοδυναμὸν τι καὶ ἰσπανιστί. Γνωρίζω ἐπίσης τὴν ἱστορίαν τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτονον σκαδαλωτῆ τοῦ δουκὸς τοῦ Ροκουέλωρου... καὶ τολμῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ὑπάρχουσι πειρασμοὶ τόσον ἰσχυροὶ, ὥστε καὶ ἡ μᾶλλον ἐρίξωμένη ἀρετὴ δύναται πολλάκις νὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτούς. Ἄλλὰ διὰ ν' ἀποφανθῶμεν ὀριστικῶς ἐπὶ τῶν καταστάσεων τούτων τῶν ἐξαιρετικῶν εἰς τὴν γενικὴν κατάραν, ἀπαιτεῖται...

— Ἡ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τούτης διαφορᾶς θέτετε ὡς ἐξαιρέσιν ὅτι ἐγὼ θέτω ὡς κανόνα, καὶ τ' ἀνάπαλιν.
— Ἐγὼ ὅμως ὑποστηρίζω τὴν γνώμην μου, ἥτις, ἂν καὶ δὲν εἶναι νέα, εἶναι ὅμως πολὺ παρήγορος.

— Τοῦτο δείκνυει ὅτι δὲν ἔχετε πείραν.
— Καὶ ἐγὼ πιστεύω τὸ ἐναντίον. Τολμῶ νὰ κατακρίνω μᾶλλον τὴν μισανθρωπίαν σας. Δὲν εἶθε ποσῶς εὐσπλαγχνός πρὸς τοὺς ὁμοίους σας.

— Ἐγὼ! ἀπ' ἐναντίας εἶδτε ὅτι ἐγὼ τοὺς δικαιοδογῶ, ἐνῶ ὑμεῖς τοὺς κατηγορεῖτε. Ὑπερασπίζομαι τὸ μέρος τῶν πτωχῶν, τῶν ἀναγκῶν, τῶν περιστάσεων... καὶ τῶν ἄλλων, τὰ ὅποια ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν κλονίζουσι, καὶ ἀκόντων ἡμῶν, τὴν θέλησιν μας, τὰ ὅποια παραβιάζουσι τὰ αἰσθητάματά μας, σκοτίζουσι τὴν συνείδησιν μας, καὶ περιστρέφουσι τὴν διαγωγὴν μας κατ' ἀρεσκίαν, καθὼς ὁ ἀνεμος περιστρέφει τὸν ἀνεμοδείκτην... Ἡμῶν π. χ. νὰ εἶς διηγῆθῶ μίαν ἱστορίαν, νὰ ἐκθέσω γεγονότα τῶν ὁποίων ἡμῖν συνεργὸς καὶ μάρτυς αὐτόπτης, καὶ νὰ εἶς θέσω εἰς ἀμνησίαν σχεδὸν τοῦ ν' ἀποφανθῆτε, τοῦ νὰ καταδικάσῃτε ἢ ν' ἀθαώσῃτε, καὶ τοῦ νὰ κρίνετε δικαίως, ἂν ἐπρεπε νὰ στρεφθῆ τις δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ...

• Ὁ Ἰσπανὸς εἶχεν ἐξαρθῆ πλέον τοῦ συνήθους, ἀλλ' εὐθὺς ἰσταμάτησεν, ἀνύψωσε τοὺς ὤμους, καὶ ἐσιώπησεν, ὥστε ἡ ἀνᾶμνησις τὴν ὁποίαν ἐκὼν εἶχε προκαλέσει τῷ ἦτι δυσάρετος.

• Ἄ! στρατηγέ, ἀνέκραξα παρευθὺς, ἀνελάβετε ὑποχρέωσιν τὴν ὁποίαν θέλω εἶς ἀναγκάσει νὰ ἐτελέσῃτε. Ἡξέυρετε ὅτι ὡς πρὸς τὰς ἱστορίας καὶ τὰ διηγήματα εἶμαι ἀκόρετος.

— Λοιπὸν... ἔστω! εἶπεν ὁ Ἰσπανὸς ἀνορθῶν τὸν ὑπόλευκον μιστακα του. Πιστεύω καὶ ἐγὼ ὅτι ἡ ἀνᾶμνησις αὐτῆς τῆς νεότητός μου θέλει μετ' ἀφελῆσει ὡς πρὸς τὴν ὑγίαν. Θέλω εἶς διηγῆθῃ τὸ γεγονός, προσθέτων καὶ ὅτι τότε εἶδον, ὅτι μοῦ ἐνεπιστεύθησαν καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τὰς ὁποίας ἔκοτε ἔκαμα.

Πάραυτα κατεδίεξα, διὰ τῆς στάσεως καὶ τῆς σιωπῆς μου, ὅτι ἡμῖν ἔτοιμος ν' ἀκρασθῶ μετὰ προσοχῆς.
• Ὁ δὲ Δὸν Καστάνος ἤρχισεν ὡς ἐξῆς.

• Ἡ ἱστορία μου ἀνατρεῖται ὀλίγον μακρὰν χρόνον

λογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατοχῆς τῆς χερσονήσου ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος. Ἐμῖν τότε μαθητὴς ἐκόμην, νείος, τολμηρὸς, καὶ ὄχι τόσον ἐγκρατὴς εἰς τὰς ὁρμάς μου. Ἐγαπῶν τὴν πατρίδα μου, ἡμῖν ὑπερήφανος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐμίσηον τοὺς Γάλλους, ὄχι αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ἀπ' ἐναντίας τοὺς ὑπεληπιόμην πολὺ, καθὼς πᾶς τις χρεωστῆ νὰ ὑπολήπτεται τοὺς γενναίους στρατιώτας ἀλλὰ διὰ τὸν πόλεμον τὸν ὅποιον εἰσήγαγον εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Τὸ αἰσθημα τοῦτο ἦτο γενικὸν τότε μεταξὺ μας, ὡς ἀκολούθως τὸ ἀπέδειξαν τὰ πράγματα. Ἀλλὰ δὲν εἶδον ἀνέρον ἐκ τῶν σπουδαστῶν μας νὰ τὸ αἰσθανθῆ βαθύτερον, νὰ τὸ ἐκφράσῃ μετ' ἐπισημότητος θερμότητα καὶ ἀφοσίωσιν κατὰ θεὸν εἰς τῶν συμμαθητῶν καὶ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας φίλων μου, εἰς τῶν προσφιλεστέρων συντρόφων μου, ὁ Δὸν Πέτρος Οὐέρτας. Ἐκίετο τὸν ἀνεγνωρίσαμεν ὅλοι ὡς ἀρχηγὸν μας. Ὁ Οὐέρτας, προικισμένος μετὰ κάλλος ὀφθαλμῶν, μετὰ χαρακτηριστὴν τολμηρὸν ἐνταυτῶ καὶ ἐπιδείξιον, ὀρητικὸν καὶ συνετὸν, μετὰ εὐγλωττίαν ἀφελῆ, πειστικὴν καὶ ἐνθερμον, μετὰ γενναϊότητα σπανίαν, συνδέουσαν τὸ βίφοκίνδυνον μετὰ τὸ ἀπαθὲς, κατεῖχεν ὅλας τὰς ἰδιότητας ἐκείνας αἰτινας οὐ μόνον προσελκύουσι ἀλλὰ καὶ ἄγουσι καὶ φέρουσι τὸν ὄχλον. Ἀμα ἡ ἐπανάστασις ἀπεφασίσθη, ὁ Οὐέρτας, ὅστις τὴν εἶχε διοργανίσει, ἀναγκαιῶς προσεκλήθη εἰς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς.

Ἡ ἐπανάστασις, προετοιμασθεῖσα δι' ἐπιτυχούς συνειρήσεως, περιελάμβανε τὸ πλείστον μέρος τῆς ἐπαρχίας. Ἡ ἔστια καὶ τὸ γενικὸν ἐπιτελεῖόν τῆς εὐρίσκοντο εἰς τι μοναστήριον, τοῦ ὁποίου ὁ ἡγούμενος Δὸν Διέγος Οὐοκόκιτις, ὄνομα ἐπίσημον ἦδη εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἦτο ἡ ψυχὴ καὶ ὁ πρῶτος σύμβουλος τῆς ἐπανάστασεως τῆς ὁποίας τὴν φλόγα εἶχεν ἀνάψει ὁ Δὸν Πέτρος. Ἐκ τοῦ μοναστηρίου λοιπὸν ἐπρεπε νὰ δοθῆ τὸ σημεῖον. Ὅλοι οἱ μεμνημένοι τὸ μυστικόν, ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων τμημάτων ἤρχοντο ἐκεῖ μετὰ προφυλάξεως διὰ νὰ λάβωσι τὸ σύνθημα καὶ διαταγὰς, ὅπως ἐπιπέσωσιν ὅλοι διὰ μιᾶς κατὰ τῶν Γάλλων ἀπροφυλάκτων καὶ δεσπαρμένων δυνάμεων. Ὑπήγα καὶ ἐγὼ τότε μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ συνώδευσα τὸν Δὸν Οὐέρτα.

• Ὁ Δὸν Οὐέρτας παρεξέτραπη πρὸς στιγμὴν τῆς ὁδοῦ διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πύργον τοῦ Δὸν Ἰνίγου Ἀλθαρέζου, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεδέετο διὰ τῶν ἰσρωτέρων δεσμῶν. Μείνας ὀρφανὸς ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, εἶχεν εὖρει εἰς τὸν εὐπατριδὸν τοῦτον στοργὴν καὶ φροντίδα πατρικὴν, καὶ ἠλπίζεν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου, λόγοι ἀνώτεροι καὶ γλυκύτεροι τῆς εὐγνωμοσύνης ἤθελον τὸν ἀναγκάσει νὰ τὸν ὀνομάσῃ πατέρα. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Δὸν Ἀλθαρέζου, συνανατραφεῖσα μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρυφερωτέρης αὐτῆς ἡλικίας, δὲν ἠδυνήθη νὰ μείνῃ ἀναίσθητος εἰς τὰ προτερήματα τοῦ θεοῦ αὐτῆς ἀδελφοῦ. Ἐγαπῶντο λοιπὸν ἀμοιβαίως μέχρι λατρείας· αἱ δὲ ἡμέραι ἐπλησίαζον, καθ' ἂς ἡ ὥραία Ἰνέσα ἐμελλε νὰ ἐνώσῃ τὴν τύχην τῆς μετὰ τῆς τύχης τοῦ Οὐέρτα.

• Ὁ φίλος μου δὲν μοῦ εἶχε κρύψει οὕτε τὸν ἔρωτά του, οὕτε τὸ βέβαιον τῆς εὐνυχίας του. Γνωρίζων ὅθεν τὸ ἀπόκρυφον τοῦτο, ἐβροθήθην πρὸς στιγμὴν, μὴ ἡ θελκτικὴ θέα τῆς ἐρωμένης του τὸν κλο-

νίτη εις στιγμήν καθ' ην έπραξε να περιρροήση τούς κινδύνους και τὰς άδειαίότητας του πολέμου. Άλλ' ήπεινήθη· δ έρωσ τόν ένεψύχωτε περιστότερον.

«Ο σύζυγος της Ινέτα; δέν άνέχεται να ήναι δουλος» άνέκραξε πρός έμέ. Έκτός δέ τούτου και άξιώκινό: τις φιλοδοξία, τήν άπειραν δέν έκρυπτεν ένώπιόν μου, τώ έθετε πρό οφθαλμών τὰς δάφνας της νίκης, τὰς τιμάς και τούς στρατιωτικούς θαλαύς, ύπ' ών ήλιπε να φανή κεκοσμημένος ένώπιον της μνηστής του και δι' ών έπεθύμει να στολισθώσιν οι γάμοι των.

Έφ' όλης μου της ζωής δέν θέλω λητμονήσει την ήμέραν καθ' ην ύπηγα να εύρω τόν Ούέρτα εν τόν πύργον του Άλθαρέζου. Ο καύτων ύπηρξε πνιγηρός, δ δέ ούρανος ήτο τότε τρικυμιώδης. Η έξυχή ήτο μελαγχολική, δ δέ πύργος έφαινετο έρημος. Τώ όντι, έπληροφρήθη ότι πρό όλίγου δ Δόν Άλθαρέζος τόν είχεν έγκαταλείψει, και έστουπέρανα ότι δ Ούέρτας φθάσας πολύ άργά έμελλε να αναχωρήσει χωρίς να ίδη τόν θετόν πατέρα του.

Έπερίμενα επί μίαν στιγμήν μόνος εις πρόθυρον τινα αίλουσαν, όπου ήταν ούρη, άκόντως, την καρδίαν μου καταλαμβανομένη υπό φόβου άνεξηγήτου, υπό προαισθήματος άπεισίτου, υπό άνησυχίας θλιβεράς, την όποιαν άδυνατώ να περιγράψω. Όταν εϋσταθής και ά ήναι ή ψυχή, ύπάρχει πάντοτε δρυμειφτός τις κίνησις διαταγμού και άμπαχάνις, ήτις αποθαφρύνει και τούς μάλλον θαβράκλους καθ' ην στιγμήν έτοιμάζονται να ειπέλθωσιν άνειστρεπτι εις πάλιν άπελιπτι κήν. Ο Καίσαρ έφριείαζε διαβάζων τόν Ρουβίκωνα.

Δέν έβλεπον τήν στιγμήν, τώ δμολογώ, τού να παλλαχθώ από τήν ήθικήν εκείνην βήσανον, άπαγορεύων εις έμαυτόν, διά σταθερά; άποφάσεως, πάντι επί του παρελθόντος επάνοδον. Έπερίμενον λοιπόν άνυπομότως, διε διά τινος θύρας μετανοίκετου ήκουσα τήν φωνήν του Ούέρτα, έπειτα εκείνην της Ινέτας. Η μεταξύ των σκηνη ήτο σκηνη έρωτος και άποχειρισμού. Τοιούτόν τι έπερίμενον άφύετως, άλλ' ήλιπζον πάντοτε, διε δ φίλος μου ήθελε κατορθώσει να διαρύγη χωρίς να διεγείρη τήν ύπόνοιαν της μνηστής του. Διά να μη φανώ δέ και διαταράξω τούς άποχειρισμούς των, άπεσύρθη βήματι να πρός τὰ όπισω, όπισθεν είός παραπετάματος χρησιμεύοντος άντι αύλαίας, και τοιουτοτρόπως ήκουσα τούς άκολουθούς λόγους, οι όποιοι με έτάραξαν ένταυτώ και με έξέπληξα.

«Η Ινέτα είχει ακολουθήσει τόν Ούέρταν μέχρι της αίθούσης, όπου τόν ήνάγκασε να σταματήσει πάλιν.

«Όχι! Ούέρτα, όχι! άνέκραξεν ή κόρη με ύρος τεταραγμένον υπό του έρωτος ένταυτώ και του φόβου» όχι, δέν σε άφίνω να φύγης τοιουτοτρόπως... και εις τοιαύτην στιγμήν...

— Τι λέγεις, φίλτάτη Ινέτα, άντείπεν δ Ούέρτας περιπαθώς! Πρός τί αυτός δ φόβος; Έως τώρα δέν είχες συνειθέσει τόν έρωτά μου με τοιαύτας απαιτήσεις... ή μάλλον είπαιν με τοιαύτας ιδιοτροπίας... Συγχώρησόν μου αύτην τήν λέξιν, Ινέτα... άλλά σ' έρωτώ, δέν είναι αυτό ιδιοτροπία;

— Μπατίως άστειλέσαι, Ούέρτα... μη νομίσης ότι άπατώμαι γνωρίζω τώ μυστικόν σου.

— Τώ μυστικόν μου! άντείπεν δ νέος άνασκίρωτων.

— Ναι, τώ μυστικόν σου! Άκουσον. Όταν ύπεσχέθη, ότι ώλωσθ ένώπιον του Θεού να μη λάθω άλλαν ή έσε ώς ύζυγον, να μη ύπάρχω, παρά δι έσε μόνον, σοί παρέδωκα τήν καρδίαν μου, τήν θέλησίν μου, τήν ζωήν μου αύτη... Άλλ' ώς άντάλλαγμα άπήρητα και έγώ έπισησύνην πλήρη και άπεριόριστον άπήρητα να είδύσω εις τὰ έγκατα της καρδίας σου, καθώς έσύ είδύεις εις τὰ της ιδιότης μου...

— Και μήπως σοί τώ ήνήθη ποτέ, φίλτάτη Ινέτα; διέκοψεν αύτην δ Ούέρτας περιπαθώς. Πώς είναι δυνατόν να σοί κρύψω την καρδίαν μου, ένω αύτη από έσε εξαργάται, και εις έσε όλη άνήκει. Δέν έχεις άνάγκην να μου ύπεθυμίσης τόν όρκον διά του όποιου σοί άφιέρωσα τήν ζωήν μου. Η ένθύμησις του όρκου τούτου θέλει εκλείψει όμοϋ με τήν ζωήν μου· διότι ή ζωή μου εις σε μόνη άνήκει.

— Είς έμέ άνήκει! ποιό κλά! άλλά διατί διαθέτεις αύτη; χωρίς έγώ να τώ γνωρίζω; Διατί εκθέτεις εις κινδύνους τρομερούς και άναπορεύτους τώ μόνον μου άγαθόν, τόν προσφιλέτερόν μου επί της θησαυρόν;

— Ινέτα! άνέκραξεν δ Ούέρτας με φωνήν προδιδουσαν τήν ταραχήν της ψυχής του, ποίος σε είπεν ότι...

— Σε τώ είπα, και πάλιν επαναλαμβάνω, ότι ματαίως προσπαθείς να με άπικήτης. Ενόητα τί θέλεις να μου κρύψης; έμάτευσα εκείνο τώ όποιον δέν με είπες. Βέβαια! ένόμιζες ίσως, ότι δημοκίζω τὰς άλλας Ισπανίδας, και διε με μουσικήν τώ παραδειγματίων, δέν ήξευρον άλλο παρά να διευτερίζω τήν κόμην μου, να φορώ τώ περιστήριόν μου, να παιζω με τώ άνεμισήριόν μου και να κήθημαι τώ έσπέρας να κυτάξω όπισθεν τώ κικκλίδων τού παρθύρου. Άλλ' ά ήμην τοιαύτη, Ούέρτα, δέν θά ήμην άξία σου. Γνωρίζω διε πεισματώδης και άματηρός πόλεμος μέλλει να καταπαράξη τήν Ισπανίαν, και ήξυρωδιστώ θέλεις να ριθής πρώτος!

Ο Ούέρτας καθ' όλον τώ διάστημα της όμιλίας της Ινέτας δέν άπεκρίνετο, είμή διά διακεκομμένων έπιφωνημάτων και, τώ όμολογώ, συμεριζόμεν και έγώ της ταραχής και της εκπλήξίως του. Ηλθε στιγμή καθ' ην άπεράσισα να έφορηίσω εις τώ μέσον και να τόν άποσπάσω από τὰς έπεικύνονους έπιπλήξεις και τὰς γοητευτικάς παρακλήσεις της έρωμένης του, άτινες επόμενον ήτο να κλονίσουν τήν άπόρασιν του, και να εκθιλήνουν τήν άνδρείαν του... άλλ' εύθύ άνεχαιτίστην από τώ άνδρικόν και εϋσταθές ύρος μεθ' οϋ δ Ούέρτας άπέθυσε τὰς άκολουθούς λέξεις πρός τήν έρωμένην του

«Ινέτα... δέν προσπαθώ να σοί τώ κρύψω, βλέπω διε τὰ πάντα γνωρίζεις, και πᾶσα προσποίησις είναι περιττή Έβρυθιά, δνάεις σκέπτομαι διε ή πατρις εύρίσκεται εις τὰ δεσμά... Οχυμάξεις διότι προσπαθώ να τήν άπολυτρώσω; Βέβαια δέν ήθελεις άνεχθί ώς μνηστήν σου ένα άνανδρον, ένα δουλον άμεριμον και δειλόν! Α! εάν συναινέσω μόνον να μείνω τοιούτος, δέν είμαι άξιος δια σε.

— Σκληρό! άντείπεν ή Ινέτα με φωνήν τρέμουσαν, δέν ήξυρείς ότι αύτός δ πόλεμος... τόν όποιον εύ

εύχεσαι... δέν ήξυρείς ότι είναι ή μόνη αίτία τού να άποχωρισθώμεν δια παντός!

— Πώς! τι λέγεις! άπ' εναντίας έγώ εις τόν πόλεμον τοϋτον προσδοκώ νίκας, τιμάς και θριάμβους, προσδοκώ τήν μέλλουσαν εύτυχίαν μας, τήν ένωσίμ μας, ήτις θέλει λαμπρυνθί έτι μάλλον δια της εύτυχίας της παιριδος!

— Απερίσκεπτε! επανέλαβεν ή Ινέτα μετά πικρίας, αυτά έλπίζεις;... και δ πατήρ μου, άφρων Ούέρτα, δ πατήρ μου! Έως σήμερα σε έθεώρει ως υιόν του και αυτός δ ήθος συνέστειλε τούς δεσμούς οι όποιοι μέλλουν να με ενώσουν! Άλλά...

— Ω! σταμήτησε, άνέκραξε ζωηρώς δ Ούέρτας, μη τελειώσης τήν φράσιν σου· δέν θέλω εύσει καν' άκούσω τήν ύπόνοιαν τήν όποιαν ζητείς να μου έμβάλης. Γνωρίζω τήν ψυχήν του πατρός σου... τόν όποιον ήμπορώ να όνομάσω και ιδικόν μου. Ο Δόν Άλθαρέζος είναι εξ εκείνων των εύγενών Ισπανών οίτινες άγαπώσι τήν πατρίδα των και φριάττουσι συλλογίζόμενοι τὰς αλύσεις τού ζένου.

— Απατάται! διέκοψεν αύτόν ή Ινέτα μετά θερμότητος. Εάν ήμεινης εις τὰ όλιθια σχέδιά σου, πρέπει να κατατάξης και τόν πατέρα μου μεταξύ των έχθρων σου. Ο Δόν Άλθαρέζος είναι έδω τώ ισχυρότερον ύποστήριγμα των Γαλλων.»

— Βαθεία σιωπή επέστη επί στιγμήν. Αγωνώ όποιαν έντύπωσιν έκαμεν επί του Ούέρτα ή άπροσδόκητος αύτη ανακάλυψις. Όταν τώ κατ' έμέ, με κατεκεραύνωσε.

» Σε τώ επαναλέγω, εξηκολούθησεν ή Ινέτα μετά πεπνιγμένης φωνής, εν μόνον, βήμα εν άκμης άκούει εις τήν αιματόφυρτον όδόν εις τήν όποιαν εύρίσκεται, θέλεις με χάσει δια παντός!

— Όχι! όχι! άντείπεν δ Ούέρτας με' ισχυρά; συγκινήσεως· όχι! τούτο είναι άδύνατον! Μη λαλής τοιουτοτρόπως... διότι πρώτω! Σϋ μόνη, και ούδεις άλλος, ναι, σϋ μόνη εις τόν κόσμον ήμπορείς να τεθής μεταξύ τού καθήκοντός μου και έμοϋ! τὰ πάντα θυσιάζω εύχαριστως ύπερ της πατρίδος μου, τήν περιουσίαν μου, τήν άνάγκυσίν μου τήν ζωήν μου... άλλά τόν έρωτά σου, τήν μετά σου εύδαιμονίαν... όχι, ποτέ! Και εάν...»

Η σταθερότης του Ούέρτα έφαινετο κλονιζόμενην καιρός ήτο λοιπόν να τρέξω εις βοήθειάν του.

Έναμα κίνησιν νινά του σώματος διε ή; έγνωστοποιήθη παρουσία μου, και έπροχώρησα πρός τήν αίθουσαν. Η Ινέτα, ίδούσα με άφρηνς, εξέφερεν άκουσίως κραυγήν τρόμου· δ δέ Ούέρτας, όστις τήν έκράτει εις τὰς άγκάλας του, άνεσκίρτησε, και έστράφη διαίως πρός έμέ.

» Καστάνε! με είπε με φωνήν πνιγηράν, περιμένε με άκόμι μίαν στιγμήν... Σε ακολουθώ!

— Ποίος είναι αύτός δ ξένος; έψιθύριζεν ή Ινέτα με καρδίαν πάλλουσα· τί σε θέλει;

— Είναι φίλος μου· άπεκρίθη δ Ούέρτας με ύρος εϋσταθής. Η παρουσίαν μου παρήγαγε τώ όποιον προείδον άποτέλεσμα· άλλά μη νομίσης καλόν να επεκτείνω επί πλέον τήν δεινήν θέσιν των, ύπεχώρησα βήματι τινα, ένω δ Ούέρτας ώδήγει τήν Ινέταν εις

τόν αίθουσαν εξ ή; είχεν εξέλθει. Μετά μίαν στιγμήν ήλθε τώ όντι και με εύρεν, ως μοί είχεν ύποσχεθί. Ητο ώχρός και τεταραγμένος οι όφθαλμοί του, καταβεβλημένοι και περιλυποί, άπεκάλυπον τὰς θατάνας της καρδίας του. Μ έκαμε νεύμα να τόν ακολουθήτω, και εξήλθε χωρίς να προφέρη οϋδέ λέξιν. Ένοήσας καλύτερα τήν ταραχήν του και τήν άνάγκην της σιωπής ή μοί έήτει, έσεβάσθη τήν θέλησίν του, και τόν ήκολούθησα άφρωνς.

Έπεύταμεν και άνεχωρήσαμεν καλπάζοντες.

Είτε διότι κακώ; ύπελογίσταμεν τήν όδοιφορίαν μας, είτε διότι ό ποιοτιμότερος καιρός κατηλάθη εις τὰς στιγμάς τὰς όποιας διήλθον εις τόν πύργον του Άλθαρέζου, άνάμενων, ό ήλιος ήτο περί τήν δύσιν του, και ήμεις είπέτι δέν είχομεν φθάσει εις τὰ τείχη του μοναστηρίου. Κίβουεν βραδύνει, και οι σύντροφοί μας, συνθηροισμέοι ή ή εις τήν προσδιωρισμένην θέσιν, ώφειλον να μέμφωνται τήν μη άκρίθειάν μας. Η όδος, τραχειά και δύσκολα, έφαινετο επεκτεινομένη ένώπιόν μας και ματαίως διηθείζομεν δια τού χαλινοϋ και των περηνιστήρων τούς κεμηκότας και καθιδρωμένους ίππους μας. Γην κίφαλήν εκκυμένην, τώ μέτωπον κελωσμένον έντός τού κεκλιμένου πύλου του, δ Ούέρτας έπροπορεύετο κατατρώγων τήν άπόστασιν δια τού βλέμματος. Τού όφθαλμούς του εκράτει ακινήτως ή-τενισμένους επί των αύλακων της όδοϋ, και μόνον έστρεφεν αύτού; ένιοτε δια να προσβλήψη τόν όρίζοντα, έφ' οϋ ή ήμέρα έσδύετο βαθμηδόν, και εξ οϋ ή νύξ έπροχώρει έτι ταχύτερον, φερομένη επί πτερύγων σκοτεινών νεφών, τὰ όποια προεμήνουσιν έπικειμένην καταγίδα. Ο σωρός των σκοτεινών και άπειλητικών εκείνων άτμών εξηλίσσετο επί τὰς κεφαλὰς μας, και έρρίπτε νεκρικόν πέπλον επί της μελαγχολικής και έρήμου πεδιάδος.

Είς τώ μέρος τούτο ή όδος έστρεφεν άποτόμως, και καθήρχετο πρός τήν κοιλάδα, διερχομένη εκείθεν δια τινος χωρίου, πέραν τού όποιου εύρίσκετο τώ μοναστήριον, ή θέσις της συνεντεύξέως μας. Ο Ούέρτας είχεν άπολύσει τόν ίππον του επί του κατηρόρου, άλλ' έν τή στιγμήν τόν είδον όρθούμενον πρός τὰ όπισω, σταματουόνα μετά πολλού κόπου, και περιστρεφόμενον έν μέτω τυφώνος κοινορτού. Βροχός τις, ήμίγυμος, έμφανισθείς μεταξύ των θράχων οίτινες περιέφραττον τήν όδόν, είχε κραξει.

» Ε! Κύριε ίππέα, ποϋ πηγαίνεις τόσον βιαστικά; — Πηγαίνω έμπρός, άπεκρίθη άπαθώς δ Ούέρτας. Τί σε μέλλει έσένα;

— Τίποτε, άπεκρίθη δ χωρικός δια τού αύτου ύφους, άλλά με τόνον φωνής έμφαντικώτερον, ή Παναγία και δ άγιος Ιάκωβος μαζί σου!

— Αμήν! επανέλαβεν δ Ούέρτας, και άφαιρέσας τόν πύλον του, έκαμε τώ σημείον τού σταυρού Παναγία παρθένε!...

— Ασπίδε, άμόλυρτε!... είπεν δ χωρικός, κάμων και αύτός τώ σημείον τού σταυρού. Λοιπόν, κύριε ίππέα, άν θέλης να φθάσης άπόψε εις τώ μέρος όπου θέλεις να ύπάγης, σε συμβουλεύω να πιάσης αύτόν τόν δρόμον.

— Και διατί;

— Ασπίδε, άμόλυρτε!... είπεν δ χωρικός, κάμων και αύτός τώ σημείον τού σταυρού. Λοιπόν, κύριε ίππέα, άν θέλης να φθάσης άπόψε εις τώ μέρος όπου θέλεις να ύπάγης, σε συμβουλεύω να πιάσης αύτόν τόν δρόμον.

— Διότι ένα γαλλικόν τάγμα κρατεί τὸ χωρίον ἀφ' οὗτου ἔδυσεν ὁ ἥλιος.

Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη εἰδήσις μᾶς κατετάραξε καὶ τοὺς δύο, καὶ συνηλαξάμεν ταχὺ βλέμμα. Ὁ Οὐέρτας ἐφαίνετο ἀνάληπτος.

— Ὁ δρόμος τῶν βράχων εἶναι ἀσφαλής;

— Μάλιστα. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τῶν Ἰσπανῶν, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός με μεϊδιάμα ἐκφραστικόν.

— Δὲν ἤξεύρεις διατί οἱ Γάλλοι ἤλθον ἐδῶ, ἠρώτησεν ὁ Οὐέρτας με τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν. Θα μείνουν εἰς τὸ χωρίον;

— Ὁχι... εἶναι περαστικοί, καὶ ἔμεναν ν' ἀναπαυθῶν, ὀλίγον ἀφ' οὗ ἔστησαν τὰ ὄπλα των. Ἐβλάνει εἰς τὴν πεδιάδα περιπόλους, καὶ ἐξετάζουν ὄλους τοὺς ὁδοιπόρους... Φαίνεται ὅτι καὶ τι φοβοῦνται, ἐξηκολούθησεν ὁ χωρικός διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκφραστικῆς ὕψους. Ὁ διοικητὴς ἰωσεφίνος τῆς ἐπαρχίας εἶναι μὲς τοὺς.

— Καὶ! εἶπεν ἀποτόμως ὁ Οὐέρτας· σ' εὐχαριστῶ! ὁ Θεὸς καὶ ὁ προσταίτης μας Ἅγιος Ἰάκωβος εἰς βοήθειάν μας!

— Αὐτὴν! ἐπανέλαβεν ὁ χωρικός, καὶ ἐγένεν ἄφαντος ὅπως τῶν βράχων. Ἡμεῖς δ' ἐλάβομεν κατεπευμένως τὴν παρακειμένην ἀτραπὸν.

Ὁ ἄθλιος αὐτὸς δρόμος, κατὰ τοῦ ὁποίου δὲν εὐρίσκει τις ἀράς καταλλήλους, ἐξήλθον ἐντελῶς τὰς ὑπολοιπομένας δυνάμεις τῶν ἵππων μας. Μόνον ὁ ἵππος τοῦ Οὐέρτα, ὡς νὰ ὠθεῖτο ὑπὸ τῆς ἀκάμπτου θελήσεως τοῦ κυρίου του, διεβάνεν ἀδιστακτικῶς τοὺς βράχους καὶ τὰς φάραγγας. Ἐγὼ δὲ μόλις κατέρωθωσα νὰ τὸν ἀκολουθῶ μακρόθεν, εἰς ψηλαφτικὸν σκότος, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὰ ἴχνη τῶν σπινθήρων τοὺς ὁποίους οἱ ταχεῖς πόδες του ἐξεδίδον ἐπὶ τῶν λίθων. Ἡ ὕψις εἶχε φθάσει ὡχραὶ λάμψεις διέτρεχον τὰ νέφη, ἐφ' ὧν συνεχῶς ὤρετο ἡ βροντὴ τυφῶνες κοινορτοῦ καὶ μεγάλαι σταγόνες βροχῆς, παραφερόμεναι ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου, μᾶς ἐτύπων ἀδιακόπως κατὰ πρόσωπον. Τέλος πάντων ἀφιπεύσαμεν πρὸ τῶν τευχῶν τοῦ μοναστηρίου.

Ὁ ἠγούμενος μᾶς εἰδέθη με ἀγκάλας ἀνοικτάς.

— Ἦμουν εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν διὰ σὰς τέκνα μου, μᾶς εἶπεν. Οἱ Γάλλοι κατέλαβον τὴν ὁδόν, καὶ ἐφοβούμεν...

— Τὸ ἐμάθαμεν ἐγκαίρως, ἀπεκρίθη ὁ Οὐέρτας μετὰ γαλήνης, καὶ διὰ τοῦτο ἐλοξοδρομήσαμεν ἀλλ' ἢ βεβιασμένη αὕτη στροφὴ μᾶς ἠνάγκασε νὰ βραδύνωμεν. Ποῦ εἶναι ἡ συνέλευσις;

— Εἰς τὴν ἐκκλησίαν... Σὰς μόνον ἐπεριμένομεν.

Ὅλοι οἱ πιστοὶ ὑπερασπισταὶ τοῦ θωμοῦ τῆς πατρίδος ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς εἰς τὴν συνέντευξιν... Ἐλθετε!

Τὸν ἠκολουθήσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ φίλοι μας ἦσαν ἤδη συνηθροισμένοι.

— Δὲν ἐπιχειρῶ οὔτε νὰ εἶς περιγράψω τὸ παράδοξον καὶ καταπληκτικὸν θέαμα τῆς ὀμηγύρεως ἐκείνης, οὔτε νὰ ἐπαναλάβω τοῦ λόγου τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλαν. Τοιαῦτα τρομερὰ ἐντυπώσεις, τοιαῦτα σχήματα ῥητορικῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἀκανόνιστος ἐγλωττία παρασύρει καὶ τὰ ὄπλα μόνον τὸ πάθος, μόνη ἡ παραφορὰ δύναται νὰ δικαιολογήσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ καταληπτά, οἱ ἰωσεφίνοι εἶχον ὑποκτεῦσαι στασιαστικὴν συνάντησιν,

δὲν δύναται τις νὰ ἐκθέσῃ ἀποθῶς. Ὑπὸ τῶν ὑψηλοῦς καὶ ὡς διὰ τελετὴν ἐπικύβειον κεκοσμημένους σκοτεινοῦς θόλους τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὸς μόλις διασκαζόμενον ὑπὸ τῶν ὑποτρεμουσῶν ἀκρίων τῶν ἐπὶ τοῦ θωμοῦ καιομένων λαμπάδων, ἡ συνέλευσις ἐκείνη, σκεπτικὴ ἐνταυτῶ καὶ θορυβώδης, σιωπηλὴ καὶ ταραχοποιῶ, οἱ διάφοροι ἐκείνοι ἱματισμοί, τὰ πανταχοῦ διαλαμπρόντα ὄπλα, ἔως καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοὺς μοναστικῶς χιτῶνας, ἀναμίξ μετὰ τῶν κομπολογίων καὶ τῶν σταυρῶν· οἱ αἰμοχαρεῖς, πολεμικοὶ καὶ ἐκδικητικοὶ ἐκείνοι λόγοι, προφερόμενοι καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θωμοῦ ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὅστις ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτὸν ἀνυψούμενον Χριστὸν, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ εὐλογῆσῃ τὸ ξίφος του· αἱ ἀχαλίνωτοι ἐκείναι κραυγαὶ διακόπτουσαι τὰς δεήσεις δι' ὧν ἐπεκαλεῖτο ἐφ' ἡμᾶς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ τῶν στρατῶν... κατα χρονικὰ δὲ διαλείμματα, αἱ λάμψεις τῶν ἀστραπῶν φωτίζουσαι τὰς ὕλους τῶν παραθύρων, οἱ πάταγοι τοῦ κεραυνοῦ μεγαλοπρεπῶς ἀντηχοῦντες ὑπὸ τοῦς θόλους καὶ καταπνιγόντες τὴν φωνὴν τοῦ ῥήτορος... ὅλα ταῦτα ἀπέτρελλον θέαμα τρομερὸν ἐνταυτῶ καὶ μεγαλοπρεπές, ἐπέπνεον ἐνθουσιασμὸν τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ἐὰν δὲν τὸν ἤθλῃ ποτε... Ὅτε δὲ ὁ Οὐέρτας, ὄρθιος ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ θωμοῦ, ἐπιθέσας τὸ γυμνὸν ξίφος του ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τὸ ἐπανέλαβε περιτρέφων αὐτὸ εἰς τὴν σκιάν καὶ ὀμνῶν ὅτι δὲν θέλει τὸ ἐπαναθέσῃ εἰς τὴν θήκην πρὸ ὅταν ὁ τελευταῖος Γάλλος ἤθελεν ἐκλείψῃ ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος, φωνὴ μεγάλη, ἐπεφημία γενικὴ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῆς καρδίας ὄλων τῶν παρευρισκομένων... καὶ τότε ὠρῆσθημεν ἢ νὰ νικήσωμεν ἢ ν' ἀποθάνωμεν.

Αἶφνης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραφορᾶς ταύτης τοῦ ἐξημένου τούτου θορύβου, ἐδόθη σημεῖον τρόμου, καὶ ἠκούσθη λέξις φριδῶδης, ἥτις κατεσίγασε τὰ πάντα. Οἱ Γάλλοι!... Ἡ λέξις αὕτη, προφερθεῖσα εἰς τὴν θύραν, διεδόθη καὶ τοῦ κεραυνοῦ ταχύτερον καθ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν· καὶ διὰ μίαν, ὡσεὶ πάντες εἶχομεν ἠλεκτρισθῆναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σπινθήρος, σιγὴ βαθεῖα, σιγὴ ἐκπληξέως, διεδεχθεῖσα γενικὴν ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς δριγῆς ἀνασκήρτησιν, ἐπέπεσεν ἐπὶ τῆς συναλεύσεως ὀλοκλήρου ὡς τὸ μολύβδιον κάλυμμα ἐνὸς φερέτρου. Ἡθιλέ τις εἶπει ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐκάμαμεν τὴν πρόσκλησιν εἰς μάχην, καθ' ἣν ἐβρίψαμεν τὸ χειρόκτιον ἢ πρόσκλησιν ἐγένετο δεκτὴ, τὸ χειρόκτιον ἐσηκώθη, καὶ ὅτι ἐπίσης ἀνυπόμονος ὡς ἡμεῖς, ὁ τρομερὸς ἀνταγωνιστὴς μας, οὐδὲ στιγμήν πλέον ἀναμένων, ἐφόρμα καθ' ὁμῶν διὰ νὰ διασταυρῶσιν τὸ ξίφος του μετὰ τοῦ ξίφους μας τοῦ μόλις ἐκ τῆς θήκης ἀποσπασθέντος.

Ἄσιπτος ἐτοιμος, ἀσιπτος κύριος ἑαυτοῦ, ὁ Οὐέρτας εἶχεν ἤδη συνειδηθῆ μετὰ τοῦ ἠγούμενου, καὶ ἐγνώριζε τὸ αἶτιον τοῦ αἰφνιδοῦ τούτου τρόμου. Φαίνεται ὅτι σῶμα ἀποσπασθέν ἐκ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, τῶν ὁποίων ἡ παρουσία εἰς τὸ χωρίον μᾶς ἦτο γνωστὴ, εἶχε περικυκλώσει τὸ μοναστήριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου, οἱ ἰωσεφίνοι εἶχον ὑποκτεῦσαι στασιαστικὴν συνάντησιν,

σιν, καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ κάμωσιν ἔρευναν. Ὁ ὕψις ἀπολιθωθεὶς εἰς τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο συμβάν, ἐπροχώρησα διὰ νὰ τὸν ὑποστηρίξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

Ἡ Πηλιῖατα, ἔλυσα τὸ αἶγμα Ὁ Δὸν Ἰνέζος Ἄλβαρτς, εὐρίσκειτο ἐνώπιόν μας! Ὁ Δὸν Ἄλβαρτς, ὁ πατὴρ τῆς Ἰνέζης, εἰδοίκεν τὴν ἐπαρχίαν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως Ἰωσήφ Ναπολέοντος· αὐτὸς, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Γάλλων, ἤρχειο νὰ συλλάβῃ τοὺς ἀνάρτας συνηθροισμένους εἰς τὸ μοναστήριον...!

Ὁ Δὸν Κριστῶνος διέκοψεν ἐπὶ μίαν στιγμήν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὴν διήγησιν του, ὡσεὶ ἡ ἀνάμνησις, ζωηρὰ εἰσέει ἐνώπιόν του, τῷ ἦτο λίαν ἀλγεινὴ, ἐπειτα στραφεὶς πρὸς ἐμὲ, ἐπανέλαβε. Ἄκουσον, κύριε, εἶπέτε με τώρα. τί ἠθέλετε πράξαι εἰς τὴν θέσιν τοῦ Οὐέρτα, εὐρισκόμενος πρόσωπον πρὸς πρόσωπον με τὸν θετὸν πατέρα σας, με τὸν πατέρα τῆς μητιῆς σας; Ἡθέλετε σύρει τὸ ξίφος ἐναντὶ οὗτου;... ἢ ἠθέλετε φανῆ ἐπίορκος εἰς τὸν ὄσκον τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἴχετε κάμει; ἢ ἠθέτετε προδώσει τὴν πατρίδα σας καὶ ἐγκαταλείψει τοὺς ἀδελφούς σας εἰς στιγμήν κινδύνου;

— Μι τὴν ἀλήθειαν δὲν ἤξεύρω τί νὰ εἰπῶ... Ἄλλα τι ἐπραξεν ὁ Οὐέρτας;

— Τί ἐπραξεν ὁ Οὐέρτας; Μετὰ μίαν στιγμήν τὸ μοναστήριον ἐπλημύρθηεν αἵματος καὶ ἐπληρώθη πιωμάτων. Ἐφ' ὧ μὲν Οὐέρτας τὸ ὑπερασπίζετο, ὁ δὲ Ἄλβαρτς τὸ ἐκυρίευεν ἐξ ἐφόδου, οἱ Γάλλοι τὴν παρῆλθον εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρός· ἢ δὲ ἀποτροπαῖα λάμψεις τῆς πυρκαϊᾶς, διερεθισθεῖσα ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου τῆς καταιγίδος, προσεκάλεσεν εἰς τὰ ὄπλα ὄλους τοὺς κατοίκους, ἐφορμήσαντας πανταχοῦθεν κατὰ τῶν ξένων.

— Καὶ ἐπειτα, ἐπανέλαβον ἀνυπομότως, βλέπων ὅτι διέκοπτεν ἐκ νέου τὴν διήγησιν του, δὲν ἔπεσεν ὁ εἶς ἐκ τῶν δύο εἰς τὴν μάχην;

— Ὁχι! ἀντίπερ ὁ Ἰταλὸς με σκυθρωπὸν ὕψος ἐπέπρωτο νὰ συναιτηθῶσι βραδύτερον ἄλλαχού.»

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΚΥΩΝ ΤΩΝ ΜΝΗΣΤΩΝ.

Ἡ Λουκία ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἐξαδέλφου τῆς Ραυβίδου· ὁ μικρὸς καὶ κομψὸς αὐτῆς ποῦς, περιβεβλημένος ὑποδημάτιον ἐξ ἐξαιτίου λεπτοῦ δέρματος, μόλις ἤγγιζε τὴν χλόην, ἦτις ἐξετείνετο ἐμῆρι τῆς ὀχθῆς τοῦ ποταμοῦ· ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἔρωτος τῆ εἶδεν εὐκνησίαν ἀρχαίας ἀμαζόνος. Κῦανοι, λευκάνθημα, καὶ ἄλλα ἄθη πυρφορόχρα καὶ ἐπιχρῶσα ἐκράμαντο ἐν εἶδει δέσμη: ἀπὸ τοῦ σκιαδίου τῆς, τὸ ὁποῖον ἀφελῶς ἐκράτει εἰς τὴν λεπτοφυῆ αὐτῆς χεῖρα· ἡ ἐπιπερὴ αὖρα, βαυκαλίζουσα τὰς μεγάλας λεύκας, διήνοιγε μαλθακῶς τὴν ἐπὶ λευκοῦ κραταέδου ἐρυθρῶν ὀθόνην τῆς· περὶ δὲ τὸ πρὸ σῶπόν τῆς ἐκυμαίνετο ἡ ξανθὴ αὐτῆς κόμη, τὴν ὁποῖαν

Μόλις ἤκουσα φράσει τινὰς προφερθεῖσας γαλλιστὶ με ὕψος ἀπειλητικόν, καὶ ἀφῆνς εἶδον τὸ μέτωπον τοῦ Οὐέρτα καλυπτόμενον ὑπὸ νεκρωσίμου ὠχρότητος· στεναγμὸς βραγχώδης ἐξῆλθε τοῦ στήθους του, καὶ ὀπισθοπόρθη κλονιζόμενος, ὡσεὶ ἀόρατος δυνάμεις τὸν εἶχε πληγώσει θανασιμῶς. Ἐκπλαγῆς,

αί άκτινες του δύνουτος ηλίου επαχρύνουν ως τον στέφανον της παρθένου.

Κύων ούλόθριξ, σκωτικής καταγωγής, έπροπορεύετο του ζεύγους, θαδίζων νυν μεν με βάδισμα άριστοκρατικής άφροντισίας, νυν δε με ύψος άγερώχου έπιστημότητας, ανερθών τα δία και την κέρκην, και άνυψών ύπερηφανώς τον πόδα. Προπορευόμενος δ' αὐτῶν, έτιαυαία συγχνάκις, και έστρεφεν εις πάσαν άτραπὸν τὸ φιλικόν του δμμα πρὸς τὸ χάρην ζεύγος, ως διά να έρωτήση όποιαν διεύθυνσιν ώφειλε να λάβη. Μη λησμονήσωμεν δε να εἴπωμεν, ότι ο Ραυμόνδος είχε φυσιογωμίαν άρρενωπὸν έντροπῶ και θελκτικὴν, άναστημα ώραιον και εύλύγιστον, τὸ όποιον άνάστρις φαιά, έξωσμένη επί τῆς ισχίας, και έπινδύτης κυνηγετικός άπεκάλυπτον θαυμασίως τὸ σκάδιόν του, κεκλιμένον επί μακρᾶς βοστρυχωτοῦ κόμη, τῶ έδιδεν ύψος κυρίου δπωροῦν φιλαρέσκου, όπερ όμως εις τὸν νεανίαν μας ήμοζε θαυασίως.

Οί γονεῖς τῶν δύο νέων ήταν και συγγενεῖς και φίλοι στενοί μεταξὺ των, ζῶντες αἰετοτε εις μεγίστην άρμονίαν και ειλικρινῆ άγάπην. Ο πατήρ του Ραυμόνδου πρὸ δύο μόνων έτων είχεν άποκατασταθῆ εις τὴν παρὰ του εξαδέλφου του κατοικουμένην κωμόπολιν. Ο εξαδέλφος του είχεν άποσυρθῆ από τας πρώτας ήμέρας του γάμου του εις τι μικρᾶς αξίας ύποστατικόν, τὸ όποιον ή σύζυγός του τῶ είχε φέρει εις προίκα. Έκτοτε συνεκέντρωσεν όλας αὐτοῦ τας φροντίδας εις τὴν γεωργίαν. Τὴν πωλίαν διέτραχε τούς άγρούς, έπεσκέπτετο τούς άμπελωνάς του, δίδων δια φόρους συμβουλὰς εις τούς έργάτας, και έπέστρεφε διά τῆς κωμοπόλεως, όπως ρίψη έν βλέμμα εις τούς αὐτόθι δ αφόρου είδους μαθητευόμενους· έίοτε έστρεφε πρὸς τὴν δδὸν τὴν άγουσαν εις τὸν δήμαρχον, του όποιου ήτο πάρεδρος. Αὐτόθι οι δύο διοικητικοί ύπάλληλοι έσυζήτουν επί πολλὰς ώρας σπουδαίαν τινα ύπόθεσιν έν σμικρογραφίᾳ. Ότε δε ο κώδων έσήμαινε, περὶ τὴν τετάρτην ώραν, τὴν από τὸ σχολεῖον άπόλυσιν τῶν μικρῶν αἰχμαλώτων, ο ύπάλληλός μας έξεπλήητετο περὶ τῆς βραχύτητος του χρόνου, και άποχαριετῶν, καθ' δδὸν, τὸν μεν και τὸν δε, δι' ύποκλίσεων και χειρῶν ψιῶν, ειεύθυνε τὰ θέματά του πρὸς τὴν οίκίαν. Συνήθως ή σύζυγός του, ήρχετο εις συνάντησίν του, και τὸν έπερίμενε, μετά τῆς θυγατρὸς της Λουκίας, περὶ τὴν γωνίαν τῆς δδῶ. Αμα ή νεανίσκη έβλεπε μακρόθεν τὸν πατέρα της, έτρεχε πρὸς αὐτόν, και πνευστιώσα, έτεινε τὴν βοδόχρουν αὐτῆς και καθυγρον παρειάν, ή τὴν ανώμαλον κόμην της πρὸς τὰ χείλη του πατρός· έλάμβανεν εις τὰς λαπτομαῖς αὐτῆς χείρας τὴν χείρᾳ του, και, σκιρτῶσα περὶ αὐτόν υπό άνεκφράστου χαρᾶς, έδιπλασίαζε τὰς άπλοϊκάς αὐτῆς έρωτήσεις, άρχομένης διά τῆς φράσεως δια τί πατέρα; Η μήτηρ ήρχετο εις συνάντησίν των με θέμα βραδυτέρον. Έστηρίζετο, μετά τὴν άφιξίν της, επί του βραχιόνος του συζύγου της, και ή ευδαίμων οικογένεια διήρχετο οὕτω τὴν δδὸν του χωρίου, δ ηγουμένη αλληλοδιαδόχως τὰ συμβάντα τῆς ήμέρας. Η νεανίσκη διεγίετο πρὸς τὸν πατέρα της τὰς εύαρεσκείας της, τὰς μικρὰς της θλίψεις κλ. ή δε μήτηρ έπαρουσίαζεν εις τὸν σύζυγον

της τὸ δελτίον τῶν έργων και τῆς συμπεριφορᾶς της Λουκίας, τῆς όποιᾶς αὐτή, ως γυνή πεπειδευμένη, είχαν άναδεχθῆ τὴν τε οίκιακήν και κοσμηκὴν άναστροφήν. Μετὰ τὸ γέυμα άνέμενον τὸν ίερέα, όπως άναγνώστωσιν όλοι όμοῦ τὰς εφημερίδας. Αί έσπειναί αναναστροφαί διελύοντο τὴν εννάτην ώραν, και τούτο όταν μακροί κλασματικοί ύπολογισμοί έμελλον ν' άποφασίσωσιν ανκριβῶς περὶ του κέρδους ή τῆς ζημίας ενός εσάστου τῶν παικτῶν του βοστωνίου (1).

Ο γαιήμιος, γλυκὺς και ένεκα τῆς ποικιλίας οὐχί μονότονος οἰκίος βιος διήρκεσε δεκατρια δλα έτη, καθ' α ή Λουκία ηύξήθη και έγινεν ή ώραια νεάνις, τὴν όποιαν έντός όλίγου θέλομεν άνεύρει δπισθην τῶν εκ κεριδων και λεύκων παραπεισμάτων, όπου πρὸς τινος τὴν αφήσαιμιν. Έν τῶ μεταξὺ του χρόνου τούτου, ο πατήρ του Ραυμόνδου, έπιατρός νοσοκομείου μεγαλοκόλεώ τινος, παραιτηθεῖς τῆς θέσεώς του, άπεφάσισε να υπάγη να διελθῆ τὸ έπιπέσκον του κοπώδους σταδίου τῆς ζωῆς του πλησιον τῶν αγαθῶν συγγενῶν του. Ηγόρασε λοιπὸν τὴν ιδιοκτησίαν του παλαιῶ ιατροῦ τῆς κοινότητος, θενωῆτος ήδη πρό τινος καιροῦ, τὴν όποιαν οί υιοί του μακαρίτου, ένθερμαι έρασταί τῆς πρωτεύουσῆς, έξεποιουν δι' εκπλειστηριασμοῦ.

Ο έπιτήδειος πρακτικός μας ανέλαβε βαθμηδὸν τὴν πελατείαν του προκατόχου συναδέλφου του· έζηήχησε τὸ έργον του αξιοπρεπῶς και φιλανθρωπικως, μηδέποτε λαμβάνων πληρωμὴν παρὰ τῶν πτωχῶν, και χορηγῶν αὐτοῖς και φάρμακα, τῶν όποιων οὐδέποτε έγνώριζε τὴν τιμὴν. Μετ' οὐ πολὺ ο ιατρός έθεωρεῖτο εις τὴν κωμόπολιν ως άντιπρόσωπος τῆς θείας προνοίας επί τῆς κοινότητος, ήις τῶ έπεδαψίλευσεν όλας τὰς τιμὰς ας ήδύνατο. Διωρίσθη βαθμηδὸν μέλος του δημοτικού συμβουλίου, μέλος τῆς επί τῆς εκπαίδευσως και τῆς άγαθοεργίας έπιτροπῆς, και τέλος έπίτροπος του εργοστασίου. Ο σοφὸς ιατρός, συνειθισμένος εις τούς λαμπροὺς θριάμβους τῆς έπιστήμης έντός μεγάλου θεάτρου, εύρισκεν άνέκφραστον εύχαριστήσιν εις τούς άπλοϊκούς και ειλικρινεῖς έπαινοὺς, εις τὸν σεβασμὸν και τὴν άγάπην τῶν αγαθῶν χωρικῶν. Ημέραν δε τινα έγραψε πρὸς τὸν υιόν του Ραυμόνδον, σπουδαστὴν τῆς Ιατρικῆς έν Παρισίαις. «Χαίρων τὴν ύπόληψιν τῶν καλῶν τούτων ανθρώπων, και διάγων έν τῶ μέσῳ του μικροῦ κύκλου, όστις άποτελεῖ τὴν συναναστροφήν του εξαδέλφου μου, αίσθάνομαι καθ' ολοκληρίαν τὴν εύδαιμονίαν μου. Ομοιάζω πρὸς τὸν όδοιπόρον έστις άνευρίσκει τὴν επινθηρίζουσαν έστιαν του ή τὴν εκ πείλων μαλθακὴν στρωμνὴν του. Τους κόπους τῆς παρελθούσης ζωῆς μου τούς άνεθυμοῦμαι μόνον και μόνον δια ν' άπολύσω δσον έεσσι περισσότερον τὰς ήδονὰς τῆς παρουσίας εύδαιμονίας μου.»

Ο Ραυμόνδος, έλθόντος του πατρός του να κατοικήσῃ εις τὴν κωμόπολιν, εύρίσκετο εις τὸ προτελευταίον έτος τῶν σπουδῶν του Αί διακοπαί έπλησίαζον. Ηδη, περὶ τὴν δύσιν του ήλιου, ή οικογένεια του σπουδαστοῦ μας, άθρόα πρὸ τῆς θύρας του κήπου, ύπολογίσασα τὴν προτεραίαν τὰς ήμέρας μίαν πρὸς

(1) Εἶδος χαρτοπαίγνιου.

μίαν, επαυλάμβανε μετά στεναγμοῦ καρτερίας. «Παρήλα και ή σημερινῆ ήμέρα· όλίγαι έβδομάδες άκομί μείουσι, και ο μαθητευόμενος ιατρός μας θέλει μάς ιατρεύσει από τὸ πάθος τῆς έγκαρτερίας.» Η Λουκία, ποτιζουσα τὰ άνθη της και κλαδεύουσα τὰ δενδρύλλιά της, επί τῶν όπωων είχεν άποκλειστικὴν κατοχὴν, ώλισθαίνεν εις τολμηρὰς έρωτήσεις επί του άντικειμένου του εξαδέλφου της. Ο γέρον τας περιέστρεφε πάντοτε, ή έδιδεν άμφιβολους άπαντήσεις. Δέν διασάζομεν δε να υπεθίσωμεν, ότι έπραττεν επί τῆδης οὕτω, δα να διερεθίζῃ τὴν περιέργειαν τῆς νεάνιδος. Τῶ όντι, τὰ πράγματα άπέδειξαν άκολούθως ότι τοιοῦτος ήτο ο σκοπὸς του.

Οί γονεῖς, ως συνειθίζεται εις τὰ μυθιστορήματα και ένίοτε και εις τὸν πρακτικὸν βίον, είχαν σχεδιάσει, κρύφα τῶν τέκνων των, σχέδια γάμου, όστις έμελλε να συσφίξη περιττότερον τούς δεσμούς τῆς άρχαίας φιλίας των. Αλλ' είτε τὰς σωφρονέστεροι, είτε ως έμπειρότεροι πολλῶν άλλων γονέων, δέν θεοκρίνωσαν τὸ σχεδίων εις τὰ ενδιαφερόμενα μέρη. Ο ιατρός έγινεσκει, ότι ή αντιλογία εἶναι έμπόδιον τοσοῦτον άποτελεσματικὸν εις τὸ πνεῦμά μας, ώστε εις πολλὰς περιστάσεις, και ιδίως εις εκείνην ήτις ήδη τὸν άτη σχολει, άρκεῖ να εκκαλέσῃ τι μίαν νεάν, και παρευθῆς συλλαμβάνει άλλην εναντίαν. Διά τούτο, εις τὰς πρὸς τὸν σπουδαστὴν μας έπιστολάς του, άνέφερεν άπλῶς τὸ όνομα τῆς Λουκίας, μόνον δια να μη λησμονήσῃ ο υιὸς του, ότι είχεν εις τὸν κόσμον εξαδέλφην δεκαεπταετῆ, ξανθόκομον και αξιέραστον.

Έκ τῆς έπιτηδείου ταύτης πολιτικῆς του σοφοῦ ιατροῦ μας, έπόμενον ήτο ο Ραυμόνδος να φλεγῆται από τὴν έπιθυμίαν του να εἶδῃ και ν' αγαπήσῃ τὴν εξαδέλφην του, αὐτὴ δε καιν ἀφ' έτέρου, άνευ δικαιολογημένης αιτίας, να εύρίσκη τὰς πρώτας λίαν μακρὰς και βραδέως παρερχομένης.

Έν τούτοις ή περιπόθητος ήμέρα έφθασεν έν τῶ μέσῳ γενικῆς χαρᾶς και αγαλλιάσεως.

Έντός βραχυτάτου χρόνου οι δύο νέοι συνενοήθησαν θαυμασίως. Συνηντῶντο κατά πάσαν στιγμὴν τυχαίως, ως έλεγον, τὸ δε τυχαίως τούτο έμενε πάντοτε ανεξήγητον, έθεωρεῖτο υπό τῶν νέων ως μέγα αὐτύχημα, και τὸ απόρρητον διέμενον έγκακλισμένον έν τῆ καρδίᾳ εκάστου αὐτῶν. Πολλάκις τὰ μέλη του οικογενειακοῦ συλλόγου, βλέποντα αὐτούς συνομιλοῦντας έχεμύθως, σιγαλῆ τῆ φωνῆ, ή άπομακρυνόμενους τῆς οίκίας, με βάδισμα, του όποιου ή φυσικὴ άφέλεια έπρόδιδε μεγάλην ανασχόλησιν, κολλάκις λέγομεν τὰ μέλη τῆς οικογενείας συνήλλαττον μεταξύ των βλέμματα εκφραστικά.

— Λοιπὸν, εξαδέλφη, ήρώτα ο ιατρός με ύψος εκφράζων χαρὰν ένταυτῶ και θριάμβον, θά μου δώσετε τὴν Λουκίαν δια νύμφην.

— Ρε όλης μου καρδίας, άπεκρίνετο ή μήτηρ τῆς νεάνιδος· ο Ραυμόνδος σου θά γίνῃ υιὸς μου.

— Και σεις, πάτερ μου, θά εύλογήσετε τούς γάμους αὐτῶν τῶν τέκνων, και ή εύλογία σας θέλει τὰ καταστήσει εύδαίμονα, έλεγεν ο πατήρ τῆς Λουκίας πρὸς τὸν ίερέα, όστις άσεκρίνετο πάντοτε δι' ενός α μήν.

Αί διακοπαί παρήλθον, δυστυχῶς, πολὺ ταχέως! Έτος δολόκληρον τὰς διεδέχθη, τὸ όποιον έφάνη και του αἰώνος μακρότερον εις τούς δύο έραστας. Έν τούτοις τὸ φθινόπωρον επανήλθε καιν, και επανίφερε τὸν νεον σπουδαστὴν μας εις τὰς άγκάλας τῆς οικογενείας του.

Και ιδού πῶς ήδη εξηγίεται ο εις τὰς άγκάλας του ποταμοῦ περίπατος τῶν δύο ήρώων μας, περὶ οὗ άνεφερομεν εις τὰς αρχὰς του διηγήματος.

Ο Ραυμόνδος και ή Λουκία περιεδιάβριζον λοιπὸν όμοῦ επί τῆς γλῆς με θέματα άτακτα, ήτοι δε μεν βραδέα, δε οι παλμοί τῆς καρδίας ήσαν σφοδρότεροι, ότε δε ταχέα, ότε βαθὺς στεναγμὸς άνεκούφιζεν όπωσοῦν τὸ πάθος.

Ο άγροτικός κύων, όστις, ως εύκόλως δύναται τις να συμπεράνη, δέν συμπεριελήφθη έντός του διηγήματος μας άνευ τινος αιτίας, έτρεχε άνά πάσαν στιγμὴν πρὸς τούς δύο έραστας, δια να τὸς θωπιύσῃ κινῶν τὴν οὐρὰν του και άτεινίζων τὸ βλέμμα του πρὸς αὐτούς, ώσει τοῖς απεύθυνεν έρωτήσεις.

— Ο Δυστυχῆς Υἱὸς (ο κύων έφερε τὸ άγγλικὸν τούτο όνομα ένεκα του κίτρινου χρώματος τῆς τρίχης του), πόσον φαίνεται χαρούμενος διοτι σε επανίδεν, εξαδέλφη! έλεγεν ή Λουκία· έλέπεις πόσον σε εύχαριστεῖ δια τὴν εύεργεσίαν τὴν όποιαν του έκαμες.

— Εδὼ τὴν πρώτην φορὰν έγνωρίσθημεν με αὐτόν, ειπεν ο σπουδαστὴς προσηλῶν τὰ βλέμματά του επί τὸν βῶν του ύδατος.

— Όχι, όλίγον άπώτερον, Ραυμόνδε, επανέλαβεν ή Λουκία· βλέπεις εκείνα τὰ καλάμια;

— Ναι, εις εκείνο τὸ μέρος, από τὸ όποιον, ως ή κόρη του Φαραῶ, διέταξες τὸν δοῦλόν σου, εξαδέλφη, να σώσῃ από τὰ ύδατα τὸν νεογέννητον, τὸν όποιον τοσοῦτον σκληρῶς κατεπόντιζον έντός του ποταμοῦ μετά τῶν αδελφῶν του.

Ο Υἱὸς ανεπήδησε δια να φθάσῃ τὴν χείρα του Ραυμόνδου, ήτις έδεικνυε τὸ μέρος τῆς σωτηρίας του· έπειτα άπεμακρύνθη σκιρτῶν, και έδραμεν εις καταδίωξιν ώραιου νυκτερινοῦ βόμβυκος, τείνοντος τὰς πτιλωτὰς πτέρυγας του πρὸς τὸν ήλιον.

Η Λουκία έξηκολούθησε.

— Πῶς έτρεμεν ο δυστυχῆς όταν τὸν έβαλες καταβρεκτον επάνω εις τὸ περιστήθιον μου!

— Ενθυμείσαι, Λουκία, τί σε εἶπα όταν σου τὸν παρέδωσα;

Η νεάνις άπήνησε δι' έλαφρῶν κινήσεων τῶν ὤμων και τῆς κεφαλῆς.

— Λοιπὸν δέν θέλεις να μου τὸν άποδώσης;

— Όχι, ποτέ! άπεκρίθη ζωηρῶς ή Λουκία.

— Ηξέυρεις, Λουκία, ότι ήλθε τότε πολὺ έγκαίρωσ ο πιστός μας;

— Πῶς έγκαίρωσ;

— Δέν εἴμθα δυσηρεστημένοι εκείνην τὴν ήμέραν μεταξύ μας;

— Τὸ ενθυμείσαι άκομί, Ραυμόνδε;

— Καλλίστα· διοτι δέν ήξιώρω εις τί άλλο ν' άποδώσω τὸν ισχυρισμόν σου περὶ του άσυμβιδάστου τῶν χαρακτήρων μας και...

— Έδειχθης πολὺ ψυχρὸς τὴν ώραν εκείνην, κύ-

ριε 'Ραϋμόνδε. 'Εάν έχης καλήν μνήμη, βεβαίως δέν σέ λανθάνει τό περιστατικόν τούτο.

— Ναι, άλλ' ένθυμείσαι ότι ένῶ έλησμονούμεν καί οι δύο τά παράπονά μας καί έπροσπαθούμεν νά σώσωμεν τό δυστυχές ζῶον, σέ ήρώτησα, Λουκία, οποιούς σκοπούς είχες;

— Καί εγώ σέ ήρώτησά επίσης οποιά ήσαν τά αίσθηματά σου, εξαδέλφε.

— Μοῦ έτεινες τήν χεῖρα, Λουκία.

— Καί τήν ήσπάσθης, 'Ραϋμόνδε, προσέθηκεν ή νεανίς μέ ὕψος καταδεικνύον ὄλην αὐτῆς τήν ἀγάπην.

— Καί ή εἰρήνη ἀπεκατέστη μεταξύ μας, εἶπεν ὁ σπουδαστής.

— Ναι, άλλ' επειδή, δικαίως, δέν έμπιστεύθης μό

σαμεν, ότι εἰς τοιαύτην περίστασιν θέλεις μοῦ ἀποστείλει τόν 'Υλῶν. . . 'Αλλά, Λουκία, πρό ὀλίγου είπες, ότι ποτέ δέν θέλει λείψει ἀπό πλησίον σου. . .

Ο σπουδαστής εἰδίστασε νά περαιώσῃ τήν φράσιν. 'Η Λουκία δμως τῷ εἶπε σιγαλή τῇ φωνῇ τὰς ἀκολουθούς δύο λέξεις, αἵτινες ἐξήλθον τῶν χειλέων της συνωδευμένοι μεῖ υειδίγμα εὐδαιμονίας.

— Ποιέ, 'Ραϋμόνδε.

Μετὰ ταῦτα οἱ δύο έρπασταί, βυθισθέντες εἰς γλυκίαις ῥέμβασμόν, ἐξηκολούθησαν τόν περίπατόν των ἀλαλοῖ· ή φωνή τῶν ναυτῶν, ή μονότονος κραυγή τοῦ φαλακροτανιάλου, παρὰ τήν ὄχθην τοῦ ὕδατος, ὁ συριγμός τῶν ὑπὸ τοῦ πόδαρ των φύλλων, εἶαι αἱ έσπεριναί ἁρμονίαι ἀνεμιγνύοντο εἰς τήν γλυκεῖαν ἐκ-

'Ραϋμόνδος καί Λουκία.

νον εἰς τήν ἀπόρατιν σου, ἐσκέφθης ότι ὁ πόλεμος ἤδύνατο πάλιν νά ἐκρηγῇ μεταξύ μας, καί δά τοῦτο κατέφυγες εἰς ἀγγίχουον συμφωνίαν.

— 'Η σύμπτωσης μοῦ τήν ἐχορήγησε. — Σοῦ εἶπον ότι αὐτός ὁ κύων, ὅστις μᾶς συμπεριλιώνει σήμερον, θέλει μείνει εἰς τό ἐξῆς ὡς ἀσφάλισμα τοῦ ἔρωτός μας· δέν ἀπεραίσασαμεν οὕτως, εξαδέλφε;

— Ναι, καί διά τοῦτο ἀνετίθη εἰς ἐμέ ή φροντίς του, μέχρις ὅτου σοῦ ἐπέλθει καλιν κατά νοῦν νά μή μέ κρίνης ἀξίαν σοῦ. 'Ενθυμείσαι τί εἶπαμεν; ότι εἰς τοιαύτην περίστασιν θέλεις ζητήσῃ ὅπισω τόν 'Υλῶν;

— Λουκία, εἶπεν ὁ νεανίας μετὰ κατανύξεως ψυχῆς, ἔχε τόν 'Υλῶν διά παντός. 'Εκτός μόνον, προσέθηκεν ὁ έραστής μέ προσπειποιημένον ὕψος θλιβεράς καρτερίας, ἐκτός μόνον ὅταν ἐνώπιόν σου δέν ἔχω πλέον τήν σημερινήν ἀξίαν. Καλῶς λοιπόν ἐσυμφωνή

στασίν των· διό καί ἐλησμόνησαν, διαβχίνοντες πλησίον τοῦ 'Υλῶν νά τόν θωπεύωσιν, ένῶ οὗτος εἶχε προσηλώσει, ὡς έμπειρος φυσιοδίφης, ὄλην τήν προσοχήν του εἰς μέγαν τινα κάθαρρον, εἰσερχόμενον τότε εἰς τήν ὄπην του.

'Η Λουκία, κεκλιμένη ὄλη ἐπί τοῦ 'Ραϋμόνδου, ἤτινιζε πρός αὐτόν τοῦς ὕγρου; καί διαλάμποντα; ὀφθαλμοῦς της. 'Ο νεανίας, κρατῶν τόν στοργγύλον βραχίονα της συντρόφου του, ἔρριπτεν ἐπίσης ἐπ' αὐτῆς τό πλῆρες εὐδαιμονίας καί ἀγέρωχον ένταυτῷ ἔλεμμα του.

'Η ἐφ' ἱκανόν διάστημα περιπάτου σιωπηρὰ αἰτη συνδιάλεξις των ἤρκεσε πρός συνενόησιν τῶν καρδιῶν των. 'Η Λουκία πρώτη διέκοψε τήν σιωπήν διά τῆς ἀκολουθού φράσεως, προφιρθείσης μετὰ φωνῆς σιγαλής, γλυκείας καί διαπεραστικῆς. — 'Ραϋμόνδε, θ' ἀγαπώμεθα πάντοτε οὕτω;

Δέν εἶναι ἴδιον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος νά μείνῃ ἐπί πολλόν χρόνον ἐπί τῆς αὐτῆς βαθμίδος τῆς κλίμακος· εἰς δέ τά τρυφερά αἰσθήματα παρετήρηθη αἰεποτε, ότι ένῶ ή γυνή ἐξακολουθεῖ εἰσεῖ ἀναβαίνουσα, ὁ ἀνήρ σταματᾷ κεκμηκῶς καί πνευστιῶν. Τούτου ἕνεκα ὁ σπουδαστής μας, φθᾶς εἰς τό σημείον ὅπερ ἐπέτριπον αἱ δυνάμεις του, ἐσταμάτησεν, εὐρών αὐτόθι· τό ἔπακρον τῆς εὐδαιμονίας του, ὡς ἤθελε πράξει καί πᾶς τις ἄλλος βλέπων ἐκείτον ἀγαπώμενον τοσοῦτον περιπατῶς. 'Εν τοιαύτῃ λοιπόν ψυχικῇ καταστάσει εὐρισκόμενος, ἐπρόφερα μέ ὕψος λίαν ἀφελές τήν ἀκόλουθον προπετῆ φράσιν.

— Διατί ὄχι.

'Η Λουκία ἐταράχθη εἰς τήν ἀπάντησιν ταύτην, ἥτις κατέστρεψε τήν σειρὰν τῶν ὠραίων αὐτῆς ἰδεῶν.

— 'Α! ἀνέκραξεν ή νεανίς μετ' ἐκπλήξεως ένταυτῷ καί ἀγανακτήσεως, ἀποσυρομένη ἀπό τοῦ βραχίονος τοῦ εξαδέλφου της.

'Οτε ἤθάνθη τόν βραχίονα τῆς νεανίδος ἀποσπώμενον ἀπό τοῦ ἰδικῦ του, ὁ 'Ραϋμόνδος εἶδεν, ότι εἶχε πρός στιγμὴν λησμονήσει ἑαυτόν, καί προσβάλει διά τῆς φράσεώς του τόν θερμόν ἔρωτα τῆς εξαδέλφης της. Μολαταῦτα, νομίσας ότι ἠδύνατο νά ὑπερνικήσῃ τήν μέκράν δυσαρέσκειαν ἣν ή νεανίς εἰδείκνυε, ἤρώτησε μετὰ μειδιάματος προδίδοντος τήν πλήρη συνείδησιν ἣν εἶχε περὶ τῆς φράσεώς του. — Τί ἔχεις, εξαδέλφε μου;

'Η Λουκία, έντεθρησθημένη, τόν ἐπέπληξεν, ότι ἔπαιζε μετὰ τῶν αἰσθημάτων της, καί ἀπέδειξε πόσα λυπηρὰ πράγματα ή τοιαύτη ἀπάντησις ἐμπειρεῖχε διά τόν ἔρωτά των. 'Η ή ἀπάντησις ἦτο ἔλλειψις σεβασμοῦ, καί τότε ή νεανίς ἰθεώρει ἑαυτήν προσβεβλημένην, ή ή γλώσσα τοῦ σπουδαστοῦ, παραδραμούσα, ἀπεκάλυψε τό βάθος τῆς διανοίας του, καί τότε αἱ συνέπειαι ἦσαν προφανέσταται, προδίδουσαι τήν μαύρην ψυχὴν τοῦ ἀπίστου έραστοῦ.

'Ο 'Ραϋμόνδος ἐπροεπάθησε δι' ἀστειοτήτων νά κατασπίψῃ τήν σημασίαν τῶν λέξεων τὰς ὁποίας εἶχεν εἶπει, καί νά μνηδενίσῃ τόν τρόπον τῆς ἐκφράσεως τόν ὁποῖον μετεχειρίσθη προφέρων αὐτάς· άλλ' ή ἀστειότης του ἦτο ἀνεπιτήδευτος καί ἐστερημένη εὐφυΐας. Μάτην ἐπαυλάμβανεν, ότι ή φράσις ἐκεῖνη ἦτο συνήθης εἰς πολλὰς ἐπιστημονικάς συζητήσεις, καί ότι ή Λουκία ἐπρεπε νά ἦναι βιβδία περὶ τοῦ ἔρωτός του, καθόσον αὐτός ὑπέσχετο ν' ἀπέχη εἰς τό ἐξῆς ἀπό τοιαύτας φράσεις. 'Η νεανίς τῷ παρετήρησεν, ότι δέν ἦτο τόσον σοφός κατὰ τὰς διακοπὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

— Δέκα μηνῶν σπουδῆ, ἀπεκρίθη ὁ 'Ραϋμόνδος, φέρει μεγάλην μεταβολήν εἰς τήν ἀνάπτυξιν ἑνός νέου.

— 'Ορθῶς λέγετε, κύριε, δέν εἶσθε πλέον ὁ ἴδιος· μετεβλήθητε πολύ έντός ἑνός ἔτους.

— Πρὸς ὀφελός μου, ή ὄχι; ἤρώτησεν ὁ σπουδαστής γελάων καί χαριεντιζόμενος, διά νά διαστρέψῃ τήν σειρὰν τῆς ὀμιλίας, ἥτις ἐκινδύνει νά κατανήσῃ σοβαρά.

— 'Ω! επειδή ἀστειεύεσθε, κύριε, σᾶς λέγω, ότι μόνον πρός ὄφελός σας. 'Γίποτε δέν εἶναι ὠραιότερον τῆς ἀτημελήτου ένδυμασίας σας, ἥτις μολαταῦτα ἐμπεριέχει λεπτολόγον φιλαρέσκειαν.

— 'Η θερμοκρασία τοῦ λατινικοῦ σπουδαστηρίου ἦτο τροπικῆ αὐτό τό ἔτος. Εξαδέλφε μου, καί ἤναγκάσθημεν νά ἐλαφρύνωμεν τήν ένδυμασίαν μας ἀναλόγως τῆς ὑψώσεως τοῦ θερμομέτρου. Εὐτύχημα εἶναι, θά μοῦ εἰπῆτε ἴσως, ότι ὁ ὑδράργυρος δέν ἀνέβη εἰς τήν κλίμακα τοῦ ἰκπότου, προσέθηκε χαριέντως ὁ σπουδαστής.

— Έχετε πολύ πνεῦμα, ἀπήντησε πικρῶς ή Λουκία.

Διατί, εξαδέλφε, ἀνέκραξεν ὁ 'Ραϋμόνδος, ὅστις βλέπων τήν ἀποτυχίαν τῶν μέσων εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε καταφύγει, καί αἰσθανόμενος τὰ πρός τήν νεανίδα σφάλματά του ἐπροσπάθει ν' ἀποφύγῃ τήν ἀπαρίθμησιν των, διατί, εξαδέλφε, δέν ἐκράζεις τήν γνώμη σου ἐπί τοῦ ἀντικειμένου τούτου;

— Θέλετε νά τήν ἐκφράσω διά νά κάμητε καί τῆς ἐπιθυμίας μου τούτης τήν οὐτήν χρῆσιν τήν ὁποῖαν ἔκαμετε καί τῶν παρατηρήσεών μου ἐπί τοῦ καπνοῦ; 'Όταν ἐξέρχεσθε ἀπό τό δωμάτιον, ἀναγκάζεται τις ν' ἀνοίγῃ ἕλα τὰ παράθυρα.

'Η ἀπότομος αὐτῆ ἐπίπληξις προσέβαλε τόν σπουδαστήν εἰς μίαν τῶν προσφιλεστέρων αὐτοῦ ἔξεων. 'Ηρχισε τότε νά εὐρίσκη, ότι αἱ ἐπιπλήξεις τῆς Λουκίας δέν εἶχον πλέον κάμμίαν σχέσιν πρός τό σφάλμα τό ὁποῖον εἶχε πράξει καί τήν μετάνοιαν τήν ὁποῖαν ἐξέφραζε. 'Ελαβέ λοιπόν ὕψος περιφρονητικόν καί εἶπε.

— Εἶσθε ἐπαρχιώτις, κυρία, καί ἔχετε δικαίον νά ἐξορίζετε τό σιγαρόν ἀπό τὰς ἀγροικιάς εἰκίας σας, ένῶ εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένον εἰς ὄλας τὰς οἰκίας τῶν Παρισίων.

— Τὰ ἀλλόκοτα πηγήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμετε εἰς τόν χορόν τήν παρελθούσαν κυριακήν, εἶναι βέβαια καί αὐτά τοῦ συρμού; 'Αποσιωπῶ δέ τὰ. . .

— 'Εξαδέλφε, διακόψατε, παρακαλῶ, τόν πανηγυρικόν μου, εἶπεν ὁ σπουδαστής σεβρῶς. Δυνατόν νά παρεῦρθην εἰς μικράς τινας τρέλλας διά νά διασκεδάσω ὀλίγον ἀπό ἔργασίαν ἐπίπονον, καί ἴσως ἔκαμα κάμμίαν κακήν στοργήν. 'Αλλ' ὄλα ταῦτα δέν εἶναι ἄλλο παρὰ μικρά ἐξαψις πνεύματος, ή ὁποῖα τίποτε δέν ἀφῆρσεν ἀπό τὰς ιδιότητας τῆς καρδίας μου. Συγχωρήσατέ μοι, κυρία, νά σᾶς εἶπω, ότι δέν ἀγαπᾷ τις τόν φίλον του, ὅταν δίδῃ μεγάλην προσοχήν καί εἰς τὰ ἐλάχιστα ἐλαττώματά του.

— Εἶσθε πολύ μετρίοφρων καί εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀξιώματά σας, ἀπεκρίθη ή Λουκία, ἀνυψούσα τήν φωνήν της εἰς τήν φράσιν ἐλάχιστα ἐλαττώματα, τῆς ὁποίας ἀρτίως εἶχε κάμει χρεθῖν ὁ 'Ραϋμόνδος. 'Η Λουκία καταλάμβανεν, ότι εἶγεν ὠθήσει τόν σαρκασμόν πλέον τοῦ δέοντος· άλλ' εἶχεν ὀργισθῆ βλέπουσα, ότι τὰ σφάλματα τὰ ὁποῖα ἐπέπληττε εἰς τόν 'Ραϋμόνδον, μετέβησαν ἀνεπαισθήτως εἰς αὐτήν. 'Η φιλαυτία της λοιπόν δέν τῇ επέτρεπε νά ὑποχωρήσῃ πρώτῃ.

— 'Ω! κυρία Λουκία, εἶπεν ὁ 'Ραϋμόνδος, δέν ἀνήκει εἰς ὕμᾶς, μοῦ φαίνεται, νά μοῦ κάμητε δημοσίᾳ τοιαύτας παρατηρήσεις. 'Όστις ἐπικρίνει τοιοῦτοτρόπως τούς ἄλλους, δεικνύει ότι δέν εἶναι πολύ μετρίοφρων. Πρέπει τις νά ἦναι ἐκτός πόσης μομφῆς διά νά πράξῃ ὅ,τι ὁμῆς ἤδη πράττετε.

— Και εγώ θεθαίω; είμαι άξία μουρής ενώπιόν σας;
 — Σάς έρωτώ παραδειγματός χάριν, εάν άρμόζη εις μίαν νεάνιδα ν' άπαιτη μιζίας παρακλησεις διά να καθήτη εις τό κλειδοκύμβαλον;
 — Και μάλιστα όταν δέν έχη καλήν φωνήν. Δέν έννοείτε αυτό, κύριε;
 — Δέν λέγω τίποτε περί του προτερήματός σας, τό όποιον ύμεις άναχιδάζετε ίσως ύψηλότερον του δένουτος. 'Αλλ' άς έλθωμεν και εις τόν ίματισμόν, του όποιου τόσον γελοίως κάμνετε χρήσιν καθ' έκάστην πρωίαν. 'Ημπορώ, μοι φαίνεται, να τόν παραβάλω με την ιδικήν μου άνημέλητον ένδυμασίαν, περί της όποιας άνεφέρετε πρό δλίγου, και θά ιδήτε, ότι εγώ θά κερδίσω. 'Εκτός τούτου, τό άτημελές της ένδυμασίας μου έχει και τινα τέχνην, ένω τά ξεθωριασμένα κράσπεδά σας και αι άθλιαι καλύπτρι της κεφαλής σας, κακώς διατεθειμένα, σάς δίδουν ύρος άσημάντου θαλαμηπόλου. . . . Και τί πρώτον να ένθυμηθώ. . . ; άλλ' άς μιμηθώ την διάκρισίν σας, και άς άποσιωπήσω τόσα και τόσα γελοία πράγματα της έπαρχίας σας.
 — Και τά όποια παρατηρήσατε έκ πρώτης όψιως;
 — Ω! ώς προς αυτά δέν άπηλείτο μεγάλη όξυδέρκεια.
 — 'Η άδέκατος όμως κρίσις σας μοι έδωκεν άφορμήν παρομοία: όξυδερκείας. . .
 — 'Ημπορείς να υποθέτης, Λουκία. . . άνέκραξεν ό νεανίας.
 Ω! άρκει, κύριε, εδιδάχθη, χάρις εις ύμάς, πώς πρέπει να φέρωμαι εις τας διαμαρτυρήσεις σας.
 — Είστε πολύ καλοκάγαθοι, παρετήρησεν ό Ραυμόνδος μετά πικρίας.
 — Δυνατόν, άπήνησεν ή Λουκία.
 Αμφότεροι κατεγίνοντο να έρεύρωσι φράσεις δυσάρεστους: άλλ' αύται δυστυχώς ήσαν άτεμνοι, διό και τας άπέφευγον όσον ένεστι. 'Ο φόβος μη ψυχρανθη ή ειλικρινής αγάπη, την όποιαν ό εις προς τόν άλλον ή σθάνετο εις τό βάθος της κορδιάς του, και ήτις κατέστη εις αυτούς άνάγκη άπαραίτητος, τους έκράτει επί της ύπό των άκανθών της ειρωνείας έσπαρμένης ταύτης όδου. Τό άμοβαίον τούτο αίτήθη τους ήνάγκαζε μάλιστα να τηρήσωσι σιωπήν ύβριστηκιωτέραν ίσως. 'Η Λουκία έκοψε κλάδον ίτέας, του όποιου άπέσπασε τά φύλλα, ύποτονθορίζουσα άσμάτιον. 'Ο εξαδέλφος της έσύριττε μεταξύ των δένων, συνάζων λιθάρα, τά όποια εξεσπενδόνιζεν επί του ύδατος: ότι δέ υ κύων έπλησίαζε προς αυτόν, τόν διηρέθιζε διά τε της φωνής, και των χειρονομιών εις άγραν φανταστήν. Αμφότεροι λοιπόν προτεπάθουν να ύποκρύψωσι επίπνον στενοχωρία υπό ύρος και τρόπους άφελείς.
 Ούτω διακείμενοι έπροχώρουν εις την ενώπιόν των όδόν, και έν τούτοις είχεν επέλθει ή νύξ.—είναι άργά, παρετήρησεν ό Ραυμόνδος, διαταράξας την επικρατούσαν βελείαν σιωπήν: πρέπει, νομίζω, να διευθυνθώμεν προς την οικίαν.
 'Ηλπισεν ότι ή Λουκία ήθελε τόν βοηθήσει ν' άπαλλαγη από του δυσβαστάκτου θάρους, τό όποιον επέιζε την κορδίαν του: άλλ' ή νεανίς έκραξε πλησίον της μόνον τόν κύνα.—'Ελά, 'Υλώφ, πάμε εις τό σπητι.

'Ο κύων έπροπορεύθη κατά την συνήθειάν του: οι δέ μνηστοί μας άνέλαβον τό άδιάφορον ύρος των: ό μόνον έσύριττε, ή δέ ύποτονθορίζεν ήχους τινές.
 Μετά τινα λεπτά της ώρας, ό Ραυμόνδος, μη ύποφέρων πλέον να θλίπη έπεκτεινομένην την μεταξύ των δυσάρεσκειαν, της όποιας ή άρρημη ήτο τόσον άσημαντος, άπεράτισε να δώση τέρμα, ύποχωρών αυτός πρώτος.
 — Εξαδέλφη, είπε με ύρος ίκετευτικόν και με συντριβήν καρδιάς, λητμόνητον την δυσάρεστον φιλονεικίαν μας. Τά τοιαύτα είναι παιδαριώδη, και δέν είναι ποτώς ίδια τοιούτου έρωτος όποιος είναι ό μεταξύ μας. 'Ας επαναλάβωμεν την συνομιλίαν μας.
 Ευχαρίστως, άπεκρίθη ξηρως ή Λουκία: διότι βλέπουσα τόν εξαδέλφόν της διαπραγματευόμενον περί ειρήνης, ένόμιζε καθήκόν της να τω πωλήση δλίγον άκριβή αυτήν την ειρήνην, και να μη ένδώση εις την επιθυμίαν του, είμή μετά πολλάς και μεγάλας παρακλησεις.
 'Ο 'Ραυμόνδος πλησιάζας προς αυτήν ήθέλησε να έπιληρθη του βραχιόνος της: άλλ' αυτή δέν τό επέτρεψε, και άνυψώτασα τόν δάκτυλόν της προς τόν ουρανόν.
 — 'Ο Πολικός άστήρ δέν εύρίσκεται, ως μοι είπτε, επί του μήκους της μεταξύ των δύο τούτων άστέρων γραμμής, και ή χείρ της έδεικνυε τόν άστρισμόν της Κασιόπης.
 — Θαυμάσια! άπεκρίθη άποτόμως ό σπουδαστής, όστις δλίγον είχεν ευχαριστηθη από την έρώτησιν της εξαδέλφης του. 'Επερίμενον ή δυστυχής, κατά την πρότασιν της όποιαν έλακε, ν' άκούση περί άλλου τινός άντικειμένου ή περί άστρονομίας.—'Ο άστρισμός τόν όποιον δεικνύεις είναι άκριβώς κατέναντι της μεγάλης 'Αρκτου, και μόνον αν σύρης γραμμήν άκριβώς από τους δύο άστερας τους μάλλον άπομειμακρυμένους από της άκρας του τελευταίου τούτου, θέλεις εύρει τόν πολικόν άστέρα.
 'Η παρατήρησις αυτή έγινε με ύρος παιδαγωγού ώργισμένου.
 — 'Υποστηρίζετε την συναναστροφήν με μεγάλην χάριν, είπεν άταράχως ή Λουκία.
 — Διότι και ύμεις προσποιείσθε μεγάλην άγνοιαν εις πράγματα τά όποια γνωρίζετε κάλλιστα, και τούτο τό κάμνετε διά να φανήτε όχληρά.
 Και επανέπεσαν πάλιν εις τας σκέψεις των.
 Μόλις παρήλθον δλίγα λεπτά της ώρας, και ή Λουκία, ιδούσα ότι τό σύστημά της δλίγον επέτευχεν, επανέλαβε τόν λόγον, με σκοπόν να επαναγάγη την άρμονίαν μεταξύ των: άλλ' άφου επί πολύ εζήτησε μέσον κατάλληλον και δέν εύρεν, άποταθείσα προς τόν έραστήν της.
 — 'Η λάμψις, είπε, τού φανού του διαβάτου, άνανακλωμένη εις τό ύδωρ, δέν άποτελει ώρατον θέμα;
 'Ο 'Ραυμόνδος ήτο δεβχίως ήγανακτισμένος ένεκα της άποτυχίας της άποπειρας του, διά τούτο άπήνησσε ξηρως.
 — Δέν είναι φανός διαβάτου, είναι φανός πλοιαρίου.

— Δέν πιστεύω, είπεν ή νεανίς διά του αυτού ύρους. Μολαταύτα θά έδωμεν έντός δλίγου.
 — Θά έδωμεν, άπήτησεν ό 'Ραυμόνδος.
 Και εξηκολούθησαν την πορείαν των άλαλοι. Φθάσαντες δ εις τό μέρος όπου ήδύνατο να λύσωσι την περί του φανού άπορίαν των.
 — Ισχυρίζεσθε άκόμη ότι τό φως αυτό προέρχεται από πλοιαρίον; είπεν ή Λουκία θριαμβεύουσα.
 — Ουδέν πλοιαρίον φαίνεται προσδεδεμένον παρά την όχθην του ποταμού. 'Ο σπουδαστής δέν άπήνησεν: άλλ' μειδιάμα οίκτου, συνδεδυμένον με τινα κινήσιν των ώμων, συέστειλε τά χείλη του.
 Τά πράγματα είχεν φθάσει εις τοιούτον βαθμόν, ώςτι ουδεμία πλέον ήδύνατο ν' ανοιχθη όδός συμφιλιώτους. Διά τούτο και ή μεταξύ των βήξις έλαβε χαρακίτηρα σπουδαίον: ούτε ό εις πλέον, ούτε ό άλλος έπροπάθει να ύποκρύψη την άγανάκτησιν του διά προσποιητής άδιαφορίας. 'Αμφότεροι λοιπόν, σοβαροί και σύννοες, έφθασαν τοιούτοτρόπως μέχρι της θύρας του κήπου. Αυτόθι, ό 'Ραυμόνδος δέν έσταμάτησεν, άλλ' προέβη έμπρός. 'Η νεανίς θεωρούσα αυτόν άσκαρδαμυκτί:
 — Δέν εισέρχεται; είπεν.
 — 'Οχι, άπεκρίθη ψυχρως ό σπουδαστής, όστις ήρχισε διά συριγμών να κραζή τόν κύνα.
 'Η Λουκία έσκήρτησε.
 — Κράζεις τόν 'Υλώφ; άνέκραξεν αυτή.
 'Ο 'Ραυμόνδος προσέβλεψεν επ αυτής μετ' έκπλήξιος. Βλέπων τόν κύνα προσπαθούντα ν' άπεράση την κεφαλήν του διά της μεσανοίκτου θύρας, έννοήσεν όλην την συγκίνησιν της εξαδέλφης του: την ελυπηθή τότε έν τη ψυχή του, και τη είπε, δικαιολογών την όλωσ άκούσιον ταύτην πράξιν του,
 — Συγγώρητόν με, Λουκία: ένεκα του σκότους δέν παρετήρησα ότι ό 'Υλώφ προηγείτο: ένόμισα ότι έμεινεν όπίσω.
 — Και προς τι βλαι αύται αι δικαιολογήσεις; Τοι αύτη είναι ή μετοξύ μας συμφωνία, είσθε ελεύθερος, κύριε, να κάμητε χρήσιν.
 Και ή Λουκία, της όποιας ή αξιοπρέπεια, ήν αυτή θεώρει προσβεβλημένην, εξανέστη ένεκα της ταπεινής δικαιολογήσεως του 'Ραυμόνδου, εισέδυσε βιαίως εις στενόν και σκοτεινόν διάδρομον.
 — Πολύ καλά! έχετε δίκαιον, κυρία, άνέκραξεν ό 'Ραυμόνδος, όστις είχε χάσει σχεδόν την ύπομονήν.
 Διεπέρασεν εύθύς τό μανδηλιόν του διά του περιλαίμιου του κυνός, και εισήλθεν εις την οικίαν του πατός του.
 — Πολύ ένωρίς άρησες σήμεραν τους συγγενείς μας! τω είπεν ό πατήρ του.
 — 'Η Λουκία άπέκαμεν ένεκα του περιπάτου, και είχεν άνάγκην άναπαύσεως, άπεκρίθη ό υιός του ίατρού εισερχόμενος εις τό δωμάτιόν του.
 'Αφ' έτέρου, ή μήτηρ της Λουκίας, βλέπουσα την θυγατέρα της μόνην, ήρώτησε.
 — Τι έγινεν ό εξαδέλφος σου;
 — Σφοδρός πονακέφαλος τόν ήνάγκασε να με αφήσιν εις την θύραν της οικίας.

Και διά ν' άποφύγη λεπτομερετέρας έρωτήσεις, εισήλθε και κατεκλείσθη εις τόν θάλαμόν της.
 Τρεις ήμέραι παρήλθον, και τά δυσάρεστημένα μέρη ουδόλω: έφρόντισαν περί συμφιλιώσεως. 'Εκτός τούτου, κατά τό λέγειν των, δέν ύπήρχεν ουδείς τρόπος συνδιαλλαγής. 'Επειδή εξ αυτών και μόνον εξηρτάτο τό να μένωσιν ό εις προς τόν άλλον άδιάφοροι, διά να κατορθώσι τούτο, φρόνιμον ήτο να μη συναντηθώσιν επί τινας εβδομάδας. 'Ο 'Ραυμόνδος διήγε λοιπόν τας έσπέρας εις τόν πατρικόν οίκον, έν συναναστροφή μετ' του 'Υλώφ, όστις, εις την νεάν του κατοικίαν έχασματό συνχνότατα, μεταδίδων και εις τόν κύριόν του τό κηκόν τούτο. 'Αλλ' ή νέα δέν είχε φθάσει εισέτι εις βαθμόν τοιούτον, ώςτι ν' αντιπαραταχθη εις την πρώτην όρμήν της ισχυρογνωμοσύνης, και να καταστρέψη την έκ ταύτης σταθεράν άπόφασιν. 'Ως προς δέ την Λουκίαν, ή έπιμονή της δέν ήτο δλιγώτερον ισχυρά. Έντοσούτω, άείποτε εις συνάφειαν μετ' των γονέων της, μετ' των όποιων άπέφευγε του να καλήτη περί του εξαδέλφου της, ήσθάνετο πόσον γελοία ήτο τοιαύτη βήξις, της όποιας δέν ήδύνατο να εξηγήση τά αίτια, αι και ταύτα ήσαν ενώπιόν της έναργέστατα και σοβαρώτατα. 'Εροβείτο πάντοτε μη τη άπευθύνωσι επί του άντικειμένου τούτου έρωτήσεις, τας όποιας όμως οι γονείς εύτυχώς άπέφευγον. 'Ο οικογενειακός σύλλογος έμάντευσεν έκ πρώτης όψιως, ότι παιδαριώδης ιδιοτροπία ήτο ή άφορμή της άπελπιστικής αυτής άποφάσεως. 'Ο ίατρος ισχυρίζετο, ότι εις τινας περιπτώσεις, ή φύσις, έλευθέρα πάσης εξωτερικής επιδράσεως, ένεργεί δραστηριώτερον των μέσων τά όποια χορηγεί ή επιστήμη, και ότι, κατά συνέπειαν, περιττόν ήτο να προσφέρη τις τας βοηθείας της επιστήμης εις δύο τεταραγμένας κεφαλάς.
 'Εγέλων λοιπόν κρύφα οι γονείς επί τε της άπειρηδείου ισχυρογνωμοσύνης του σπουδαστού και της άμηχανίας της νεανίδος, της όποιας έπηύξανον την ταραχήν διά των πλαγίων και δηκτικων τούτων φράσεων.
 — Ιατρέ, έλεγεν ό πατήρ της Λουκίας, τά έγκεφαλικά νοσήματα είναι πολύ σφοδρά έφέτος.
 — Μάλιστα, καθώς συμβάνει και εις τας κοπώσεις, εξαδέλφε. Πολλοί λέγουν, ότι ή μόνη θεραπεία εις τοιαύτα πάθη είναι ή άνάπαυσις και ή άπόλυτος άπομόνωσις.
 Την πρωίαν της τετάρτης ήμέρας από της βήξεως των μνησιών μας, ό 'Ραυμόνδος, έγερθείς της κλίνης του, έλαβε μεταξύ των σκελών του την κεφαλήν του κυνός, όστις ήρχετο διά να θωπεύση τόν κύριόν του, και έβουσίθη, άεινίζων τού οφθαλμούς του 'Υλώφ, εις βαθείαν σκέψιν. Στεναγμοί τινες εξήλθον του στήθους του, και σχήματα θετικής και άρνητικής άποφάσεως έκλόνισαν την κεφαλήν του. Δύο ιδέαι αντίθετοι συνεκρούοντο εις τόν νουν του: ή μόν εξήρχετο έκ της καρδιάς του, ή δέ ήτο έββίζωμένη εις την κεφαλήν του. Επί πολύν χρόνον εταλαντεύθη ή νίκη επί της πάλης ταύτης. 'Εν τούτοις ό σπουδαστής άπόωθησεν τόν 'Υλώφ, έκάθησεν ενώπιον του γραφείου του, και λαβών τόν κάλαμον, έγρψε την άκόλουθον έπιστολήν.

Κυρία

« Δὲν κάμνω ποσῶς μνεῖαν τῶν παρελθόντων· λέγω μόνον ὅτι ταῦτα γλυκεῖας μοὶ ἀναπολοῦσιν ἀναμνήσεις δασάκις ἀναλογιζόμενος τὰς εὐτυχεῖς ἐκεῖνας ἡμέρας λησμονῶν τὰ αἰτία τῆς ἐκλείψεώς των. Ὅχι, δὲν κάμνω ποσῶς μνεῖαν· διότι ἄλλως εἶθελον περιγράψει θλίψεις, τῶν ὁποίων ἡ εἰλικρινὴς ἐξομολόγησις οὐδέποτε ἐπιτέλους. Ἀναγνώσατε τὴν ἐπιστολήν ταύτην, εἰς τὴν ὁποῖαν δὲν λαλῶ περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦ δυστυχῆς Ὑλῶφ, ὅστις, ἂν καὶ οὐδέτερος εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, συμμερίζεται ὅμως τῶν λυπηρῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων. Ὁ ταλαίπωρος σκύλος ἦτο συνειθισμένος ν' εἶς ἀτενίζῃ καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ τὰς πολυαριθμοὺς πρὸς αὐτὸν περιποιήσεις σας. Ἐδῶ, ἕνεκα τῆς ἀπειρίας μου, ὑποφέρει μυρίας στερήσεις. Ἀρέσκειται νὰ τρέχῃ εἰς τὰς πεδιάδας, καὶ ἐγὼ τὸν κρατῶ κατὰκλειστον ἐντὸς τοῦ δωματίου. Ὡ! γινώσκω ὁποῖαν χρῆσιν ἤθελε κάμει τῆς ἐλευθερίας του! Ἀναγκάζομαι νὰ τὸν φέρω δεμένον μὲ λωρίον δασάκις ἐξέρχομαι ἐνίοτε χάριν αὐτοῦ μόνον τὰ βλέμματά του στρέφονται παρρηθῶς πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σας. Προχθὲς τὸ ἐσπέρας ἦλθε καὶ ὑλάκτισεν ἐπὶ πολὺν ὥραν εἰς τὰς κιγκλίδας. Ἐροβήθην τότε μὴ ἀκούσασα τοὺς ὑλαγμούς του, ἔλθετε καὶ με κατηγορήσῃτε ὅτι παρεβίασα τὴν συνθήκην. Τολμῶ νὰ εἶπα ὁμολογήσω, ὅτι, ἂν καὶ ἡ συμφωνία μας εἶναι πολὺ σκληρὰ δι' ἐμὲ, θέλω ὅμως τὴν σεβασθῆ, ἐλπίζω ὅτι δι' ἐντίμου διαγωγῆς θέλω τύχει ἂν ὄχι τῆς συγχωρήσεως, τοῦλάχιστον τῆς ὑπολήψεως γενναίου ψύχου ἐγθροῦ. Ὑπὲρ τοῦ Ὑλῶφ λοιπὸν πρεσβεῖω. Ὡ! ἐάν τὸν ἐβλέπετε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἡναγκάσθη νὰ τὸν σύρω διὰ τῆς βίας, ναί, ἐάν τὸν ἐβλέπετε, εἶμαι θεαοὶς ὅτι ἤθελετε ἐξαιρέσει ἀπὸ τῆς συνθήκης μας τὸ ἄρθρον τὸ ὁποῖον τὸν ἀφορᾷ. Ἡ φυσιογνωμία του ἤτο οἰκτρά· μόλις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν ποδῶν του· ἐκράτει ἀέποιος τὸ εὖς τεταπεινωμένον, τὸ δὲ βλέμμα του ἐξέφραζε βαθεῖαν λύπην. Τὸ δυστυχῆς ζῶον, πόσον σὰς ἀγαπᾷ! Γινώσκω πόσον καλὰ τὴν καλοκάγαθίαν σας πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς τοὺς τὸ ἡγάπων, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐνοήσῃ τὴν διαγωγὴν μου καθὼς καὶ τὴν λύπην μου, τὴν ὁποῖαν τίποτε δὲν δύναται νὰ διασκεδάσῃ· οὕτως αὐταὶ αἱ θωπεῖαι τὰς ὁποίας ὁ ταλαίπωρος Ὑλῶφ ἀδιακόπως μοὶ χορηγεῖ ἀπαναντίας, αἱ γοεραὶ κρουαὶ τὰς ὁποίας ἐκφέρει εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, διαρθερίζουσι τὴν πρὸς αὐτὸν εὐσπλαγγίαν μου καὶ ἀυξάνουσι τὴν θλίψιν μου. Δὲν δύναμαι νὰ τῶ δώσω παρηγορίαν· ἡ ὑπαρξίς του ἀπὸ ὑμᾶς μόνον ἐξαρτᾶται. Μίαν λέξιν, κυρία, ἐν νεῦμα, καὶ θέλω τὸν φέρει. . . δηλαδή θέλω τὸν ἐξαποστείλει πλὴν εἶόν σας. Ἰδοὺ ἡ μόνη χάρις τὴν ὁποῖαν ἰκετευτικῶς σὰς ζητῶ· Μὴ τὴν ἀνοηθῆτε, τοῦλάχιστον δι' ἀγάπην τοῦ κοινοῦ μας φίλου, ἂν ὄχι χάριν τῆς ὑπολήψεως ἐκεῖνου, ὅστις τὸσάκις σὰς εἶπε, Λουκία, ὅτι εἶς ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, χάριν λέγω τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἐξαδέλφου σας Ραῦμόνδου.

Μόλις παρεδόθη τὸ γραμματίον εἰς μικρὸν γραμματοκομιότην, φέροντα βαρείας ζυλίου ἐμβαδὰς, καὶ ἐν τῇ στιγμῇ νῆα τις βουκόλος, φέροντα αἰσθητὰ φαιάν βραδωτῆν, καὶ κεραλόδεμα λευκὸν, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν σπουδαστὴν μας τὴν ἀκόλευθον ἐπιστολήν.

Κύριε,

« Συγχωρήσατε τὸ κίνημά μου, καὶ ἀποδοσάτέ το εἰς καλαιὴν φιλίαν. Γινώσκω κάλλιστα τὸ ἄδικον τὸ ὁποῖον ἔχω, ἀλλὰ καὶ, ὑμεῖς, μοὶ φαίνεται, δὲν ἄγνοεῖτε κατὰ πόσον σφάλαιε εἰς τὰ μεταξὺ μας διατρέξαντα. Εὐρισκόμενοι λοιπὸν ἀμφότεροι εἰς τὴν δυσάρεστον ταύτην ἰσοσταθμίαν, δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν θέλει ταπεινωθῆ μέ· χρις αἰτήσεως συγγνώμης. Ἀλλὰ πρόκειται, κύριε, νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν γενναιοψυχίαν σας. Ἐσκέφθη, Ραῦμόνδε, ὅτι ἡ αἰτισίς μου δὲν θέλει μείνει ἀνευ ἀπαντήσεως. Ἐρωτηθῶ μοι τοῦτο νὰ ἐκφράσω τὴν ἀδυναμίαν μου· μὴ με κατηγορήσῃτε. Ἐπὶ παντὸς ἄλλου πράγματος, ἐκτὸς τούτου, δύναμαι νὰ ἐγκαρτερήσω γενναίως. . . »

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὁ χάρτης ἔφερε λευκὴν στρογγύλην κηλίδα, σχεδὸν διάστερον καὶ ὑγρὰν, ἣτις εἶχε προκαλέσει ἐκ μέρους τοῦ συντάκτου τῆς ἐπιστολῆς τὴν ἐπιτήδειον ταύτην φράσιν, ἣτις, ἐν εἶδει παρρηθῆσεως, εἶχε σχῆμα μεταβατικόν.

« Σὰς ὑπενθυμίζω τὸν ὀμιχλώδη οὐρανὸν, ὅστις πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐπικρατεῖ, τὸν ἀνεμον ὅστις κατέβαλε τὰ ἄνθη, ὅστις πνέει εἰσέτι σφοδρὸς, καὶ ὅστις ὄθει μέχρις αὐτοῦ τοῦ χάρτου τοὺς μαργαρίτας τοὺς ὁποίους ἡ βροχὴ ἄρσεν ἐπὶ τοῦ κλήματος τοῦ παραθύρου μου. . . »

Ὁ Ραῦμόνδος διέκρυψε εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὴν ἀνάγνωσίν του· τὸ πρᾶγμα ἐξηγεῖτο σαφέστατα, καὶ διὰ τοῦτο προθύμως ἔφερε ἐπὶ τῶν χειλέων του τὸ ἀποτύπωμα τοῦ δακτύλου τῆς ἐρωμένης του. Εἶτα ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν.

« . . . Ἐννοεῖτε ὅτι ὅλα ταῦτα, ἡνώμενα μὲ κλίσιν ἐμφυτον πρὸς τὴν θλίψιν καὶ τὴν μελαγχολίαν, μ' ἔφεραν εἰς θέσιν νὰ αισθανθῶ βαθεῖς τὴν ἑλλειψίν προσφιλοῦς συνηθείας. Μαντεύετε βαθεῖως, ὅτι ὀμιλῶ περὶ τοῦ Ὑλῶφ. Δειχθῆτε, σὰς παρακαλῶ, ἐπιεικῆς, καὶ μὴ μεμφθῆτε εἰς ἐμὲ εὐαισθησίαν παιδαριώδη ἴσως. Ὁ ταλαίπωρος Ὑλῶφ εἶχεν ἐν ἔτος περίπου πλῆσιόν μου, ἐκάστην πρωΐαν καὶ ἐκάστην ἐσπέραν εἶχον τακτικῶς τὰς θωπεῖας του· δι' ὅλης δὲ τῆς ἡμέρας ἠκολούθει πιστῶς τὰ βήματά μου. Ἐκτὸς τούτου Ραῦμόνδε, ἐνθυμησθε δι' ὁποῖων ἐπιδεξίων τρόπων μὲ εὐχαρίσται καὶ διὰ τὴν ἐλαχίστην περιποίησιν τὴν ὁποῖαν ἐῶ ἔκαμνον. Ἀπετέλει, τολμῶ νὰ τὸ εἶπω ἂν καὶ θὰ σὰς φανῇ γελοῖον, μέρος τῆς οἰκογενείας. Τοῖς χειμῶνα ἐλάμβανε σοβαρῶς τὴν θέσιν του κατέναντι τῆς ἐστίας· τὸ δὲ θέρος ἠκολούθει εἰς ὄλας τὰς ἐκδρομάς μας. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, σήμερον δὲν ὑπάρχει πλέον ὄλοι, ἀνεξαιρέτως, τὸν ἐπιτεθήμενον ἢ οἰκίαν, ἣτις ἐνεψυχούτο ὑπὸ τῆς παρουσίας του,

« σήμερον φαίνεται ἔρημος. Πολλὰκις τὸν ἀναζητῶ εἰς τὰς γωνίας ὅπου ἤρεσκετο νὰ κάθηται· τὸ ὄνομα του ἐκπνέει ἐπὶ τῶν χειλέων μου, καὶ ἡ καρδία μου τῆκεται. Ὡ! διατὶ δὲν ἐσκέφθην ὅλα ταῦτα ὅταν τὸν παρεδέχθη ὑπὸ τὸν τρομερὸν ἐκείνον ὄρον! Ἐάν τότε ἤδυναμην νὰ προεἶδω τοιαύτας θλιβερὰς συνεπειάς, ἤθελον εἶς εἶπε, μὲ θυσίαν μου μεγαλήν, φεύγουσα ἐνταυτῶ καὶ ἀποστρέφουσα τὸ ὄμμα. . . ναί, ἤθελον εἶς εἶπε νὰ τὸν ἀρήσῃτε νὰ καταποντισθῇ. Ἐποθέσατε, Ραῦμόνδε, περὶ ἐμοῦ ὅ,τι θέλετε, ἀλλὰ, εἶς, παρακαλῶ θερμῶς, καταργήσατε τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τῆς συνθήκης μας. Ὡ! θέλω νὰ ἐπανεἶδω τὸν ταλαίπωρον Ὑλῶφ! — Δὲν σὰς λέγω νὰ τὸν φέρῃτε ὑμεῖς ὁ ἴδιος, ἂν καὶ ἡ παρουσία σας εἰς τὴν οἰκίαν μας, χωρὶς νὰ ἐπηρέασῃ ποσῶς τὴν ἀπόφασίν σας, ἤθελε δώσει τέρμα εἰς τὴν δεινὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποῖαν μᾶς θέτουσιν τὰ συμπεράσματα τῶν γονέων μας ἐπὶ τῆς βήξεώς μας. Ἐάν ὅμως ἡ ἀπόφασίς σας τοῦ νὰ μὴ ἔλθῃτε πλέον εἰς τὴν οἰκίαν μας ἦναι ἀμετάβλητος, θέλω σὰς ἀπαλλάξει τῆς δυσαρτερείας ταύτης, στέλλουσα ἐνίοτε νὰ λαμβάνω τὸν Ὑλῶφ. Ἐστε βέβαιος ὅτι δὲν θέλω καταχραστῆ τῆς καλωσύνης σας· ἀρκεῖ νὰ τὸν βλέπω ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, καὶ θέλω νομισθῆ, Ραῦμόνδε, ἡ εὐτυχιστέρα τοῦ κόσμου.

« Λουκία. »

Ἐνῶ ὁ Ραῦμόνδος ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολήν ταύτην δι' ἑκτινῆ ἤδη φοράν, ἐξετάζων τὴν ἐνοίαν, τὴν ὁποῖαν ἡ καρδία του κάλλιστα ἐμάντευεν, ἡ νέα βουκόλος, ἦν ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, ἐπέστρεψε, πνευστιῶσα, καὶ τῶ ἐνεχείρισε γραμματίον ἐμπεριέχον τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις, γεγραμμένας μὲ χεῖρα διασκευῆ καὶ τρέμουσαν.

« Σὰς εὐχαριστῶ ἐξ ὅλης μου καρδίας διότι προεἶδατε τὴν θερμότητά μου· ἐπιθυμῶν μου· ἡ γενναιοψυχία σας δὲν μὲ διέφυγεν, ἂν καὶ τὴν καλύπτετε ὑπὸ προσφάσεις· ἐθυσιάσατε τὴν φιλαυτίαν σας διὰ νὰ σώσῃτε τὴν ἰδικήν μου. Ἡ καρδία σας εἶναι καλὴ· τέρμα τῆς τῆς Λουκίας. — Ραῦμόνδε, φίλε μου, εἶπε, νὰ συνοδεύσῃς τὸν πιστὸν μας σκύλον. Ὡ! ἔλθε ταχυτέρον· ἔχω ἀνάγκην νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ λησμονήσῃς τὰ σφάλματά μου. Σὲ περιμένω διὰ νὰ ἐξέλθωμεν.

« Λουκία, ἡ ποτὲ ἐξαδέλφη σου. »

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ σπουδαστὴς μας ἀπέσπασε φύλλον χάρτου ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου του, καὶ ἔγραψε, διὰ μολύβδου, τὰς ἀκολουθοῦσας λέξεις.

Φιλτάτη μοὶ ἐξαδέλφη,

« Ἐπειδὴ θέλεις νὰ λησμονήσωμεν τὰ πάντα, εὐχαρίστως ὑπέκυψα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σου. Ὁ Ὑλῶφ θέλει προηγηθῆ ἐμοῦ διὰ νὰ σοὶ εἶπῃ ὅτι πᾶσα ἐπὶ τοῦ παρελθόντος ἐξήγησις καθίσταται ἀδύνατος τὴν ὥραν ταύτην. Αἱ τελευταῖαι τρεῖς ἡμέραι ἐξηλείφθησαν· ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ὑπῆρξαν παντελῶς.

« Σοὶ προσφέρω τὸν βραχίονά μου διὰ τὸν περίπατον· θέλωμεν δὲ ἀναλαβεῖν τὴν χθεσινήν ὁμιλίαν μας ὅθεν αὕτη διακοπή.

Ἐδίπλωσε τὸν χάρτην, τὸν ἔθεσεν εἰς τὸ στόμα τοῦ Ὑλῶφ, καὶ τῶ ἔδωσε τὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ κύων μόνον βήματά τινα προηγήθη τοῦ Ραῦμόνδου. Ἐπὶ τὸν δὲ τοῦ νεανίου εἰς τὴν αὐλήν, ἡ Λουκία ἐπέρασε τὸν βραχίονά της ὑπὸ τὸν ἰδικόν του, καὶ, προηγουμένου, ὡς συνήθως, τοῦ Ὑλῶφ, διευθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ.

Ὁ οἰκογενειακὸς σύλλογος, ἰστάμενος πρὸ τῶν παραθύρων τῆς αἰθούσης, τοὺς εἶδε ἀναχωροῦντας.

Ἡ θεραπεία ἐτελείωσε. Τὶ λέγετε, ἐξαδέλφη; ἡ ὄψησεν ὁ ἰατρός.

— Εἰσθε βαθὺς πρακτικὸς, ἀπήτησεν ἡ μήτηρ τῆς Λουκίας μειδιῶσα. Πότε εἶναι καιρὸς νὰ δώσωμεν τὸ φάρμακον;

— Τώρα, ἀνευ ἀναβολῆς.

— Ἀκούετε, πανοσιώτατε, εἶπεν ὁ σύζυγος πρὸς τὸν ἰερέα.

— Ἦν κυριακὴν λοιπὸν, ἀνέκραξε περιχαρῆς ὁ ἀγαθὸς ἰερεύς.

Ἐν τῶ μεταξὺ, οἱ μνηστοὶ μας ἐβύθιζον, ἀνεπαίσθητος, τοὺς πόδας των εἰς τὴν ὑγρὴν χλόην. Αἱ προηγηθεῖσαι βροχαὶ εἶχον καθαρῶς τὴν ἀτμοσφαιραν· μυρία εὐωδία ἐξήρχοντο τῆς γῆς, τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν δένδρων τῶν ὑπὸ γαλήνιον καὶ διαυγῆ οὐρανόν, ἐφ' οὗ διέτρεχον εἰσέτι λευκὰ τινὰ καὶ ἐλαφρὰ νέφη· τὰ πιητὰ, πιπιζόντα ἐπὶ τῶν δροσερῶν φύλλων, εἶχον ἐπαναλαβεῖν τὰ ἀσματικά των· ὅλη δὲ ἡ ἐξοχὴ ἦτο πλήρης μελαγχολίας.

Ἡ Λουκία καὶ ὁ Ραῦμόνδος ἦσαν εἰς ἐκστασιν ψυχῆς. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀπέυθυνεν ὁ εἶς πρὸς τὸν ἄλλον γλυκὰ μειδιάματα· ὁ δὲ Ραῦμόνδος κύψας πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του τὴν ἠρώτησε.

Θ' ἀγαπῶμεθα πάντοτε οὕτω;

— Διατὶ ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ νεῆνις, ῥιπτομένη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ραῦμόνδου διὰ νὰ κρῦψῃ τὴν χαρίεσσαν πεισματὴν μετ' ἧς ἐπρόφερε τὴν φράσιν ταύτην τὴν πλήρη λυπηρῶν ἀναμνήσεων.

Ἡ Λουκία καὶ ὁ Ραῦμόνδος, ἤδη διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, ἔλαβον τὴν εὐλογίαν τοῦ γάμου παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως. Ὁ ἔρωσ των ἐξηκολούθησε θερμὸς, καὶ σήμερον διατελοῦσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην· ἡμεῖς δὲ, πιστεύοντες εἰς τὸ ἀμετάβλητον τοῦ συζυγικοῦ ἔρωτος, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ μέχρι θανάτου θέλουσιν ἀγαπᾶσθαι τοιοῦτοτρόπως. Α. Κ.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΣΑΚΚΟΣ.

ΑΠΟΛΟΓΟΣ.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1810 ἦλθεν εἰς Στοκχόλ-

μη γέρων τις, τοῦ ὁποῖου οὐδαίς οὐτε τὸ ὄνομα οὐτε τὴν πατρίδα ἐγνώριζεν. Ἄν και μετὰ μεγίστης εὐκολίας ἐλάλει τὴν γλώσσαν τοῦ τόπου, ἢ προφρά του ὁμῶς ἦτο τόνον ἔνιτος, ὥστε οὐδένα ἐλάνθανεν, διήτο ξένος καταγωγῆς. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατώρθωσεν εἰς τὴν εὐτελεστέραν καὶ πτωχοτέραν οὐνοκίαν τῆς πόλεως, καὶ μετὰ δυσκολίας σχεδὸν κατώρθωσε τὸ πρῶτον τὸ ἐνοικίασθαι μικρὸν ἀνώγειον· διότι τὰ ἐκ χυλῶν ὑφάσματος ἐνδύματά του καὶ ἡ ἑλλειψίς παντὸς πράγματος καὶ παντὸς ἐπίπλου ὀλίγη ἐνεπνεον ἐμπιστοσύνην εἰς ἐκείνους πρὸς οὓς ἀπευθύνετο. Ἄλλ' ἅμα ἔμαθον ὅτι ἐπροκλήρωσε πάντοτε τὸ ἐνοικίον ἐκάστης ἐβδομάδος, ὅτι δὲν ἠγόραζε τίποτε ἐπιστώσει, καὶ ὅτι οὐδαίς ἐκ τῶν ξένων δὲν εἶχεν ὀλιγωτέρας ἢ αὐτὸς ἀπαιτήσεις, ἠδυνήθη τέλος νὰ ἐπιτύχη τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει καταφύγιον. Ἐν τούτοις, ἄς τὸ εἰπωμεν, ὁ μεμονωμένος βίος ὃν διήγα, αἱ παράδοξοι ἐκδρομαὶ του, τὸ ἐκλειυμένον ἀνάστημά του, ἡ νεκρώσιμος ἔκφρασις τῶν γωνιωδῶν καὶ παρημακῶτων χαρακτήρων του, τὸν καθυστεροῦν παντελῶς τῆς ἐκ μέρους τῆς οἰκοδεσποίνης του προσοχῆς καὶ περιποιήσεως, ἐπὶ τῶν ὁποίων τῷ ἔδιδον δικαίωμα ἢ περὶ τὰς πληρωμάς του ἀκριβεία καὶ τὸ ἀσημαντὸν τῶν ἀπαιτήσεών του. Ὁ ξένος μολαταῦτα οὐδὲ ὡς ἐφαίνετο προσέχων εἰς ταῦτα, ἀρκεθῆναι εἰς τὸ νὰ μὴ διαταράττηται περὶ τὸν τρόπον τοῦ βίου ὃν ἠρέσκετο νὰ διᾶγη. Καὶ διὲ μὲν ἐμενεν ἐβδομάδας ὀλοκλήρους κατὰκλειστος ἐντὸς τοῦ δωματίου του, ἄλλοτε δὲ διετέλει ἀπὸν ἐπὶ ἐπτά ἢ οκτὼ ἡμέρας. Ἐπείστερος τότε δὲρῶτερος καὶ μᾶλλον καταβεβλημένος παρά ποτέ, με κόμην ἀτημέλητον, με ὄμμα ἐλοσυρὸν καὶ με ἐνδύματα καταδρεκτα ὑπὸ τῆς βροχῆς, ἡ κατάξηρα ὑπὸ τοῦ παγετοῦ. Καθ' ὁδὸν οἱ διαβάται ἠδύνατο καὶ ἀρείσκεται νὰ σταματήσῃ διὰ νὰ τὸν περιεργάζωνται μετὰ περισσοτέρας ἀναίσεως· ὁ ξένος οὐδέμιαν εἶδε προσοχὴν, ἐφριεχόμενος πάντοτε βεβουθισμένος εἰς τὰς μελέτας του. Ἠρέσκετο συνήθως νὰ διατρέχη τὰς ἀγυῖας τῆς Στοκχόλμης ἢ νὰ περιπλανᾶται εἰς τὰς ἐξοχὰς κατὰ τὰς θειλῶδεις ἢ χιονώδεις ἡμέρας. Ἡ ἐλαχίστη ἀκτίς ἡλίου τὸν ἠνάγκαζε νὰ κατακλείηται ἐντὸς τῆς οἰκίας του, οὕτως ὥστε ἠθελε τις εἶπει, ὅτι ἡ γαλήνη τῆς φύσεως τὸν ἐβλαπτε, τὸ δὲ κυανὸν τοῦ οὐρανοῦ τῷ ἐπροξένει τρόμον. Ἄλλ' ὅτι ὁ ἄνεμος ἐμυᾶτο, ὅτι ἡ βροντὴ ὠρύετο, ὅτι ἡ ἀστραπὴ ἔλαμπε, τότε δὲν ἐβλεπέ τις ἄλλον τὸν σιωπηλὸν ἐκείνον γέροντα, ὅστις ἐφαίνετο κινούμενος ὑπὸ ἐλατηρίων αὐτομάτων. Τὸ στόμα του διηοίγετο ὑπὸ ἰερωστίμου μειδιάματος, ἢ ὑπόξανθος κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ του διέλαμπεν ὑπὸ παραδόξου λάμψεως· τότε ἐπεριπάτει ταχέως, ὡσεὶ ἠεθάνετο κατόπιν του τὸ ξίφος τοῦ ἀρχαγγέλου, ὠθοῦντος αἰετοῦ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν τὸν Ἰουδαῖον Ἀχασβέρον.

Ἐσπέραν τινὰ ἡ χιῶν ἐπιπτε βραδέως· ἡ δὲ οἰκοδέσποινα τοῦ γέροντος ἐκαθητο ὅσον ἐνεστι πλησιέστερον τῆς ἐστίας τῆς· διότι εὐχάριστον μῖναι τὸ νὰ βλέπῃ τις, ἐν καιρῷ δριμύτος χειμῶνος, λάμπουσαν ἐνώπιόν του φλόγα διαυγῆ καὶ

ζωηράν. Διηγείτο μετ' εὐθυμίας γεγονότα τοῦ βίου τῆς, ἐνώπιον τῶν δύο θυγατέρων καὶ τριῶν νέων σπουδαστῶν, περιμαζευμένων, ὡς πύτη, περὶ τὴν ἐστίαν. Καθ' ἣν στιγμήν ἡ εὐθυμία εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἑπακροσθῆναι, ὁ δὲ ἐκ τῆς διηγήσεως γέλωσ ἦτο ζωηρότατος, κρούσμα ξηρὸν καὶ τραχὺ ἠκούσθη ἐπὶ τῆς θύρας, ἧτις αἴφνης ἠνοιχθη ἀφ' ἐαυτῆς, καὶ ἐκτύπησε μετὰ κρότου κατὰ τοῦ τοίχου. Ἐράνη τότε εἰσδύουσα εἰς τὸ εἶκμα ἢ στυγερά μορφή τοῦ ἀγνώστου. Τὰ γηραιὰ μέλη του ἦσαν μέλανα ὑπὸ τοῦ φύχου, τεμάχια δὲ πάγου ἀνωρθον τὰς τρίχας τοῦ γενείου καὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ μόλις ἠδύνατο νὰ στηριχθῆ ἐπὶ τῶν ποδῶν του. Μηχανικῶς πῶς ἡ οἰκογένεια συνεπίεσθη, καὶ κατώρθωσε νὰ τῷ παραχωρήσῃ, πλησίον τῆς ἐστίας, θέσιν, τὴν ὁποῖαν κατέλαβε παρευθὺς. Κατὰ τὴν συνήθειαν του, χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ ἢ νὰ εὐχαριστήσῃ κανένα, ἀνεκαθισσε, τὸ πρόσωπον κρατῶν κεκρυμμένον ἐντὸς τῶν κατίσχυων χειρῶν του, καὶ διέμεινε εἰς ταύτην τὴν στάσιν πλέον τῶν δύο ὥρων. Τέλος ἀνεστῆναξεν, ὡς στενάζει ὁ πεπτωκὸς ἀγγελοσ ἀνεθυμούμενος τὸν παράδεισον εἰς τὸν ἄδην, ἀνύψωσε σπασμωδικῶς τὴν κεφαλὴν, προσέβλεψε τὸν οὐρανὸν μετ' ἀπελπισίας, καὶ ἐπανάπεσεν εἰς τὴν προτέραν του στάσιν.

— Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ δαίμονος! εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα ἐντρομος, ἐνῶ οἱ περὶ αὐτὴν συνήλλαττον βλέμμα ἀνέσυχον.

— Ὁ δαίμων! ἐπιθύρισε ὁ γέρων με φωνὴν βραδείαν, ἀποτροπαίως δονήσασαν τὸν ἀέρα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπολύτου σιωπῆς, ἧτις ἐπεκράτει ἐντὸς τῆς εὐρυχωροῦ ἐκείνης αἰθούσης.

Ὁ δαίμων! ἐπανάλαβεν ὁ ἀγνώστος· ὦ! μὴ λαλήτε περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγγέλου εἰς τοιαύτην νύκτα, καὶ ὅτι ὁ ὠροδείκτης εἶναι τὸσον πλησίον εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦ μεσουκτίου. Τίς οἶδεν ἂν ὁ βασιλεὺς τοῦ σκότους δὲν στέκεται τὴν στιγμήν ταύτην ὀπισθὲν σας, καὶ δὲν ἐκτείνει τοὺς τρομεροὺς δρυχὰς του ἐπὶ τὰς κεφαλὰς σας;

Οἱ παρεστῶτες ἐστρεψαν τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τρόμου, ὡσεὶ ἀνέμενον τὴν παρουσίαν τοῦ κακοποιῶ πνεύματος.

Ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν περὶ τῶν τοῦ Ἀστάρωθ, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν ταραχὴν τοῦ ἀεροατηρίου του, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς λέγων πτέρυγός του ὑπάρχει βαθεῖα πληγὴ, πληγὴ τῆς ὁποίας ὁ πόνος τὸν ἀπειλίζει ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, καὶ θέλει τὸν ἀπελπίσει μέχρι συντελείας τῶν αἰῶνων. Καὶ ἰδοὺ τὸ αἴτιον. Ἐσπέραν τινὰ, ἐνῶ περιπλανᾶτο ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ παρετῆρει τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος εἶναι λεία ἐνταυτῷ καὶ κτησίς του, ἠεθάνθη πίπτον ἐπὶ τῆς πτέρυγός του ταύτης τὸ δάκρυ ἐνός ἀγγέλου· ἐξέφρασε εὐθὺς φωνὴν λύπης καὶ θλίψεως· περιέστρεψε τὴν φλογερὰν σπάτην του, καὶ ὤρμησε νὰ ἐκδικηθῆ. Τὸ τέκνον τοῦ οὐρανοῦ ἐκλασε μετ' ὀσσην πικρίαν, ὡστε δὲν παρετῆρησε τὴν παρουσίαν τοῦ ἐχθροῦ του. Ἡ θλίψις αὐτὴ ἐχαροποίησε τὴν ψυχὴν τοῦ Σατανᾶ. Ἀνέστειλε τὰς φρικιάσεις τῆς πληγωμένης πτέρυγός του, ὑπέκρυψε τὸ ἀνάτατον πάθος του, καὶ

παριδόθη εἰς γέλωτα. Ὁ Ἀγγελοσ ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν.

— Χαῖρε, Σατανᾶ, εἶπε τὸ οὐράνιον πνεῦμα· χαῖρε, διότι ἡ ὑπερηφάνια, ἧτις σὲ κατεκρέμησεν ἀπὸ τὰ οὐράνια εἰσώματα, κατεσκόντισε τὰς φρενάς ἐνός ἀγίου.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ κακοῦ ἐβρίψεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ἐκτῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων βλεμμάτων, τὰ ὅποια εἰς τὰ πνεύματα μόνον ἀνέκουσιν, ἔτεινε τὸ τράχηλον αὐτοῦ οὓς, καὶ ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν.

— Ὁχι! οὐτε ὁ Σατανᾶς αὐτὸς δὲν ἠθελε δυνηθῆ νὰ με παρασύρῃ εἰς κακὴν πράξιν.

Ἐκείνος ὅστις ἐπρόφερε τὰς ὑπερηφάνους ταύτας λέξεις ἠγάπα, καὶ δὲν εἶχεν εἰσέτι διαφθεῖρει ἐκείνην ἧτις ἐκείτο πρὸ τῶν ποδῶν του, παράφρων ὑπὸ τοῦ ἔρωτος· ἐκράτει εἰς χεῖράς του τὸ μυστικὸν τοῦ φίλου του, καὶ εἶχε διατηρήσει τὸ μυστικὸν τοῦτο εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας του· διένεμε τὴν δικαιοσύνην, καὶ ποτέ, ἀπαγγέλλων ἀπόφασιν, δὲν εἶχε δώσει ἀκρόσιν εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν. Ἡ καρδιά του ἦτο ἀγνή προδοσίας, καὶ τὰ χεῖλη του ἀμόλυντα ἀπὸ τοῦ ψεύδους. Ἄλλὰ φεῦ! ἐπειδὴ προσέβλεπεν αἰετοῦτε κατὰ πρόσωπον τὴν ζωηράν λάμψιν τῆς ἀρετῆς, τὸ βλέμμα του ἐξισταμβώθη, καὶ μυρία παραφοραὶ, μυρία σκοτοδινιάσεις ἐτάραττον τὸ ἄχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ Σατανᾶ ἀήτητον πνεῦμά του.

— Ἀποῦ ὑπερέβης τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν ἀρετὴν, σοῦ μένει ἤδη νὰ τοὺς ὑπερέβῃς καὶ κατὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν σοφίαν, εἶπε γέρων τις, ὅστις εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ Ὠλάφ, χωρὶς οὗτος νὰ τὸν αἰσθανθῆ ἐρχόμενον, καὶ ὅστις τὸν συνέλαβεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκέψεών του ἔϊσαι ἅγιος, καὶ δὲν κάμνεις θαύματα;

— Τὰ θαύματα εἶναι ἐκ Θεοῦ, ἀπήνησεν ὁ Ὠλάφ.

— Ναί, ἀναμφιβόλως, ἐπανάλαβεν ὁ γέρων, ὁ Θεὸς μόνος δύναται ν' ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον τῆς μεταβολῆς τῶν νόμων τῆς φύσεως, ἀλλ' εἶναι ἐπιτετραμμένον καὶ εἰς θνητὰ χεῖλη, εἰς τὰ ἰδικὰ μου, λόγου χάριν, νὰ σοὶ ἀποκαλύψω τὸ μυστήριον τοῦτο· διότι εἶμαι ἅγιος, καὶ κάμνω θαύματα· κύτταξε.

Ἐἶπε, καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν σελήνην, καὶ ἡ σελήνη ἐσκοτίσθη, ὡσεὶ κάλυμμα ἐκλείψεως εἶχε διαβῆ ἔμπροσθεν τοῦ δίσκου τῆς· ἐκάλεσε διὰ χειρονομίας ἕνα ἀστέρη, καὶ ὁ ἀστὴρ ἐβρίψεν ἐπὶ τῶν ποδῶν τοῦ μυστηριώδους γέροντος στέφανον πύρρινον, διὰ τοῦ ὁποῖου περιέβαλε τὴν κεφαλὴν του.

— Καθὼς ἐγὼ οὕτω καὶ σὺ, ἐπανάλαβεν ὁ ἀγνώστος, κατέχεις τὰς εἰς τὴν ἀγιότητα ἀναγκαίας ἰδιότητας διὰ νὰ κάμνης θαύματα. Ἦλθον νὰ σὲ διδάξω τοὺς τύπους καὶ τὰ μυστήριά των.

Ὁ Ὠλάφ, ἐκπληκτος καὶ κυριευμένος ὑπὸ ταραχῆς μεμιγμένης μετ' ὑπερβολικῆς σιγῆς ἰδεῶν, ἀπειράθη νὰ φύγῃ, καὶ μολαταῦτα ἐξηκολούθησε ν' ἀπευθύνῃ ἐρωτήσεις πρὸς τὸν ἐνώπιόν του ἱστάμενον γέροντα, περιβεβλημένον εἰς τὰς πτυχὰς μακροῦ διδακτωρικοῦ χιτῶνος.

— Γιέ μου, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀγνώστος, τὸ νὰ φθάσῃς εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς σοφίας χωρὶς νὰ δρέψῃς τὴν ἀμάραντον δάφνην, ἧτις ὀφείλει νὰ ἦναι ἡ μόνη ἀμοιβὴ σου ἐν τῇ αἰωνιότητι, εἶναι ἴδιον ἀναισθήτου

καὶ ἀχαρίστου ἀνθρώπου. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ δῶρον τῶν θαυμάτων, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ σὲ ἀνταμειψῇ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. Δὲν ὀφείλεις διὰ τοῦ παραδείγματος σου νὰ προτρέψῃς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εἰς τὴν πράξιν τοῦ καλοῦ; Ἡ φήμη τῆς ὑπερανθρώπου ἰσχύος σου δὲν θέλει κατασταλθῆ στήλη πύργος διὰ νὰ ὀδηγῇ τοὺς πορευομένους εἰσέτι ἐν τῇ σκοτίᾳ; Ἀκολουθήσον τὸς συμβουλὰς μου, καὶ ἀπὸ τοῦδε διὰ μόνης τῆς θελήσεως τῆς διανοίας σου, δι' ἐὸς μόνου νεύματος θέλεις μεταβάλλει τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Εἰς τὴν φωνὴν σου οἱ νεκροὶ θέλουν ἐξέλθει τῶν τάφων· θέλεις δυνηθῆ, ὡς ὁ Μωσῆς, νὰ βίψῃς ἐπὶ τῶν ἀσεβῶν ἐθνῶν τὰς ἐπτά καταστρεπτικὰς πληγὰς· ὅσοι δὲν κλίνουσιν τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ ὀνόματος σου, θέλουν συντριβῆ πρὸ τῶν ποδῶν σου. Ἐλθέ λοιπόν, ἡ ὥρα εἶναι ἐνωϊκὴ· ἐντὸς ὀλίγου θέλει σημάνει μεσοῦκτιον· μεσοῦκτιον, ὦρα μυστηριώδης καὶ ἰσχυρῆ, ἧτις δὲν ἀνῆκει μῆτε εἰς τὴν λήγουσαν, μῆτε εἰς τὴν ἀρχομένην ἡμέραν· μεσοῦκτιον, χάος στιγμιαῖον, ἐξ οὗ δύναται νὰ διαλάμψῃ διὰ τὰς ἀγνάς καρδίας, ὁποῖα ἡ ἰδικὴ σου, ζύνομισ ἐπιμοιργική καὶ ὑψηλὴ.

Ὁ Ὠλάφ, ἠκολούθησε τὸν ὀδηγὸν ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε θεῖον· ἀκολουθῶν δ' αὐτὸν ἠθέλησε νὰ προσευχθῆ, ἀλλ' ἡ προσευχὴ ἐξέπνευσε ἐπὶ τῶν χειρῶν του· πᾶς στοχασμὸς ἐφαίνετο ξένος εἰς τὴν ψυχρὰν ἐνταυτῷ καὶ θερμὴν κεφαλὴν του. Διήλθον οὕτω τὴν πόλιν τῆς Στοκχόλμης, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ νεκροταφεῖον, τοῦ ὁποῖου ἡ θύρα αὐτομάτως ἠνοιχθη ἐνώπιόν των. Ὁ ἄνεμος ἐμυᾶτο, ὡς μυκάται καὶ τόρα· ἡ χιῶν ἐπιπτε συστρεφομένη, ὡς κίπτει καὶ τόρα συστρεφομένη· τὰ καταχθόνια πνεύματα ἐκρατοῦντο ἤδη ἀπὸ τὰς χεῖρας, καθὼς κάμνουν τὴν στιγμήν ταύτην διὰ ν' ἀρχίσουν τὸν χορὸν τῆς δημηγύρεως σημεῖον τῆς ἐνάρξεως.

— Δέσε τοὺς ὀφθαλμοὺς σου μετ' αὐτὸ τὸ μακθῆλιον, εἶπεν ὁ ἀγνώστος. Ὁ Ὠλάφ ὑπήκουσε μηχανικῶς· ἐπρεχώρησεν τότε βήματά τινα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ οἱ πόδες των συνεκρούσθησαν μετ' ὁ ὀφθαλμοῦ ἐνός τάφου.

— Λάβε αὐτὸν τὸν δερμάτινον σάκκον, εἶπεν ὁ ὀδηγός· ἅμα ἠχῆσῃ ὁ κῶδων, θέλεις κτυπήσει τὴν γῆν διὰ τοῦ ποδός σου δωδεκάκις, προφέρων ἐπανεληγμένως τὸ ὄνομα τοῦ Σατανᾶ.

— Τὸ ὄνομα τοῦ Σατανᾶ! ἀνέκραξεν ὁ Ὠλάφ· Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ πᾶν συνάλλαγμα μετὰ τοῦ κατηραμένου.

— Ποῖος σοῦ εἶπε περὶ συναλλάγματος μετ' αὐτοῦ, διέκοψεν αὐτὸν ὁ ἕτερος καγγαζῶν· ἀπ' ἐναντίας, ἐξορκισμὸν διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃς. Ἀποῦ ἐκτελέσῃς αὐτὸν τὸν τύπον, ἀνοίξον τὸν σάκκον, καὶ κλείσον αὐτὸν πάλιν ταχέως. Μὴ δώσης ποσῶς προσοχὴν εἰς ματαιοὺς θορύβους, οἵτινες θέλουν προσβάλλει τὰς ἀκοὰς σου. Ἄμα ὁ σάκκος κλεισθῆ, κάνεις δὲν θέλει ἐξισωθῆ μετ' ἐσὲ ὡς πρὸς τὴν ἰσχύν.

Μόλις ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, καὶ εὐθὺς ἐσήμανε μεσοῦκτιον. Εἰς τὸν δωδεκάτον κτύπον καὶ εἰς τὴν δωδεκάτην πρόσκλησιν τοῦ Ὠλάφ, ἡ γῆ ἐκλονίσθη, στεναγμὸς βαθὺς ἐξῆλθε τοῦ τάφου, καὶ φωνὴ γοερὰ,

επαναληφθείσα διὰ τῆς ἡχοῦς, ἐτάραξε καὶ συνεκίνησεν ἐνταυτῷ τὴν ψυχὴν τοῦ Ὠλάρ. Ἀπέσπασε τότε τὸ κάλυμμα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Βεβήει σιωπῇ ἐπεκράτει ἤδη ἐν τῷ κοιμητηρίῳ, ὃ δὲ ὀδηγήσας τὸν ἀπερίσκεπτον Ὠλάρ εἰς τοὺς νεκρωσίμους ἐκείνους τόπους, ἀπεμακρύνετο ταχέως βήμασι, προσφέρων πρὸς ἀπεχαιριτισμὸν τὰς ἀκολούθους λέξεις.

— Ὅσκις θελήσης νὰ κάμῃς ἐν θαῦμα, κτύπα βιάω: τὸν σάκκον τοῦτον.

Ὁ Ὠλάρ ἠκολούθησε μηχανικῶς τῆς συμβουλῆν ταύτην. Ἐκτύπησε τὸν σάκκον, καὶ ἐξέφευξε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ εὐρεθῇ μακρὰν τοῦ κοιμητηρίου. Παρευθὺς χεῖρε: ἀόρατοι τὸν περιέβαλον καὶ τὸν μετέφερον εἰς τὴν οἰκίαν του, ταχύτερον καὶ αὐτῆς τῆς διανοίας.

Ἄμα εὐρέθη εἰς τὴν οἰκίαν του, ἡ πρώτη αὐτοῦ φροντίς ὑπῆρξε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ προσευχητήριόν του, καὶ γονυπετῆς νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν διὰ τὸ ὅποιον τῷ εἶχε δωρήσει δῶρον τῶν θαυμάτων. Ἀλλὰ φεῦ! ματαίως ἐπροσπάθησε ν' ἀναπολήτῃ εἰς τὴν μνήμην του μίαν καὶ φράσιν προσευχῆς. Ἐκτύπησε τὸν μαῦρον σάκκον διὰ ν' ἀνεύρῃ τὴν εὐκολίαν τοῦ προσεύχασθαι, πλὴν εἰς μάτην ἐδιπλασίαζε τοὺς κτύπους, εἰς μάτην ἠνάγκασε τὸ ἐντὸς τοῦ σάκκου ἐγκλεισμένον ἀόρατον πνεῦμα νὰ ἐκφέρῃ κραυγὰς θρηνώδεις· δὲν κατάρθωσεν ὁ ἄθλιος· ν' ἀνευθιμῆθῃ οὔτε τὰς πρώτας λέξεις τοῦ Πάτερ ἡμῶν. Ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὑπὸ τῆς ὀργῆς καὶ τῆς λύπης, ἐξέριψε τὸν σάκκον κατὰ γῆς, τὸν κατεπάτησεν ὑπὸ τοὺς πόδας του, ἐξέφευξεν ἀράς φρικώδεις κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην, διότι δὲν ἤθνηθη ν' ἀπολαύσῃ ὅτι ἐξήτει· δὲν ἤθνηθη νὰ προσευχηθῇ. Ἐν τούτοις φωνῆ τις ἐθρῆνε ἐντὸς τοῦ σάκκου, καὶ ἀλλόκοτοι καγγατμοὶ γέλωτος ἠκούοντο ἐξωθεν τοῦ παραθύρου του. Τέλος, ὁ Ὠλάρ ἤκουσε φωνάς, αἰτίνες, ἀπεμακρυνόμεναι, ἐπιθύριζον. Μητροκτόνε! μητροκτόνε!

Ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης ὁ Ὠλάρ ἐγινε παντοδύναμος ὡς πρὸς τὸ κακοποιεῖν. ἀλλ' ὁσάκις ἤθελε νὰ πράξῃ καλὸν, ὁ σάκκος καθίστατο ἀνίσχυρος· διότι ἀπελπισία καὶ δάκρυα ἀτελείωτα ἐπεριέμενον ἐν Ὠλάρ.

Ὁ Ὠλάρ ἐγινε τόσον σοφός, ὥστε κἀνὲν δὲν εἶχεν ἀνταγωνιστὴν, τόσον ἰσχυρός, ὥστε οὐδεὶς τῶν πριγκίπων τῆς Σουηδίας ἐξισοῦτο μετ' αὐτόν. Οἱ πύργοι του ἠριθμοῦντο κατὰ ἑκατοντάδας, ὃ δὲ γρυτὸς ἀρθῶνος διέλαμπεν ἐνώπιόν του ἅμα μετ' αὐτῆν πρόθεσις ἐκτύπη τὸν μαῦρον σάκκον. Ἀλλ' ὦ ματαίότης! Ὁ Ὠλάρ δὲν εἶχε πλέον ἀνάπτυξιν! οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἠθάνθησαν πλέον τὸν γλυκὺν καὶ ἡσυχὸν ὕπνον· ἡ λέξις μητροκτόνε ἠντήχη· ἀδικόπως εἰς τὰς ἀκοάς του, ἂν καὶ κάμει φωνὴ δὲν ἐπρόφερε τὴν λέξιν ταύτην.

Ἡ σπίατο τύφιν συνειδότος, ἂν καὶ δὲν εἶχε πράξει κἀνὲν ἐγκλημα· ἡ ἰδέα τῆς μητρὸς του τὸν ἐξέριπτεν εἰς ἀπελπισίαν, ὥστε ἦτο υἱὸς ἐνοχοῦ! αὐτὸς ὅστις ὑπῆρξεν υἱὸς εὐπειθῆς καὶ ἀρωσιωμένος εἰς τὴν ἀγῆν ἐκείνην γυναῖκα, διαρκούντος τοῦ βίου της, αὐτὸς ὅστις, ὅτε ἠδύνατο νὰ προσεύχεται, προσηχηθῆν τοσάκις ὑπὲρ αὐτῆς! Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὴν ἀνευ γνώστη· αἰεὶς οἰκτρὰν κατάστασίν του. Μὴ δυνάμενος πλέον νὰ δέηται αὐτὸς, ἐκρίνε καλὸν νὰ ἐμ-

πιστευθῇ τὴν φροντίδα ταύτην εἰς ἀξιοεσθαστὸν τινα ἱερέα, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ ἱερούργησῃ τὴν ἐπομένην ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάμνησις τόσον σκληρῶς κατεδίωκε τὸν Ὠλάρ.

Ὁ Ὠλάρ ἀπεφάσισε νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἱερούργίαν ταύτην, ἧς ἐμελλε νὰ τελεσθῇ τὴν πρωΐαν, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Πρώτην ἤδη φορὰν εἰσῆρχετο εἰς ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς συναντήσεώς του μετὰ τοῦ ἀγνώστου.

Ἐλαβε τὸν μαῦρον σάκκον ὑπὸ μάλην, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Μόλις δ' εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ δύναμις ἀόρατος τὸν ἀπώθησεν ἐκείθεν· τὸ φῶς τῶν λαμπάδων ἐθαμβώθη, ἡ ἐντασορύγις ἐξέφευξεν ἤχον θρηνώδη, ὁ ἱερεὺς ἐντρομος διέκοψε τὰς δεήσεις του, καὶ στεναγμοὶ τοσοῦτον γοεροὶ ἐξῆλθον τοῦ σάκκου, ὥστε ὁ Ὠλάρ τὸν ἐξέριπεν ἄκων κατὰ γῆς.

Ὁ σάκκος κυλινδούμενος συνεκρούσθη μετ' αὐτὸν τὸν θυσιαστηρίου. Αἰρῆς μορφή λευκὴ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὸν οὐρανόν, ῥίπτουσα πρὸς τὸν Ὠλάρ βλέμμα οἰκτου. Κρίνατε περὶ τῆς ἀπελπισίας του! ἦτο ἡ σκιά τῆς μητρὸς του! Ναί! ὁ Ὠλάρ ἦτο μητροκτόνος. Ὁ Σατανᾶ· τὸν εἶχεν ὠθήσει εἰς τὴν φρικωδέστεραν καὶ ἀσεβεστεραν τῶν πράξεων! Τὸν εἶχεν ὠθήσει εἰς ἐγκλημα, κατὰ τοῦ ὁποίου ἡ ἀνθρώπινα· γλώσσα δὲν ἔχει κατὰ τὸ ἀναλόγους πρὸς τὴν φρικὴν τὴν ὁποίαν ἐμπνέει. Ἦτο μητροκτόνος! μητροκτόνος!

Ἀλλῶν οὕτως ὁ γέρον ἔλαβε μετ' αὐτὸν δάκρυα, καὶ παραδίδοτο εἰς ἀπελπισίαν, ὥστε συνεμερίζοντο τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος τοῦ κατηραμένου υἱοῦ. Ἡ γέρθη τῆς ἐβρας του, ἤρχισε νὰ διατρέχῃ μετ' αὐτὸν τὸν εὐρύχωρον ἐκείνον θάλαμον τὸν μόλις ὑπὸ ἀμυδρὰς λάμπρας πεπαλαιωμένου λύχνου φωτιζόμενον. Αἰρῆς ἐσήμανε μεσονύκτιον· ὁ γέρον ἔσταμάτησεν· ἔπειτα τὸ οὖς πρὸς τὸ ὠρολόγιον· τὸ βλέμμα του ἐλαβεν ἔκφρασιν ἀλλόκοτον, καὶ κατέπεσε χμαῖ ἐπαναλαμβανῶν τὴν λέξιν. Μητροκτόνε!

Μόλις ὁ δωδέκατος κύκλος τοῦ ὠρολογίου ἤγγειλε τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἡ κεραλὴ τοῦ δυστοχοῦς γέροντος ἤρχισε νὰ σπαράττειται καὶ νὰ κτυπᾷ ὀρμητικῶς τὸ ἔδαφος.

— Ὁ Θεὸς νὰ τὸν συγχωρήσῃ! ἀνεκράξαι οἱ παρρησιῶτες ἐντρομοί.

Πάταχος θρονῆς ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν εὐχὴν ταύτην, καὶ θόρειον σέλας, ὅμοιον πρὸς ὑπερμεγέθη φλόγα, περιέβλεπε τὸν οὐρανόν. Τρομερὸν ἦτο τὸ θέαμα τῆς φύσεως! ὁ κεραυνὸς συνυπῆρχε μετὰ τῆς χιόνος, καὶ τὸ φῶς μετὰ τῆς νυκτὸς.

— Ὁ Θεὸς νὰ ἀλεήτῃ τὴν ψυχὴν του! ἐπανάλαβον οἱ θρησκείας χριστιανοί.

Ἡ καταγίγῃ ἐσύτρυψε τὰς ὕλους τοῦ παραθύρου· αἱ δὲ γυναῖκες ἐξέφερον κραυγὰς τρόμου, διότι, ὡς ἔλεγον, εἶδο· μορφή ἀνώνομου φέρουσαν ὑπὸ μάλην μαῦρον σάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐσπαράσσετό τι.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) A. K.

ΙΧΝΗ ΤΗΣ ΟΡΙΑΜΒΙΚΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ

Τὰ φαινόμενα κατὰ τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ Τιβέρεως ἐρείπια εἰσὶν οἱ ὀρθοστάται τῆς περιφήμου Θριαμβικῆς Γεφύρας, ἧς τὸ εὖτος ὠνομάσθη· διότι δι' αὐτῆς διέβαινον οἱ νικηταί, ἐπιστρέφοντες θριαμβευτοὶ εἰς Ῥώμην, ἕνεκα τῶν ὑπ' αὐτῶν στηθέντων τροπαίων πρὸς τὴν ἄρκιον ἢ τὴν δύσιν· οἱ δὲ νικῶντες κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἢ τὴν μεσημβρίαν εἶχον ἄλλην ἑδὸν.

Ὁ θρίαμβος ἀπεδίδοτο ὡς θραβεῖον εἰς τὸν ὅστις ἐν μιᾷ μάχῃ ἐφόρουσε τοὐλάχιστον πέντε χιλιάδας ἐκ τῶν ἐχθρῶν του. Ὁ τροπαιοῦχος ἐπέμπε ταχέως εἰς Ῥώμην ἐπιστολὰς ἐστεμμένας μετ' ἀφίρας, αἰτῶν τὸν θρίαμβον· καὶ ἐν τούτοις ἀνεχώρει ἔχων ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ ὀδηγίαν ὄλον τὸν στρατόν του. Εἰ μὲν ἤρχετο ἀπὸ τῆς ἄρκτου ἢ τῆς δύσεως, ἐκπηδίαζεν εἰς τὴν Ῥώμην εἴτε διὰ τῆς Φλαμινίας, εἴτε διὰ τῆς Κασιίας ὁδοῦ καὶ κατέλυν ἐντὸς τῶν Οὐατικανῶν καὶ Ιανικλιῶν πεδίων.

Ἡ δὲ βουλή, ἐν τῷ μεταξὺ συνερχομένη εἰς τὸν ὑπὸ τὸ Καπιτώλιον ναὸν τῆς Ἐννοῦς, ἐξήταζε τὰς αἰτήσεις τοῦ νικητοῦ, καὶ κατ' αὐτὰς ἐνέκρινεν ἢ ἀπεδοκίμαζε τὸν θρίαμβον. Εἰ μὲν τὸν ἐνέκρινε, διωρίζετο παρευθὺς ἡ ἡμέρα τῆς τελετῆς. Ἐπὶ ταύτῃ ὁ θριαμβεύων, ἐνδεδυμένος πεποικιλμένην τῆβενναν, ἐκράτει φοινίκια εἰς τὴν χεῖρα· καὶ, τελομένης πρώτου θυσίας πρὸς τοὺς Θεοὺς τοῦ Καπιτωλίου ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἐννοῦς, ἐξέβαινεν ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἀνέβαινεν ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ἄρματος. Παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του, ἀνεχώρει ἀπὸ τὰ Οὐατικανὰ καὶ Ιανικλιὰ πεδία, καὶ πρῶτον διερχόμενος τὴν θύραν καὶ τὴν γεφυραν τοῦ Θριαμβοῦ, εἰσῆγετο εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἀρεως. Ἀπὸ τούτου, διαβαίνων τὴν εὐθείαν (reclam) ἑδὸν, τὸ θέατρον τοῦ Πομπηίου, τὸν Φλαμινίον κίρκον, τὴν στοῶν τῆς Ὀκταβίας, τὸ θέατρον τοῦ Μαρκέλλου, καὶ τὸ Βήλαυρον (1), ἐφθάνεν εἰς τὸν μέγιστον Κίρκον. Μετὰ τὴν διάβασιν καὶ τούτου ἤρχετο διὰ τῆς θριαμβικῆς ὁδοῦ, καθ' ἣν ἵσταται ἡ ἀψὶς τοῦ μεγάλου Κωνσταντινοῦ, εἰς τὴν λεγομένην ἱερὰν ἑδὸν. Ἀπὸ δὲ ταύτης ὁδεύων ἀπέναντι τῶν μεγαλοπρεπῶν ναῶν τῆς τε Ἀφροδίτης καὶ τῆς Ῥώμης, καὶ τῆς Φαυστίνης· (2) ἀνεχώρει διὰ τῆς Φαβιανῆς ἀψίδος εἰς τὸν Φόρον· καὶ ἐτεῦθε, ἤρχετο διὰ τῆς ἀψίδος τοῦ Σεπτιμίου Σευήρου, εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἐνθα κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος. Ἐνταυτῷ ἐφικνόμενος προσέφερε πανηγυρικὴν θυσίαν εἰς τὸν βέλτερον μέγιστον Δία, καὶ τῷ ἐδώρει τὰ πολυτίμα ἐχθρικά λάφυρα. Ὁ δὲ θριαμβευτῆς, εἰ μὲν εἶχε τὰ σκῦλα τοῦ φρονευθέντος διὰ τῶν χειρῶν

αὐτοῦ ἀντιπάλου ἀρχηγοῦ, ἀνήρτα αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Φερετρίου Διός.

Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους, ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐπολέμουν μετὰ τοὺς λαοὺς τοῦ Λατίου καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως, καὶ ὅτε τὰς νίκας ἐλάμβανον ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ μεσημβρίᾳ, οἱ στρατηγεῖ των, ἐρχόμενοι διὰ τῆς Ἀππίας Ὀδοῦ, ἵσταντο παρὰ τῇ πόλῃ Καπὴν ἐνώπιον τοῦ ἐξω τῶν τειχῶν (extramurani) ναοῦ τοῦ Ἀρεως. Ἀπὸ τοῦ Ῥωμύλου (753 Π. Χρ.) ὃν πρῶτον ἡ Ῥώμη ἐτίμησε διὰ θρίαμβοῦ, μέχρι τοῦ αυτοκράτορος Ηρόδου (276 Μ. Χρ.) ἀριθμοῦνται 322 θρίαμβοί.

Ἡ ἐν Ῥώμῃ Ἀψὶς, ἢ τὸ Τόξον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντινοῦ.

Ταύτην τὴν μεγαλοπρεπῆ τροπαιοφόρον Ἀψίδα ἤγειρεν ἡ τε βουλή καὶ ὁ Ῥωμαῖος δῆμος εἰς τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, διὰ τὴν περὶ τὴν γεφυραν Μούλβιον (1) νίκην αὐτοῦ κατὰ τοῦ Μαξεντίου. Συνίσταται ἐκ τριῶν τόξων, καὶ κοσμεῖται μετ' οὐκ ὠραίους βραβωτοὺς κίονας τοῦ κορινθίου ρυθμοῦ, ὧν οἱ ἐπιτὰ εἰσὶν ἐκ κιντρίνου νομηθικοῦ μαρμαροῦ, καὶ μετὰ πολλὰ ἀνάγλυφα. ἐν οἷς τινὰ εἰσὶν ἀξία λόγου, καθὼ ἀνήκοντα εἰς πολὺ διαφόρους ἐποχάς· ἐπειδὴ τὰ μὲν ἐπὶ Κωνσταντινοῦ ἐργάσθησαν, τὰ δὲ ἐλήφθησαν ἀπὸ μιᾶς ἀψίδος τοῦ Τραϊανοῦ.

Ὅλα τὰ πρὸς τὰ κάτω τῆς ἀψίδος εὐρισκόμενα, ἄτινα παριστῶσι τὴν ἄλωσιν τῆς Οὐερώνης, καὶ τὴν παρὰ τῇ γεφύρᾳ Μιλβία νίκην τοῦ Κωνσταντινοῦ ὁμοῦ καὶ οἱ κατὰ τὰς πλευράς αὐτῆς δύο κύκλοι, εἰκονίζοντες τὸν ἡλίον καὶ τὴν σελήνην, αἱ ἐπὶ τῶν σιλοβατιῶν νίκαι, καὶ αἱ τέσσαρες φῆμαι εἰσὶν ἀκόμψου γλυφῆς, ὑπαρχουσῶν τότε τῶν ὠραίων τεχνῶν ἐν μεγάλῃ παρρημίᾳ. Τὰ ἀξία λόγου ἀνάγλυφα τῆς Ἀψίδος ταύτης εἰσὶ δεκάοκτώ, ὧν τὰ μὲν δέκα, ὄντα ἑτερομήκη, ἵστανται ἐπὶ τοῦ Ἀττικοῦ (Attico)· τὰ δὲ ὀκτώ στρογγύλα κείνται ἄνω τῶν μικρῶν τεξῶν. Ὅλα ταῦτα, ἐξαιρετὰ ὄντα, ἀφῆρθησαν ἀπὸ τίνος τῶν Ἀψιδῶν τοῦ Τραϊανοῦ, καὶ τούτου ἕνεκα παριστῶσι διάφορα ἔργα αὐτοῦ τοῦ Αυτοκράτορος, ἐφ' οἷς αἱ ὠραῖαι τέχναι ἠκμαζον.

Τὰ πρὸς τὸ Κολοσσαῖον (2) τεθειμένα ἐπὶ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐν μέσῳ τῶν ἀγαλμάτων, τέσσαρα ἀνάγλυφα, παριστῶσι τὴν εἰς Ῥώμην θριαμβευτικὴν εἰσοδὸν τοῦ Τραϊανοῦ· τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαινοθεῖσαν καὶ πλατυνθεῖσαν Ἀππίαν (3) ὁδόν· τὴν πρόνοιάν του πρὸς ζυσο-

(1) Ἡ γεφυρα αὕτη ἦτις ταῦν λέγεται Μόλλη, ἀπέχει τῆς Ῥώμης δύο ἰταλ. μίλια. Ὠνομάσθη Μούλβιος πιθανῶς, κατὰ παραθορὰν τοῦ Αἰμυλίου ὀνόματος, ἐκ τοῦ Μ. Αἰμυλίου Σκαῦρου τοῦ οἰκοδομήσαντος αὐτήν.

(2) Ἀμφιθέατρον τοῦ Φλαυτοῦ, οὕτως ἐπονομασθὲν διὰ τὸ μέγεθος.

(3) Ἐκ τοῦ Ἀππίου, ὃς πρῶτος ἐποίησεν αὐτήν, ἔχουσαν μῆκος ἑκατὸν λευγῶν, ἀπὸ Ῥώμης μέχρι Βρεντησιῶν.

(1) Βήλαυρον λέγεται ἡ ἀγορὰ ἐν Ῥώμῃ ἢ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀβετίνου, καὶ λίμνη τις ὡς κατωτέρω φηθήσεται.

(2) Ὁ ναὸς οὗτος ἠγέρθη ὑπὸ τῆς Ῥωμαίας βουλῆς εἰς μνήμην τοῦ αυτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου Ἀντωνίου καὶ τῆς Φαυστίνης τῆς γυναικὸς του.

τροφίαν ἀπάσης τῆς Ἰταλίας· καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐκείνης τοῦ Παρθμακίρου, ἐν ἀποδώσει αὐτῷ τῆ ἀπὸ τοῦ πτερός του ἀφαιρηθεῖσαν βασιλείαν τῆς Ἀρμενίας. Τὰ μᾶλλον θαυμαστά καὶ τίμια εἰσι τὰ ἐπὶ τοῦ Ἀττικοῦ δύο ἀνάγλυφα, κατὰ τὰς πλευρὰς τῆς Ἀψίδος, αἵτινα πρότερον συνέκειντο ἐξ ἐνὸς τμήματος. Ἐν αὐτοῖς εἰκονίζεται ἡ τε μάχη καὶ ἡ νίκη τοῦ Τραϊανῶ κατὰ τοῦ Δακεθάλου βασιλέως τῶν Δακῶν.

Τὰ δὲ ἄλλα τέσσαρα, τὰ πρὸς τὸ ἀντίθετον τοῦ Ἀττικοῦ μέρος, παριστῶσι τὸν Τραϊανὸν, ἀναγορεύοντα τὸν Παρθνασπάρτην βασιλέα τῶν Πάρθων, τὴν ἀνακαλύψιν τῆς ἀποπερθεύσεως ὑπὸ τοῦ Δακεθάλου συνωμοσίας κατὰ τοῦ Τραϊανῶ· τὴν δημηγορίαν αὐτοῦ πρὸς τοὺς στρατιώτας· καὶ τὴν τελομένην ὑπ' αὐτοῦ θυσίαν suovetaurilia (1) Τελευταῖον τὰ ἄνω τῶν μικρῶν τόξων δεκτὴ στρογγύλα εἰκονίζει διαφόρους τοῦ Τραϊανῶ θήρας, καὶ τὰς θυσίας αὐτοῦ εἰς τὸν Ἄρη, τὸ Ἀπόλλωνα, τὴν Ἄρτεμιν καὶ τὸν Δρύμαν (2). Τὰ δὲ δύο ἀνάγλυφα, αἵτινα εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ μεσαῖον τῆς Ἀψίδος, ἀνήκουσι ἐπὶ Κωνσταντίνῳ, καὶ εἰσὶν ἐργασίας καλῆτέρας τῆς συγχρόνου τῶν ἄλλων.

Τῆ αὐτῇ Ἀψίδι τοῦ Τραϊανῶ ἀνήκον οἱ ῥηθέντες κίονες ἐκ κιτρινοῦ νομηδικοῦ μαρμάρου, αἱ στεφάναι ἢ κορωνίδες, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν αἰχμαλώτων Δακῶν, οἵτινες ἐγλύφθησαν ἐπὶ ἰακθίνου μαρμάρου, ὡς παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ θριγκοῦ. Λέγεται οὖν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀφῆρτεν ὁ Ἀχυρεντίνος τῶν Μιδίκων, μετακομίσας αὐτάς εἰς Φλωρεντίαν. Ὁ δὲ ἄλλος ὁ ἐπὶ λευκοῦ μαρμάρου αἰχμαλωτοῦ ἐγλύφθη τὸν παρελθόντα αἰῶνα, καὶ ἰδρῶθῃ ἀντὶ τοῦ θραυσθέντος, ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος 16'. Οὗτος ἐποίησε, διὰ τοῦ Πέτρου Βράκκου, καὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἄλλων κατ' ἀρχαῖα πρωτότυπα. Ἐν τῷ Ἀττικῷ ὑπάρχει ἐν δωμάτιον, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας ὀροφῆς ἐπρεπε νὰ ἔκειτο τὸ θριαμβευτικὸν ἄρμα μετὰ τεσσάρων ὀρειχαλκίων ἵππων. — Ἡ Ἀψὶς αὕτη, καὶ ἐκείνη τοῦ Σεπτιμίου Σευήρου, οὗτοι ἐν μέρει ὑπὸ γῆν διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ νεωτέρου ῥωμαϊκοῦ ἐδάφους, ἀπεκαλύφθησαν ὀλοκλήρως· τὸ 1804 ἔτος, τῆ διαταγῇ τοῦ Πίου ζ'. καὶ ἐκ τοῦ ἔργου τούτου ἦθη ἀνεράνη ἡ ἀρχαία θριαμβευτικὴ δόξ.

Τὰ ἐνώπιον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἀψίδος θεωροῦμενα ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Κολοσσαίου ἐρείπια εἰσὶν λείψανα τῆς ἀρχαίας δρύσειος, ἧτις ἐλέγετο Τέρμα Ἰδρῶν (Meta Sudans). Ὀνομάσθη οὕτω· διότι τὸ κωνοειδὲς αὐτῆς ὀμοιάζε τοῖς τέρμασι τῶν ἵπποδρομιῶν, καὶ διότι διὰ τῶν ὑδραγωγῶν τοῦ Κλαυδίου ἐδέχετο τὰ ὕδατα ἀπὸ τοῦ Κελλίου ὄρους ὡς τοῦτο παρατηρήθη ἐπὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ γεννηθειῶν διαφόρων ἀνασκαφῶν.

(1) Λέγεται καὶ solitaurilia. Ἐν αὐτῇ τῇ θυσίᾳ ἐθυσιάζοντο πρὸς τοὺς θεοὺς ὀλοκλήρως τὰ ζῶα· ἐξ ὧν ἦσαν εἰς βοῦς, εἰς κριὸς καὶ εἰς κάπρος. Αὕτη ἐτελεῖτο ἀνὰ πενταετηρίδα.

(2) Θεὸς τῶν δασῶν.

Ἡ ἐν Ῥώμῃ τετραπρόσωπος Ἀψὶς τοῦ Ἰανοῦ (1)

Μόνον αὕτη ἡ Ἀψὶς ἐτάθη ἐξ ἐκείνων, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμασαν Ἰανεία, καὶ αἵτινες εὐρίσκοντο ἐν πάτῃ συνοικία καὶ ἐν παντὶ φόρῳ τῆς Ῥώμης. Αὕτη ὀνομάσθη τετραπρόσωπος· διότι συνίστατο ἐκ τεσσάρων προσώπων. Ὑπῆρχον δὲ καὶ διπρόσωποι καὶ τριπρόσωποι, καὶ ἅπαντα ἐχρησίμευον ἵνα προφυλάττωσι τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν βροχῶν. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἠγέρθη διὰ τοῦ ἐμπορευομένου ἐν τῷ φόρῳ τῶν βοῶν (forum boarium).

Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη, πρότερον οὕσα κατὰ πολὺ μέρος κειχωμένη, ἀνεκαλήθη ἐπειτα, καὶ κατεσταθῆ ἐῖς ἡν ἡδὴ εὐρίσκεται κατὰστατιν. Συνίσταται ἐξ ὀγκωδῶν ἐλληνικῶν μαρμάρων, καὶ ἕκαστος τῶν ὀρθοστατῶν αὐτῆς στηρίζεται ἐπὶ τετραγώνου βάθρου. Πᾶσα πλευρὰ τῆς ἔχει 105 παλάμας μήκους· τὰ δὲ τόξα τῆς φέρουσιν ὡς παραστάτας κορωνίδα, ἧτις ἐνδοθεν μὲν σώζονται, ἐξωθεν δὲ ἐφθάρη ἕκαστος πρόσωπον ἔχει· δώδεκα κόγχας ἢ οἰκίδια, ἐξ ὧν ὀλίγα εἰσὶν ἰκανῶς βαθέα· ὥστε νὰ χωρήσωσιν ἀγάλματα. Αἱ κόγχαι αὗται ἐκοσμοῦντο ἐκ κιονίσκων, ὅπερ ἀποδεικνύει μᾶλλον ἢ πᾶν ἄλλο τὴν ἐποχὴν τῆς παρχμῆς τῶν τεχνῶν, καθ' ἣν ἡ Ἀψὶς αὕτη ὀκοδομήθη, διότι ὁ δὲ τύμορφος οὗτος κόσμος, ὁ τοσοῦτον ἐναντίος τῇ ἀπλότητι κοὶ τῇ ἀληθείᾳ μεγαλειότητι, ἔγεινε κατὰ πρῶτον ἐν χρεῖται εἰς τὰς Θέρμας τοῦ Καρακάλλα· καὶ ὕστερον ἐπεδαψιλεύθη εἰς τὰς ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Κωνσταντίνου ἐγερθεῖσας οἰκοδομὰς. Αἱ παρατηρούμεναι ἐπὶ τούτου τοῦ Ἰανείου πολυπληθεῖς ὀπαι, καθῶς καὶ ἐπὶ τοσοῦτων ἄλλων ἀρχαίων μνημείων, ἔγειναν κατὰ τοὺς ἐσχάτους αἰῶνας πρὸς ἀφαίρεσιν τῶν σιδηρῶν ἢ ὀρειχαλκίων ανοχημῶν, οἵτινες συνεδενον τὸν ἕνα λίθον μετὰ τοῦ ἄλλου. Οὗτι δὲ βλέπεται ἐκ πλίνθων ἐπὶ τούτου τοῦ οἰκοδομήματος, ἐκτίσθη εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Φραγγιπᾶνου, ἧτις ὠχυρώθη ἐνταῦθα ἐν καιρῷ ἐμφυλίων πολέμων.

Σημειωτέον δὲ οὖν περὶ τὴν θέσιν ταύτην ὑπῆρχε τὸ πάλαι λίμνη, ἧτις ἐσχηματίσθη ὑπὸ τοῦ πλησιάζοντος Τιθέρεως ποταμοῦ, καὶ ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Καπιτωλίου ἕως τοῦ Παλατιοῦ καὶ τοῦ μεγίστου Κίρκου. Διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ὡς ἐξ ἔθους διέβηκινον αὐτὴν διὰ πορθμείων ὀνομάσθη velabrum (a vehendis ratibus) ἧτοι Βήλαυρον, ὃ σημαίνει διαπόρθηυσιν. Πρὸς τὴν μίαν ἐσχατιὰν τῆς λίμνης ταύτης· τὰ δύο διδύμα βεῖρη ἕτε Ρωμύλος καὶ Ρῆμος ἐξετεθήσαν, καὶ πάλιν εὐρήθησαν ἐν τῷ ὀρισμένῳ τόπῳ, ὅπου ταῦν κείται ἡ ἰκκλησία τοῦ Αγ. Θεοδώρου.

Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ. Σ. Μ. Σαλονμίδης.

(1) Ὁ Ἰανὸς, ὡν ἀναξ τῶν Περσῶν πόλεως Θεσσαλίας παρητήθη καὶ ἀπώκησε κατὰ τὸ 1330 ἔτος π. χρ. εἰς Ἀάτιον· τοὺς δὲ κατοίκους αὐτοῦ, οἵτινες ἔζων ἀγρίως καὶ σχεδὸν ἀθήρηκως, ἐπολίτισε διὰ σοφῶν καὶ πραῶν νόμων. Διὰ τοῦτο μετὰ θάνατον ἐδοξάσθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ὡς Θεός.